

A. 12.546.

ALUTAGUSE TAADI TÄHTRAAMAT

1926

Raamatukaupluse „VIKERKAAR“ kirjastus
JÕHVIS.

PÕHJA PANGA A/S.

JÕHVI OSAKOND.

Jõhvis, Turuplats № 1, oma majas. --- Telef. № 19.

PEAPANK:

Tallinnas, S. Karja tän. № 20, oma majas.

Telegrammi aadress: „Pohipank“.

OSAKONNAD:

Tartus, Suurturg № 11.

Viljandis, Tartu tän. № 9.

Võrus, Jüri tän. № 16-a.

Abjas, Turuplats.

Antslas, Jaani tän. № 3.

Jõhvis, Turupl. № 1, oma maj.

Türil, Jaama vastas.

Kõiksugu kaupade mahutamiseks avarad laduruumid Tallinnas sadama läheduses Uuel tän. № 32/34, oma majas. Ladu kontori telefon № 31-21. ∴ Panga varakambrites Tallinnas ja Tartus teraslaekad (Safes) väärtuste ja dokumentide hoiuks kolmes suuruses väljaüürida.

Ühendused kõige kodumaa kui ka kõige suuremate linnadega väljamaal.

Põhja Panga Jõhvi osakond maksab hoiusummade pealt 12% aastas, annab välja laenusi, ostab ja müüb välisvaluutat, kannab maksuta raha üle teise linna kus panga osakonnad, ning toimetab kõiksugu panga operatsioone kodu- ja väljamaal.

A. 12. 546.

ALUTAGUSE TAADI
TÄHTRAAMAT

1926 aasta

Sel aastal on 365 päeva

R/k. „VIKERKAAR“ kirjastus
JÕHVIS.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nlm.
Kirjandusmuuseumi
ARHIIVRAAMATUKOGU

103
400422

M. Minis'e trükk, Narvas, Rahu tän. 15.

Kalendris tarvitatud märgid ja tähendused.

☉ = noorkuu

☾ = täiskuu

☊ = esimene veerand

☋ = viimane veerand

a. = aastal; p. = päev, pühapäev ehk pärast; e. = enne;
e. l. = enne lõunat (s. o. aeg kella 12-est õösi kunni kella 12-ni lõuna)
p. l. = pärast lõunat (s. o. aeg kella 12-st lõuna kunni kella 12-ni õösi).

Sel aastal on 365 päeva.

Aasta-ajad.

Kevade algab 21. märtsil Sügise algab 23. septembril.

Suvi „ 22. juunil Talv „ 22. detsembril.

Päikese-varjutused.

1926 a. on 2 päikese-varjutust; kuu varjutusi ei ole.

1) Täieline päikese-varjutus 14. jaanuaril. Algus kell 5,58 min. e. l., lõpp kell 11,14 m. e. l. Ei ole Eestis näha.

2) Ringkujuline päikese varjutus — 9.—10. juulil. Algus 9. juulil kell 10,05 min. p. l., lõpp 10. juulil kell 4,06 min. e. l. Ei ole Eestis näha.

Pühade ja puhkepäevade nimekiri 1926 a.

1. Uueaasta p. (1. jaan.)	6. Kr. Ülest. p. (4.—6. apr.)
2. Kolmekuninga p. (6. jaan.)	7. Maipüha (1. mail)
3. Eesti vabariigi iseseisvuse p. (24. veebr.)	8. Taevaminem. p. (13. mail)
	9. Suviste pühad (23.—25. mail.)
4. Palve p. (24. veebr.)	10. Jaani p. (24. juunil)
5. Suur Reede (2. apr.)	11. Jõulu p. (25.—27. dets.)

Töö lõpetatakse kell 12 päeval.

1. Suurel laupäeval (3. aprillil).
2. Suviste pühade laupäeval (22. mail).
3. Jõulu laupäeval (24. detsembril).
4. Vanal aastal.

Jaanuar. — Näärikuu.

		V. k.
**1 Reede	Nääri päev	19
2 Laupäev		20
3 Pühapäev		21
4 Esmaspäev		22
5 Teisipäev		23
**6 Kolmapäev	Kolmekuninga p.	24
7 Neljapäev	☾ k. 9,22 e. l.	25
8 Reede		26
9 Laupäev		27
10 Pühapäev	Paavli p.	28
11 Esmaspäev	K. A. Hermann † 1908.	29
12 Teisipäev		30
13 Kolmapäev	Jak. Hurt † 1907.	31
14 Neljapäev	Korjuse p. ☼ k. 8,35 e. l.	1
15 Reede		2
16 Laupäev		3
17 Pühapäev	Tõnise p.	4
18 Esmaspäev		5
19 Teisipäev		6
20 Kolmapäev		7
21 Neljapäev	C. V. Freundlich † 1872.	8
22 Reede	☾ k. 12,31 e. l.	9
23 Laupäev		10
24 Pühapäev		11
25 Esmaspäev		12
26 Teisipäev		13
27 Kolmapäev		14
28 Neljapäev	M. Veske s. 1843.	15
29 Reede	☼ k. 11,35 p. l.	16
30 Laupäev		17
31 Pühapäev		18

Raamatukauplus „Vikerkaar“

Jõhvis, Turu plats Nr. 3. Telefon 24.

Soovitab võistlemata odavate hindadega: kirjutus-, kontori- ja koolitarbeid.

Ainuke suurem kooli ja ilukirjandus-
liste raamatute ladu Alutaguse maak.

Koolidele ja raamatukogudele vastav
HINNAALANDUS.

Päike tõuseb:

1. jaan. kell 9,02.
11. „ „ 8,55.
21. „ „ 8,41.

Läheb looja:

1. jaan. kell 3,32.
11. „ „ 3,47.
21. „ „ 4,08.

Suurem raamatukauplus Jõhvis on

— „**VIKERKAAR**“ —

Turu plats 3. Telefon 24.

Veebruar. — Küünlakuu.

	V. k.
1 Esmaspäev	19
2 Teispäev	20
3 Kolmapäev	21
4 Neljapäev	22
5 Reede	23
6 Laupäev	24
7 Pühapäev	25
8 Esmaspäev	26
9 Teispäev	27
10 Kolmapäev	28
11 Neljapäev	29
12 Reede	30
13 Laupäev	31
14 Pühapäev	1
15 Esmaspäev	2
16 Teispäev	3
17 Kolmapäev	4
18 Neljapäev	5
19 Reede	6
20 Laupäev	7
21 Pühapäev	8
22 Esmaspäev	9
23 Teispäev	10
24 Kolmapäev	11
25 Neljapäev	12
26 Reede	13
27 Laupäev	14
28 Pühapäev	15

Küünla päev.

A. Grenzstein s. 1849.
V.Reimans.1861 © k. 1,25 e.l.

Luuvalu p.

© k. 7,20 p. l.

Vastla p.
Tuha p.

[E. Ahrens s. 1863.
Päästekomit. loom. 1918.
[© k. 2,36 p. l.

[Iseseisvuse p. Madise p.,
Palve p. C. Ereundlich
[s. 1803.

© k. 6,51 p. l.

:-: Piltpostkaartid ja albumid :-:

ostate Teie alati kõige parematel tingimistel

„Vikerkaar“ raamatukaupluses,

sest et seal kõrgesurem valik alati ladus on, kauba mitmekesisus ja
mõõdukad hinnad on see paremus mis Teid sealt ostma juhib.

„Vikerkaar“ Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Päike tõuseb:

1. veebr. kell 8,20.
11. „ „ 7,57.
21. „ „ 7,32.

Läheb looja:

1. veebr. kell 4,34.
11. „ „ 4,59.
21. „ „ 5,23.

Iga ostja saab kahju kui jätab vaatamata

„VIKERKAAR“ KAUPLUST

— Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24. —

Märts. — Paastukuu.		V. k.
1 Esmaspäev	Vene isevalitsuse lange- mine. 1917.	16
2 Teisipäev		17
3 Kolmapäev		18
4 Neljapäev		19
5 Reede		20
6 Laupäev		21
7 Pühapäev	K. Mauer (Kannike) [† 1891. ☉ k. 1,49 p.l.	22
8 Esmaspäev		23
9 Teisipäev		24
10 Kolmapäev		25
11 Neljapäev	Taliharja p. H. Treffner † 1912.	26
12 Reede		27
13 Laupäev		28
14 Pühapäev	K. Peterson s. 1801. ☉ k. O. Masing † 1832. [5,20 e.l.	1
15 Esmaspäev		2
16 Teisipäev		3
17 Kolmapäev		4
18 Neljapäev	C. R. Jakobson † 1882.	5
19 Reede		6
20 Laupäev		7
21 Pühapäev	Kevade algus. ☉ k. 7,12 e.l.	8
22 Esmaspäev		9
23 Teisipäev	Paastu-Maarja p.	10
24 Kolmapäev		11
25 Neljapäev		12
26 Reede		13
27 Laupäev		14
**28 Pühapäev	Palmipuude püha. ☉ k. 12,0 p.l. F. Viedemann s. 1805.	15
29 Esmaspäev		16
30 Teisipäev		17
31 Kolmapäev		18

Päike tõuseb:

1. märtsil kell 7,10.

11. „ „ 6,42.

21. „ „ 6,14.

Läheb looja:

1. märtsil kell 5,42.

11. „ „ 6,06.

21. „ „ 6,28.

Kaubamaja A. VILLERS ja Ko. — Jõhvis.

TURU PLATS 7. TELEFON 40.

Oleme saanud ladusse ja soovitame talve teed kasutades Riia „AULI“ TUULA-
MISEMASINAID, kuntsaid „L A N Z“ REHEPEKSUMASINAID, ADRU, ÄKKEID ja
KOORELAHUTAJAID.

Peale selle igasugu sordi-
rauda ja vankri telgesi.

Müüme masinaid häädel
-- maksutingimistel. --

Kõige suurem valik paberikaupasi on

„Vikerkaar“ raamatukaupluses

Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Aprill. — Jürikuu.		V. k.
*1 Neljapäev	Suur Neljap. Karjalaskm.	19
**2 Reede	Suur Reede. [päev.	20
3 Laupäev	E. Ahrens s. 1803.	21
**4 Pühapäev	1. Ülest. püha.	22
**5 Esmaspäev	2. Ülest. p. ☾ k. 10,50	23
*6 Teisipäev	3. Ülest. p. [p. 1.	24
7 Kolmapäev	Liivim. eestl. orj. vab. p.	25
8 Neljapäev	[1819.	26
9 Reede		27
10 Laupäev		28
11 Pühapäev		29
12 Esmaspäev	Eesti omaval. kinnit. 1917.	30
13 Teisipäev	[☼ k. 2,56 p. 1.	31
14 Kolmapäev	Künni p.	1
15 Neljapäev		2
16 Reede		3
17 Laupäev		4
18 Pühapäev		5
19 Esmaspäev	M. Körber † 1893.	6
20 Teisipäev	☾ k. 1,23 e. l.	7
21 Kolmapäev	[† 1850. R. Kallas † 1913.	8
22 Neljapäev	Tuule ristip. F. Fählmann	9
23 Reede	Jüri p. Asut. K. kokkuast.	10
24 Laupäev	J. Kunder † 1888. [1919.	11
25 Pühapäev	Markuse p. A. tor Helle †	12
26 Esmaspäev	[1748.	13
27 Teisipäev	J. Rosenplänter † 1846.	14
28 Kolmapäev	☼ k. 2,16 e. l.	15
29 Neljapäev	Linnu risti p.	16
30 Reede	Juhan Liiv s. 1864.	17

Päike tõuseb:

1. aprillil kell 5,42.
 11. " " 5,14.
 21. " " 4,48.

Läheb looja:

1. aprillil kell 6,53.
 11. " " 7,15.
 21. " " 7,37.

Kaubandaja A. VILLERS ja KO. --- Jõhvis, Turu pl. 7. Telefon 40.

Soovitame omast rikkalikust tagavarast mitmesuguseid põllutööriistu, isearanis
 knulsaid Heiligenbeili ja Roshevsky adru, vedruakkeid ja
 kultivaatoreid. Sordi randa, vankri telgi, Inglis sepaasi. Knulsaid Rootsi
 isemäärjaid koorelahutajaid Alfa-Laval ja Globe.

HINNAD MÕODUKAD.

Kunst põllurammu.

Kauba häädnuse eest täielik vastutus.

VÄIKSE KASU JUURES

SUUREM LÄBIMÜÜK

on „VIKERKAAR“ RAAMATUKAUPLUSE
 PÕHIMÕTE.

— — Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24. — —

Mai. — Lehekuu.

		V. k.
*1 Laupäev	1. Mai püha. Volbri p.	18
2 Pühapäev		19
3 Esmaspäev	Risti leidmise p.	20
4 Teisipäev		21
5 Kolmapäev	☉ k. 5,13 e. l.	22
6 Neljapäev	Lehe risti p.	23
7 Reede	J. Tamm s. 1861.	24
8 Laupäev		25
9 Pühapäev	Nigula päev.	26
10 Esmaspäev		27
11 Teisipäev		28
12 Kolmapäev	☉ k. 12,55 e. l.	29
**13 Neljapäev	Taevaminemise p.	30
14 Reede		1
15 Laupäev		2
16 Pühapäev	J. Jannsen s. 1819. M.	3
17 Esmaspäev	[Veske † 1890.	4
18 Teisipäev		5
19 Kolmapäev	☉ k. 7,48 p. l.	6
20 Neljapäev		7
21 Reede		8
22 Laupäev	R. Kallas s. 1851.	9
**23 Pühapäev	1. Nelipüha.	10
**24 Esmaspäev	2. Nelipüha.	11
*25 Teisipäev	3. Nelipüha. V.	12
26 Kolmapäev	[Reiman † 1917.	13
27 Neljapäev	☉ k. 1,48 p. l.	14
28 Reede		15
29 Laupäev	K. Krimm † 1894.	16
30 Pühapäev	Kolmainu Jumala p.	17
31 Esmaspäev		18

Päike tõuseb:

1. mail kell 4,21.
11. " " 3,57.
21. " " 3,35.

Läheb looja:

1. mail kell 8,—.
11. " " 8,22.
21. " " 8,44.

Jalgrattaid
Jnglis ja Saksa vabrikutest „Runwell“, „Standart“, „Brenna-
bor“, „Excelsior“ ja teistest vabrikutest

Jalgratta kummid ja kõik üksikud osad alati ladus
ja soovitab ostjatele

A. SCHMIDT

Jõhvis, Narva tänav 4.
Kõnetraat 6.

„Vikerkaar“ raamatukauplus
on Virumaa alevit. üks suurematest ja täielikumatest.

Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Juuni. — Jaanikuu.

			V. k.
1 Teisipäev		dal.	19
2 Kolmapäev		5. küüvi	20
3 Neljapäev	☾ k. 10,09 e. l.		21
4 Reede	Tallinna eestlaste orj.		22
5 Laupäev	[vabast. 1816.		23
6 Pühapäev		nädal.	24
7 Esmaspäev			25
8 Teisipäev			26
9 Kolmapäev			27
10 Neljapäev	☼ k. 12,08 p. l.	4. küüvi	28
11 Reede			29
12 Laupäev			30
13 Pühapäev		nädal.	31
14 Esmaspäev			1
15 Teisipäev	Viidi päev.		2
16 Kolmapäev			3
17 Neljapäev			4
18 Reede	☾ k. 1,14 p. l.	5. küüvi	5
19 Laupäev			6
20 Pühapäev		nädal.	7
21 Esmaspäev			8
22 Teisipäev	Suve algus.		9
23 Kolmapäev			10
*24 Neljapäev	Jaanipäev.	2. küüvi	11
25 Reede	J. Bergmann † 1916.		12
26 Laupäev	[☼ k. 11,13 p. l.		13
27 Pühapäev	7 magaja päev.	nädal.	14
28 Esmaspäev	J. Jung † 1900.		15
29 Teisipäev	Peetri p.		16
30 Kolmapäev		1.	17

Päike tõuseb:

1. juunil kell 3,17.
11. " " 3,08.
21. " " 3,05.

Läheb looja:

1. juunil kell 9,04.
11. " " 9,18.
21. " " 9,24.

Kerge on töötada heina kokkupanemisel kuulsate „Herkules“ ja „Lanz“ vabriku niidumasinatega ja Daani „Greif“ loorehadega.

Peale selle pakume ladust kõiksugu vikatid ja luiske, värnitsat, värvi ja aknaklaasi.

— — Masinate eest täielik vastutus. — —

Kaubamaja

A. VILVERI

Jõhvis,

Turu plats 7.

Telefon 40.

„Vikerkaar“ raamatukauplus müüb kõiksugu paberikaupasi kõige odavamalt. —

Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Juuli. — Heinakuu.		V. k.			
1 Neljapäev	Heina-Maarja päev. [☾ k. 3,02 p. l.]	18			
2 Reede		19			
3 Laupäev		20			
4 Pühapäev	7 venna p. ☀ k. 1,06 e. l.	nädal,	21		
5 Esmaspäev			22		
6 Teisipäev			23		
7 Kolmapäev			24		
8 Neljapäev			25		
9 Reede			26		
10 Laupäev			27		
11 Pühapäev			J. V. Jannsen † 1890.		28
12 Esmaspäev					29
13 Teisipäev					30
14 Kolmapäev	1				
15 Neljapäev	2				
16 Reede	3				
17 Laupäev	4				
18 Pühapäev	☾ k. 4,55 e. l.	5			
19 Esmaspäev	M. Körber s. 1817.	6			
20 Teisipäev		7			
21 Kolmapäev		8			
22 Neljapäev	Maarja-Magdal. p. J. Veit-	9			
23 Reede	zenberg s. 1838. J. Hurts. 1839.	10			
24 Laupäev	J. H. Rosenplänter s. 1782.	11			
25 Pühapäev	Jakobi p. ☀ k. 7,13 e. l.	12			
26 Esmaspäev	J. Tamm † 1907. C. R. Ja-	13			
27 Teisipäev	[kobson s. 1841.	14			
28 Kolmapäev	K. Krimm s. 1863.	15			
29 Neljapäev	Olevi päev.	16			
30 Reede		17			
31 Laupäev	☀ k. 9,25 p. l.	18			

Päike tõuseb:

1. juulil kell 3,11.
11. " " 3,24.
21. " " 3,41.

Läheb looja:

1. juulil kell 9,23.
11. " " 9,14.
21. " " 8,59.

Kaubamaja A. VILLERS ja Ko.

Jõhvis, Turu plats 7. Telefon 40.

Niitumasinaid, loorehad viljakoristamise- ja peksu-
masinaid ostate Teie kõige kasulikumatel tingimistel

Peale nende müüme täieliku vastutusega

kuulsaid Rootsi koorelahutajaid ja Riia „AUL“ tulamisemasinaid.

Kes tahab head kaupa odavasti osta,
otsib üles „Vikerkaar“ raamatukaupluse.

Jõhvi, Turu plats 3. Telefon 24.

August. — Lõikusekuu.		V. k.
1 Pühapäev		19
2 Esmaspäev		20
3 Teispäev		21
4 Kolmapäev	K. Peterson † 1822.	22
5 Neljapäev		23
6 Reede	Kristuse seletam. p. Dr.	24
7 Laupäev	[A. Eisenschmidt † 1914.	25
8 Pühapäev	☉ k. 3,49 p. l.	26
9 Esmaspäev		27
10 Teispäev	Lauritsa päev.	28
11 Kolmapäev	L. Koidula † 1886.	29
12 Neljapäev		30
13 Reede		31
14 Laupäev		1
15 Pühapäev	Rukki-Maarja p. Dr. A. Ei-	2
16 Esmaspäev	[senschmidt s. 1876.	3
17 Teispäev	☉ k. 6,38 p. l.	4
18 Kolmapäev		5
19 Neljapäev		6
20 Reede		7
21 Laupäev		8
22 Pühapäev		9
23 Esmaspäev	☉ k. 2,38 p. l.	10
24 Teispäev	Pärtli päev.	11
25 Kolmapäev	Fr. R. Kreutzvald † 1882.	12
26 Neljapäev		13
27 Reede		14
28 Laupäev		15
29 Pühapäev	Johannese surma p.	16
30 Esmaspäev	☉ k. 6,40 e. l.	17
31 Teispäev		18

Päike tõuseb:

1. augustil kell 4,03.
 11. " " 4,25.
 21. " " 4,47.

Läheb looja:

1. augustil kell 8,36.
 11. " " 8,12.
 21. " " 7,46.

K/m. A. VILLERS ja ko.

Soovitame igasugu rana kaupa, abiju uksi ja ukse-akna armatuuri. Kuulsaid Soome kerveid, Rootsi ja Jhglis saage. Naelu ja igasugust sordi rauda.

Kunst sõnnikut. Riia viljapuhastamise masinaid Aknaklaasi, värvitsat, värvi ja masina õli.

-- Jõhvis, Turu plats 7. Telefon 40. --

Kooliraamat. ja õpeabin. kõige suuremas valikus on

„Vikerkaar“ raamatukaupluses.

-- Jõhvi, Turu plats 3. Telefon 24. --

September. — Mihklikuu.		V. k.
1 Kolmapäev		19
2 Neljapäev		20
3 Reede		21
4 Laupäev		22
5 Pühapäev		23
6 Esmaspäev		24
7 Teisipäev	☉ k. 7,45 e. l.	25
8 Kolmapäev	Ussi-Maarja päev.	26
9 Neljapäev		27
10 Reede		28
11 Laupäev		29
12 Pühapäev		30
13 Esmaspäev		31
14 Teisipäev	Risti ülendamise p.	1
15 Kolmapäev	☉ k. 6,26 e. l.	2
16 Neljapäev		3
17 Reede		4
18 Laupäev		5
19 Pühapäev		6
20 Esmaspäev		7
21 Teisipäev	Madise p. ☉ k. 10,19 p. l.	8
22 Kolmapäev		9
23 Neljapäev	Sügise algus. K. A. Her-	10
24 Reede	[mann s. 1851.	11
25 Laupäev		12
26 Pühapäev	Õpetaja Johannese p.	13
27 Esmaspäev		14
28 Teisipäev	☉ k. 7,48 p. l.	15
29 Kolmapäev	Mihkli päev.	16
30 Neljapäev		17

**Kooliraamatud, vihud
ja teised tarvilikud õpeabinõud
ostate Teie kõige odavamalt**

„Vikerkaar“ raamatukauplusest.

Peale selle igasugu paberi kaubad, pakkimise, joonistuse, kirjutuse, album ja krepp paber suure valikus. Paremad elektrilised taskulambid ja värsked patareid soovitab

Raamatukauplus „Vikerkaar“: Jõhvi, Turu pl. 3.

Päike tõuseb:		Läheb looja:	
1. septembril kell 5,11.		1. septembril kell 7,16.	
11. " " 5,33.		11. " " 6,47.	
21. " " 5,55.		21. " " 6,19.	

Paberikaupade ja koolitarbete ostmiseks

kaupmeestele on kõige kasulikum **raamatukauplus „Vikerkaar“.**
ostukoht

Jõhvi, Turu plats 3. Telefon 24.

Oktoober. — Viinakuu.		V.k.
1 Reede	Maarja kaitsm. ja eestk.	18
2 Laupäev	[päev	19
3 Pühapäev	Lõikuse püha.	20
4 Esmaspäev		21
5 Teisipäev		22
6 Kolmapäev		23
7 Neljapäev	☉ k. 12,13 e. l.	24
8 Reede		25
9 Laupäev		26
10 Pühapäev		27
11 Esmaspäev		28
12 Teisipäev		29
13 Kolmapäev		30
14 Neljapäev	Kolletamise p.	1
15 Reede	☉ k. 4,28 p. l.	2
16 Laupäev		3
17 Pühapäev		4
18 Esmaspäev		5
19 Teisipäev		6
20 Kolmapäev		7
21 Neljapäev	☼ k. 7,15 e. l.	8
22 Reede	Kaasani-Maarja p.	9
23 Laupäev		10
24 Pühapäev		11
25 Esmaspäev		12
26 Teisipäev		13
27 Kolmapäev		14
28 Neljapäev	Simuna p. ☾ k. 12,57 p. l.	15
29 Reede	J. Pärn s. 1843.	16
30 Laupäev		17
31 Pühapäev	Usupuhast. p.	18

Päike tõuseb:

1. oktoobril kell 6,17.	
11. " " 6,39.	
21. " " 7,02.	

Läheb looja:

1. oktoobril kell 5,50.	
11. " " 5,21.	
21. " " 4,54.	

KOOLIDELE ja ÕPILASTELE

kõik tarvitaminevad raamatud ja õpeabinõud
KÕIGE SUUREMAS VALIKUS.

KAUPMEESTELE: koolivihkude ja koolitarbete ostmiseks
kõige kasulikum ostukoht on

„Vikerkaar“ raamatukauplus
Jõhvis, Turu plats 3. — — — Telefon 24.

Kes arvab et mujalt odavamalt ostab kui
„VIKERKAAR“ RAAMATUKAUPLUSEST,
see petab ennast, selles tõenduge.
Jõhvis, Turu plats 3. — Telefon 24.

November. — Talvekuu.			V. k.
1 Esmaspäev	Pühade päev.		19
2 Teisipäev	Hingede päev.		20
3 Kolmapäev	[J. Veitzenberg † 1877.		21
4 Neljapäev			22
5 Reede	☾ k. 4,34 p. l.		23
6 Laupäev			24
7 Pühapäev			25
8 Esmaspäev			26
9 Teisipäev	O. V. Masing s. 1763.		27
10 Kolmapäev	Mardi päev.		28
11 Neljapäev			29
12 Reede			30
13 Laupäev	☾ k. 1,01 e. l.		31
14 Pühapäev			1
15 Esmaspäev			2
16 Teisipäev			3
17 Kolmapäev			4
18 Neljapäev	J. Jung s. 1835.		5
19 Reede	☾ k. 6,21 p. l.		6
20 Laupäev			7
21 Pühapäev	Surnute püha, Leemeti-		8
22 Esmaspäev	[Maarja p.		9
23 Teisipäev			10
24 Kolmapäev			11
25 Neljapäev	Kadri päev.		12
26 Reede			13
27 Laupäev	☾ k. 9,15 e. l.		14
28 Pühapäev			15
29 Esmaspäev			16
30 Teisipäev	Andrese p.		17

Päike tõuseb:

1. novembril kell	7,28.
11. " "	7,52.
21. " "	8,14.

Läheb looja:

1. novembril kell	4,26.
11. " "	4,03.
21. " "	3,44.

Kauaaegne äri praktika võimaldab

„VIKERKAAR’ile“

paremaid kaupasi odavamalt müüa.

Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Soovitatav võimalikult odavate hindadega igasugu paberi kaupa, pergamenti, pergamiini, konfetti, serpantiini, pliatsid, sulgi- ja koolitarbeid suuremal ja vähenal arvil.

Värsked taskulambi patareid, Peenike teraskaup: kestad ja lambid. tasku- ja habemenoad, juukselõikamise masinad, käärid ja küünehüastajad.

„VIKERKAAR’ -- Jõhvis.

TURU PLATS 3. TELEFON 24.

Detsember. — Jõulukuu,		v. k.
1 Kolmapäev	J. Liiv † 1913.	18
2 Neljapäev		19
3 Reede		20
4 Laupäev		21
5 Pühapäev	☉ k. 8,11 e. l.	22
6 Esmaspäev	Nigula päev.	23
7 Teisipäev		24
8 Kolmapäev	Nigula-Maarja päev.	25
9 Neljapäev		26
10 Reede		27
11 Laupäev		28
12 Pühapäev	☉ k. 8,47 e. l.	29
13 Esmaspäev		30
14 Teisipäev		1
15 Kolmapäev		2
16 Neljapäev		3
17 Reede		4
18 Laupäev		5
19 Pühapäev	☉ k. 8,08 e. l.	6
20 Esmaspäev		7
21 Teisipäev	Tooma päev.	8
22 Kolmapäev	Talve algus.	9
23 Neljapäev	[lienblatt † 1914.	10
24 Reede	L. Koidula s. 1843. A. Li-	11
**25 Laupäev	Fr. Kreutzvald s. 1803.	12
**26 Pühapäev	2. Jõulu p.	13
*27 Esmaspäev	3. Jõulu p. ☉ k. 6,59	14
28 Teisipäev	Süüta laste p. [e. l.	15
29 Kolmapäev	F. Viedemann † 1887. J.	16
30 Neljapäev	[Bergmann s. 1856.	17
31 Reede	A. Lilienblatts. 1880. F. Fählmann † 1798.	18

Piltpostkaartid ja albumid

Suures valikus, mitmesugu hinnalisi — alati ladus tagavaraks.

Soovitame pühadeks kõiksugu ilukirjan-
dust, albumid ja pühadekaartid. —

Laste mänguasjad, seltskondlised män-
-- gnd ja mitmesugu pühade kingid. --

SUURES VALIKUS — PARAJATE HINDADEGA

„Vikerkaar“ kaupluses. --- Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Päike tõuseb:

1. detsembril	kell 8,35.
11. " "	8,52.
21. " "	9,—.

Läheb looja:

1. detsembril	kell 3,30.
11. " "	3,22.
21. " "	3,22.

Mitmekesise ja suure valiku juures on alati kerge
ja hea osta, seda võimaldab Teile
„VIKERKAAR“ RAAMATUKAUPLUS
Jõhvis, Turu plats 3. Telefon 24.

Eesti vabariigi pind-ala.

M a a k o n d	Üldpind-ala		Sellest järvede all			Sellest saarte all		
	ruut-versta	ruut-kilomeet.	Järvede arv	pind-ala ruutklm.	protsent tervest pind-alast	saarte arv	pind-ala ruutklm.	protsent tervest alast
Harjumaa	4.993,511	5.683,875	319	34,061	0,6	52	60,855	1,07
Läänemaa	4.195,700	4.774,958	128	15,113	0,30	334+12 saart järvedes	1.111,233	23,30
Virumaa	6.499,837	7.397,640	139	311,504	4,35	14 (2 saart järvedes)	0,640	—
Järvamaa	2.378,056	2.706,412	106	3,083	0,11	—	—	—
Saaremaa	2.604,785	2.964,403	241	38,799	1,30	351	2.964,403	100,00
Pärnumaa	4.789,598	5.450,750	34	20,559	0,40	27 (+7 saart järv.)	21,603	0,40
Viljandimaa	3.564,690	4.056,780	53	170,363	4,20	2 s. järv.	3,254	—
Valgamaa	1.327,731	1.511,005	47	8,393	0,49	—	—	—
Tartumaa	6.167,508	7.018,989	133	1.385,029	19,70	16 (järv.)	8,377	0,15
Võrumaa	3.552,802	4.043,244	193	118,129	3,00	2 (järv.)	0,585	0,01
Petserimaa	1.661,712	1.891,128	43	220,546	11,60	7 (järves)	12,276	0,60
Kokku Eesti vabariigis . . .	41.735,930	47.498,184	1437	2.325,579	—50	776+48 järve saart	4.180,226	—8,8

Laada päevad^{*)}.

Jaanuari kuus. 2. Pusul, Krüüdneri vallas, Kambja kihelkonnas. — 7. Orgital, Märjamaa kih. — 7. Tartus, aastalaat 3 näd. — 7. Võrus. — 9. Tapu vallas, Kikevere külas. — 12. Vahukülas, Veinjärve v. — 17. Koluveres, Kullamaa kih. — 21. Mehikoormas, Meeksi vallas. — 22. Türi alevis; Imavere v. Päia kõrtsi juures. — 23. Haapsalus; Heinastes. — 23. Rasinal, Võnnu kihelkonnas. — 23. Valgas 2 p. — 24. Jõeleftmes, Harjumaal. — 24. Paides.

Veebruari kuus. 2. Raplas. — 2. Pornuses, Halliste jaama juures. — 3. Jõgeva alevis; Jõhvis. — 4. Võrus. — 5. Oisus, Järvamaal. — 5. Tõrva alevis. — 5. Keblastes, Mikhli kihelkonnas. — 6. Linnamäel, Oru vallas. — 6. Narvas. — 9. Pärnus. — 10. Antsla alevis. — 10. Raasikul, Harjumaal. — 10. Rakveres. — 10. Räpinas. — 11. Põltsamaal. — 12. Tapa alevis. — 15. Lähtrus, Läänemaal. — 15. Heinastes. — 15. Baltiskis. — 16. Viljandis, 8 päeva. — 17. Tartus. — 18. Ninakülas, Peipsi ääres. — 19. Paides. — 20. Kose külas, Harjumaal; Ravilas; Vasknarvas. — 21. Valgas. — 21. Muhu Suure vallam. juures. — 21. Käärikul, Kodasoo vallas. — 23. Võrus, 8 päeva. — 25. Lihulas. — 26. Võõbsus. — 28. Viljandis 2 p. Petseris, teise paastunädala esmasp.

Märtsi kuus. 1. Jõgeval. — 1. Risti jaama juures. — 3. Jõhvis. — 4. Kiviloos, Peningi v. — 5. Kirblas, Läänemaal. — 8. Iisakus. — 8. Kurista Aidul. — 8. Tumalas, Uuemõisa vallas. — 9. Viru Jakobi kiriku juures. — 9. Hageris, Kohila vallas. — 9. Metsalugu külas, Emaste v. — 10. Kõos. — 10. Puhjas. — 10. Suurejõel, U-Vändra vallas. — 10. Vatlal, Karuse kih. — 10. Valgejärve Kitsel. — 12. Ellamaal. — 12. Aru külas, Triigi vallas. — 12. Amblas. — 12. Võrus. — 12. Riidajas. — 14. Pillistveres. — 14. Kodijärvel, Kambja kih. — 14. Vaimastvere Sihil,

^{*)} Et valitsuse käsul luba ei ole laupäeval ega pühapäeval laata pidada, siis peetakse laadapäivi, mis laupäeva ehk pühapäeva pääle langevad, järgmise nädala esimesel äripäeval.

Laiuse k. — 14. Mustjala vallamaja juures. — 14. Käsukonnal, Pillistvere kih. — 14. Mõisaküla alevis. — 15. Raplas. — 16. Rannu Kullil. — 16. Ziruli laat, V.-Laitsna v. — 18. Järva-Jaanis. — 18. Keilas. — 18. Kastnas, Tõstamaa kih. — 18. Sangastes. — 18. Kallaste alevis. — 20. Taeveres; Kuresaares. — 20. Märjamaal. — 20. Jüril, Rae vallas. — 20. Türi alevis. — 21. Väike-Uillas. — 22. Albu vallamaja juures. — 23. Leisil. — 23. Valgas. — 23. Varnjas. — 23. Vasknarvas. — 24. Laekveres, Simuna kihelk. — 24. Mõral, Laiuse kih. — 25. Voldis. — 26. Vahastus. — 26. Sulbi alevis, Kärgula vallas. — 26. Vana-Pranglis, Kambja kihelk. — 28. Kellamäel, Saaremaal. — 28. Kaseperel, Kloostri vallas. — 28. Paides. — 28. Valgutas. — 31. Mustvees. — Põltsamaal, reedel enne 15. märtsi-kuupäeva.

Aprilli kuus. 1. Juurus. — 1. Pindi Leevil, Rõuge kih. — 2. Alajõeel, Virumaal. — 2. Antsla alevis. — 2. Põlgaste Puskarus, Kanepi kih. — 8. Suitsul Kastre-Võnnu vallas, Tartumaal. — 8. Pärsamaal, Saaremaal. — 8. Vaivaras. — 9. Udernas, Elva jaama juures. — 10. Ellamaal, Sooniste vallas, Kullamaa kih. — 12. Kapu vallas, Pikevere külas. — 12. Võrus. — 12. Vastseliinas. — 14. Vana-Kuuste Koorveres. — 14. Hummulis. — 15. Larus. — 15. Tapal. — 17. Karula vallamaja juures. — 18. Mustla alevis, Tarvastu kihelk. — 18. Liiva poe juures, Rahu külas. — 18. Kõrgula vallas. — 19. Kilingi-Nõmmes. — 19. Vahul, Koeru kih. — 19. — Luutsnikus, Rõuge kih. — 20. Lihulas; Alaveres. — 23. Vasula Rojasillal, Tartumaal. — 24. Vastselinnas. — 24. Lohusool. — 25. Partsi laat, Peri v., Põlva kihelk.; Roosikus, Zooru v., Rõuge kih.; Varblas, Saulepi v.; Märjamaal; Narvas. — 26. Laatre vallas; Jõgeva alevis; Narvas (Jüri laat). — 27. Saare vallas, Maarja-Magdaleena kih. — 28. Suure-Jaani alevis; Rakveres; Krüüdneris, Sulaojal, Kambja kih.; Lauri jaamas. — 29. Valgas; Lullikatku külas; Ahja-Kärsal, Võnnu kih.; Stolbovo külas, Panikovitshi v. Setumaal; Liival, Koiga v. — 30. Vastse-Nõos, Nõo kih.; Haanjas, Võrumaal; Petseris, esmasp. pärast Palmipuude püha; Petseris esmasp. pärast Lihavõtte pühi; Palmes, Kadrina kih. kolmap. pärast Lihavõtte pühi; Tartus, neljap. p. Lihavõtte pühi; Viljandis „Porilaat“, neljap. p. Lihavõtte pühi; Väike-Maarjas, reedel pärast Lihavõtte pühi.

Mai kuus. 1. Kärgu alevis; Vana-Laitsnas; Nissis. — 2. Vändras; Tõrva alevis; Haapsalus, Alamustes, Kõlliste vallas; Päre

mõisa juures. — 3. Kavastu-Koosal, Tartumaal; Kuresaares; Lelle liekõnnus; Linnamäel, Oru vallas; Otepää alevis; Soodlas, Anija vallas; Kaareperes, Tartumaal; Jõhvis.—4. Pärnus.—5. Palal.—6. Järvakandis. — 7. Avinurmes; Põlvas. — 8. Tahkurannas, Pootsis. — 9. Häädemeestel. — 10. Kuivajõel, Harjumaal. — 11. Reolas, Tartumaal. — 12. Patastel, Maarja-Magdaleena kih.; Võrus; Antsla alevis. — 14. Karilatsis, Kähri vallas. — 15. Holstres; Kuresaare linnas. — 16. Paides. — 18. Sangastes. — 19. Mehikoorma külas, Meeski v. — 20. Haiba poe juures, Kirna-Kohatu v. — 22. Võõbus, Räpina vallas. — 23. Mätja külas, Saaremaal; Valgas; Petseris, Taevaminemise pühal.

Juuni kuus. 5. Viljandis. — 12. Paides. — 14. Lootvinal, V.-Kuustes, Tartumaal. — 15. Märjamaal. — 16. Tapal. — 20. Järva-Jaanis; Mustvees. — 21. Võrus. — 26. Viljandis; Vihulas. — 27. Põlt-samaal. — 28. Rakveres. — 29. Tahkurannas; Petseris, Jaanipäeval.

Juuli kuus. 1. Vana-Karistes; Valgas; Haapsalus. — 3. Palmis; Paides. — 4. Tartus „Jaani laat“. — 7. Petseris. — 8. Taageperas. — 10. Mustla alevis, Tarvastu kih. — 14. Leisil 8 p. — 15. Karksis, Pärnumaal. — 18. Tõrva alevis. — 20. Pärnus. — 23. Kuresaares (riiete laat) kuni 5. aug.

Augusti kuus. 1. Paides. — 2. Pärnus, 3. näd. — 12. Vana-Võidus. — 15. Tuhalaanes. — 16. Zirulil, Vana-Laitsnas. — 18. Loodil. — 21. Kallaste alevis, 2 p. — 23. Valgas. — 25. Narva-Jõesuu alevis. — 25. Võrus. — 26. Paides. — 28. Petseris. — 30. Rakveres. — 31. Helmes; Häädemeestel; Suurejõel, U.-Vändra vallas.

Septembri kuus. 2. Taeveres, Suure Jaani kih. — 3. Selis, Tõstamaa kih. — 5. Viljandis; Võõbsu alevis. — 6. Vastemõisas; Vastse-Nõos. — 7. Hummulis. — 8. Olustvere vaksali juures; Halliste jaama juures. — 9. Puiatus, Kõpu kih. — 10. Kilingi-Nõmmes; Puhjas; Kärstnas; Tapa alevis; Ellamaal. — 11. Lelle-liekõnnul. — 12. Vana-Suislepas; Mehikoormas; Türi alevis. — 13. Kolga-Jaanis; Iisakus. — 14. Loodel, Saaremaal; Vittinas; Oisus, Türi kih.; Ninakülas, Peipsi ääres. — 15. Jõgeval; Abjas; Varblas, Saulepi vallas; Tammistes, Pärnu kih. — 17. Uduveres, Pärnu-Jakobi kih.; Räpinas; Uusnas. — 18. Sindis; Sangastes; Kaarepera Pikk-järvel; Puhjas. — 19. Kärigus Jakobi kih.; Alaveres, Kose kih. — 20. Kivi-Vigalas; Pindi Leevil, Rõuge kih.; Narvas „Mihkli laat“. — 21. Rõuges, Rõuge kiriku juures; Taheva vallamaja juures. —

22. Kastnas, Tõstamaa kih. — 23. Tartus; Holstres, Paistu kih.; Sürgaveres, S.-Jaani kih.; Järvakandis; Paides. — 24. Võrus; Kirbla kiriku juures. — 25. Holdre mõisas, Helme kihelk.; Vatlas, Läänemaal; Antsla alevi. — 26. Pööraveres, Jakobi kih.; Haapsalus; Tallinnas. — 27. Põlvas. — 28. Põltsamaal; Tori alevi; Kuresaares. — 29. Amblas; Kirepis, Rõngu kih.; Petseris; Kiblastes. — 30. Haanjas; Valgas.

Oktoobri kuus. 1. Audrus; Päre mõisa juures; Rasinal, Võnnu kih.; Liival, Kolga vallas; Linnamäel, Oru vallas. — 2. Märjamaal, Tõrva alevi, 2 p. — 3. Vana-Vändras; Laanemetsal; Lindoral, Loosi vallas; Kavastu-Koosal; Narvas, 3 p. — 4. Baltiskis; Sännal, Rõuge vallas; Taalis, Tori kih.; Palmsis, Viitinal, Kadrina kih.; Reola-Valgel, Kambja kih. — 5. Roosikul, Zooru vallas. — 6. Lihulas; Tapal; Patastel, Kaiaveres, Maarja-Magdaleena kih. — 7. Viljandis; Hageris; Jõhvis. — 8. Arulas, Otepää kih.; Pukal, Otepää kih. Kärde-Konnal, Laiuse kih. — 10. Eltermaal, Hiiumaal; Imaveres. — 11. Valgas; Kilingi-Nõmmes. — 12. Leisil; Keilas; Tartus, „Mihkli laa“; Vastseliinas; Pärnus. — 13. Kuristal; Rakveres, „Mihkli laa“; Võrus. — 14. Vissil, Kambja kih.; Albu vallamaja juures. — 15. Kullil, Rannu kih.; Raplas; Sorul; Koluveres. — 16. Karula vallamaja juures. — 17. Otepää alevi; Nustakul. — 18. Väike-Maarjas; Lohusoos; Võõbsus; Kuresaares; Suure-Jaanis; Metsalugu külas, Emmaste v. — 19. Lootvinal, Vastse-Kuustes; Mustlas, Tarvastu kih.; Luutsnikus, Rogosi v.; Põlgaste Puskarus; Jõeletmes. — 20. Tillel, Kölliste v.; Vahul. — 21. Haapsalus; Vahastus; Loosi-Holstas; Kastre-Võnnu vallamaja juures. — 22. Sulbi alevi. — 23. Käos; Tõrvas; Moisekatsis; Vasulas, Rojasilal Tartumaal. — 24. Laatres, Sangaste kih.; Kölliste vallas. — 25. Ellamaal. — 27. Saarevallas, Maarja-Magdaleena kih.; Laekveres, Simuna kih. — 28. Tageperas; Järva-Jaanis; Pikknurme külas, Kursi kih.; Pusul, Krüüdneri v.; Vana-Kuustes, Kambja kih. — 29. Ahja-Kärsal, Võnnu kih.; Vaiatus; Stolbovo külas, Setumaal. — 31. Mõnistes; Sindis.

Novembri kuus. 1. Viru-Jakobi kiriku juures. — 2. Paides; Mõral; Suurejõel, U.-Vändra v.; Palal. — 4. Nissis. — 5. Antsla alevi; Vissil, Kambja kih. — 6. Kassinurmes; Rõuge „Alla“. — 7. Valgas; Elvas. — 10. Suures-Lähtus; Käänikul, Kodasoo vallas; Võrus; Jõgeva mõisas. — 11. Viljandis. — 12. Karilatsis; Kähris. — 13. Kuresaares; Ardu külas, Triigi vallas, Väike-Maarja kih. —

14. Tartus; Kärus, Lauri jaama juures; Vana-Laitsnas.—17. Illukal.—
20. Haibas, Kirna-Kohatu v.; Ristil. — 22. Patis, Saarde kih. —
23. Paides; Mustvees. — 25. Raasikus, Harjumaal; Türi alevis. —
26. Pikkjärve-Kitsel, Valgjärve vallas. — 28. Voltvetis, Hallikukivi;
Põltsamaa alevis; Keilas. — 29. Korsakovos, Setumaal; Võrus.—
30. Vigalas.

Detsembri kuus. 1. Tapal. — 2. Juurus. — 3. Alajõel, Virumaal; Valgas. — 5. Amblas. — 6. Vihulas. — 7. Kallastes. —
8. Rakveres; Viljandis. — 10. Jüril, Rae vallas. — 11. Narvas. —
12. Vana-Vändra alevis. — 14. Vasknarvas; Ninakülas; Pärnus. —
15. Võrus; Kohilas; Jõgeva alevis. — 17. Kauksis, Moisekatsi vallas. —
18. Järva-Jaanis; Pööraveres, Jakobi kih.; Paides. — 19. Jõhvi alevis. —
20. Võõbus; Märjamaal. — 22. Mustvees. — 23. Sula-jõel, Kambja kih. —
28. Varnjas; Valgas; Lelle-liekõnnus, esmasp. pärast 2 Kr. tulel. püha; Põltsamaal, reedel enne 15. detsembrit.

Kuulaatasid peetakse:

- 1) Petseris, iga kuu 1. ja 15. päeval.
- 2) Isborskis, iga kuu 21. päeval.
- 3) Laura alevis, iga kuu 20. päeval.

Hobuste laata peetakse Tallinnas kaks korda kuus, nimelt: pühapäevadel peale 1. ja 15. kuupäeva.

Kilogrammide ümberarvamine naeladeks ja puudadeks.

Gramm	Vene			kilogr.	Vene			kilogr.	Vene			kilogr.	Vene			kilogr.	Vene	
	nael.	solotn.	doolid		puud	naelad	solotn.		puud	naelad	solotn.		puud	naelad	solotn.		puud	naelad
1	—	—	—	1	—	—	—	40	2	17	65	80	4	35	34	10000	610	19
2	—	—	22,5	2	—	2 42	41	2 20 11	81	4	37 76	20000	1220	39	—	—	—	—
3	—	—	45	3	—	4 85	42	2 22 54	82	5	— 23	30000	1831	18	—	—	—	—
4	—	—	67,5	4	—	7 31	43	2 25 —	83	5	2 65	40000	2441	37	—	—	—	—
5	—	—	90	5	—	9 74	44	2 27 43	84	5	5 12	50000	3052	17	—	—	—	—
6	—	—	116,5	6	—	12 20	45	2 29 85	85	5	7 54	60000	3662	36	—	—	—	—
7	—	—	139	7	—	14 63	46	2 32 32	86	5	10 01	70000	4272	15	—	—	—	—
8	—	—	161,5	8	—	17 09	47	2 34 74	87	5	12 43	80000	4883	35	—	—	—	—
9	—	—	184	9	—	19 51	48	2 37 20	88	5	14 85	90000	5494	14	—	—	—	—
10	—	—	210,5	10	—	21 94	49	2 39 63	89	5	17 32	100000	6104	33	—	—	—	—
20	—	—	233	20	—	24 40	50	3 02 09	90	5	19 74	200000	12209	26	—	—	—	—
30	—	—	4 66	11	—	26 83	51	3 04 52	91	5	22 21	300000	18314	19	—	—	—	—
40	—	—	7 03	12	—	29 29	52	3 06 94	92	5	24 63	400000	24419	12	—	—	—	—
50	—	—	9 36	13	—	31 72	53	3 09 41	93	5	27 10	500000	30524	05	—	—	—	—
60	—	—	11 69	14	—	34 18	54	3 11 83	94	5	29 52	600000	36628	38	—	—	—	—
70	—	—	14 06	15	—	36 60	55	3 14 29	95	5	31 94	700000	42733	31	—	—	—	—
80	—	—	16 39	16	—	39 07	56	3 16 72	96	5	34 41	800000	48838	24	—	—	—	—
90	—	—	18 72	17	1	1 49	57	3 19 18	97	5	36 83	900000	54943	17	—	—	—	—
100	—	—	21 09	18	1	3 92	58	3 21 61	98	5	39 30	1000000	61048	10	—	—	—	—
200	—	—	23 42	19	1	6 38	59	3 24 07	99	6	01 72	—	—	—	—	—	—	—
300	—	—	46 85	20	1	8 81	60	3 26 50	100	6	04 19	—	—	—	—	—	—	—
400	—	—	70 31	21	1	11 27	61	3 28 92	200	12	08 —	—	—	—	—	—	—	—
500	—	—	93 74	22	1	13 69	62	3 31 38	300	18	13 —	—	—	—	—	—	—	—
600	—	—	1 21 20	23	1	16 16	63	3 33 81	400	24	17 —	—	—	—	—	—	—	—
700	—	—	1 44 63	24	1	18 58	64	3 36 27	500	30	21 —	—	—	—	—	—	—	—
800	—	—	1 68 09	25	1	21 05	65	3 38 70	600	36	25 —	—	—	—	—	—	—	—
900	—	—	1 91 52	26	1	23 47	66	4 01 16	700	42	29 —	—	—	—	—	—	—	—
1000	—	—	2 18 94	27	1	25 89	67	4 03 58	800	48	34 —	—	—	—	—	—	—	—
klg 0,1	—	—	2 42 41	28	1	28 36	68	4 06 05	900	54	38 —	—	—	—	—	—	—	—
0,2	—	—	23 42	29	1	30 78	69	4 08 47	1000	61	02 —	—	—	—	—	—	—	—
0,3	—	—	46 85	30	1	33 25	70	4 10 90	2000	122	04 —	—	—	—	—	—	—	—
0,4	—	—	70 31	31	1	35 67	71	4 13 36	3000	183	06 —	—	—	—	—	—	—	—
0,5	—	—	93 74	32	1	38 14	72	4 15 79	4000	244	08 —	—	—	—	—	—	—	—
0,6	—	—	1 21 20	33	2	— 56	73	4 18 25	5000	305	10 —	—	—	—	—	—	—	—
0,7	—	—	1 44 63	34	2	3 02	74	4 20 67	6000	366	12 —	—	—	—	—	—	—	—
0,8	—	—	1 68 09	35	2	5 45	75	4 23 14	7000	427	14 —	—	—	—	—	—	—	—
0,9	—	—	1 91 52	36	2	7 87	76	4 25 56	8000	488	15 —	—	—	—	—	—	—	—
1 klgr.	—	—	2 18 94	37	2	10 34	77	4 28 03	9000	549	17 —	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	2 42 41	38	2	12 76	78	4 30 45				—	—	—	—	—	—	—
	—	—		39	2	15 23	79	4 32 87				—	—	—	—	—	—	—

1 tonn — 61 pd. 2 n.
 1 " — 1000 klgr.
 1 klgr. — 1000 gr.
 1000 gr. — 1 kilogr.
 100 " — 1 hektogr.
 10 " — 1 dekagr.
 0,1 " — 1 decigr.
 0,01 " — 1 centigr.
 0,001 " — 1 milligr.

Mõõdud.

1. Pikkuse mõõdud.

a) Penikoormad.

- 1 geograafia penikoorm on $\frac{1}{15}$ ekvaatori kraadi = 6,952 ehk $6\frac{24}{25}$ versta = 7,42 kilomeetert = 4 meripenikoorm.
- 1 meresõlm ehk merepenikoorm = 10 kabeltaud = 1 verst 369 sülda = 1,856 kilomeetrit = $\frac{1}{60}$ maavöö kraadi.
- 1 Inglise penikoorm = 1,508 versta = 1,609 kilomeetert.
- 1 Vene penikoorm = 7 versta = 7,468 kilomeetert.
- 1 Soome penikoorm = 10,019 versta = 10,698 kilomeetert.
- 1 Saksa penikoorm = 7,03 versta = 7,49 kilomeetert.
- 1 Daani penikoorm = 7,06 versta = 7,54 kilomeetert.
- 1 Rootsi penikoorm = 10,2 versta = 10,69 kilomeetert.
- 1 Austria penikoorm = 7,11 versta = 7,59 kilomeetert.
- 1 Norra penikoorm = 10,59 versta = 11,59 kilomeetert.
- 1 Hollandi penikoorm = 5,21 versta = 5,56 kilomeetert.

b) Versta mõõdud.

- 1 verst = 500 sülda = 1500 arssinat = 3500 jalga = 10660 meetert 54 tsentimeetert 5 millimeetert.
 - 1 süld = 3 arssinat = 4 küünart = 7 jalga = 48 verssokki = 84 tolli = 2 meetert 13 tsentimeetert 5 millimeetert.
 - 1 arssin = 16 verssokki = 28 tolli = 71 sentimeetert 1 millimeeter.
 - 1 küünar = 12 verssokki = 21 tolli = 53 sentimeetert 3 millimeetert.
 - 1 maamõõtja küünar = 2 jalga = 24 tolli = 60 sentimeetert 7 millimeetert.
 - 1 jalg = 12 tolli = 30 sentimeetert 4,7 millimeetert.
 - 1 verssok = $1\frac{3}{4}$ tolli = 4 sentimeetert $4\frac{2}{5}$ millimeetert.
 - 1 toll = 10 liini = 2 sentimeetert $5\frac{1}{3}$ millimeetert.
- Eesti (Vene) jalg ja Inglise jalg on ühepikkused.

c) Meeter mõõdud.

- 1 miriameeter = 10 kilomeetert = 100 hektameetert = 1000 dekammeetert = 10,000 meetert.
- 1 kilomeeter = 1000 meetert.
- 1 meeter = 10 detsimeetert = 100 sentimeetert = 1000 millimeetert.
- 1 meeter = umbes $3\frac{1}{3}$ jalga.

2. Pinna mõõdud.

a) Kodumaa pinna mõõdud.

- 1 dessatin ehk tiin = 2400 ruutsülda = 2,94 Riia vakamaad = 6 Tallinna vakamaad = 2,1 tündrimaad = 29,400 maamõõtja ruutküünart = 1,1 hektari.
1 Riia vakamaa = 25 kappa = 816 ruutsülda = 10,000 maamõõtja ruutküünart = 0,37 hektari. (1 maamõõtja küünar = 2 jalga = 24 tolli).
1 Tallinna vakamaa = 400 ruutsülda = 4900 maamõõtja ruutküünart = 0,18 hektari.
1 tündrimaa = 35 kappa = 1142 ruutsülda = 14,000 maamõõtja ruutküünart = 1,4 Riia vakamaad = 2,85 Tallinna vakam. = 0,54 hektari.
1 kapamaa = 400 maamõõtja ruutküünart.

Maa hinda arvatakse taalri arvu järele. Taalri suurus on maa headust mõõda mitmesugune. Alamal seisev tabel, kus Riia vakamaa põhimõõduks pandud, näitab, kui suur taaller maa headuse järele on.

1 adramaa = 80 taalrit = 12 päevamaad.

1 päevamaa = $6\frac{2}{3}$ taalrit.

1 taaller = 90 Rootsi krossi.

1 taaller	{	I. numbri põllumaad	=	1,40	vakamaad
		II. " "	=	1,68	"
		III. " "	=	2,10	"
		IV. " "	=	2,30	"

b) Meeter mõõdud.

- 1 hektar = 100 aari = 10,000 ruutmeetrit = 0,915 tiinu = 2196,7 ruutsülda.
1 aar = 100 ruutmeetrit = 21,967 ruutsülda.
1 ruutmeeter (m^2) = 100 ruutdetsim. = 10000 ruutsentim. = 10,764 ruutjal.

3. Kubik ehk kantmõõdud.

- 1 kant (kubik) süld = 27 kant arssinat = 343 kant jalga.
1 kant arssin = 4096 kant verssoki = 12952 kant tolli.
1 kant jalg = 1728 kant tolli.
1 kant süld = 9,713 kantmeetrit.

4. Õõnes mõõdud.

- 1 Riia tünder = 2 Riia vakka.
1 Riia vakk = 6 külimittu = 54 toopi = 68,875 liitrit.
1 Tallinna sälitus = 24 tündrit = 72 vakka.
1 Tallinna vakk = 3 külimittu = 6 matti = 33,374 liitrit.
1 vaat = 40 pange = 491,96 liitrit.

- 1 pang = 10 toopi = 12,3 liitrit = 750 kanttulli.
- 1 toop = 4 kortlit = 75 kanttulli = $12\frac{2}{9}$ liitrit.
- 1 hektoliiter = 100 liitrit = 81,13 toopi.
- 1 liiter = 100 sentiliitert = $\frac{4}{5}$ toopi.
- 1 bushel (Inglise viljamõõt) = umbes $\frac{3}{4}$ Riia vakka.

5. Raskuse mõõdud.

- 1 perkovits (kaal) = 10 puuda = $163\frac{4}{5}$ kilogrammi.
- 1 puud = 40 naela = 16 kilogr. 384 grammi.
- 1 nael = 32 loodi, 96 solotniku à 96 dooli = $409\frac{3}{5}$ grammi.
- 1 leisik (1 pund) = 20 naela = 8 kilogrammi 192 grammi.
- 1 kilogramm (kilo) = 10 hektogrammi = 100 dekagrammi = 1000 grammi = 2 naela $42\frac{2}{5}$ solotn.
- 1 gramm = 10 detsigrammi = 100 sentigr. = 1000 milligr. = 22,46 dooli.
- 1 Inglise tonn = 20 tsentneri = 2240 naela = 62,028 puuda = 1016 kilogr.
- 1 tsentner = 122 naela = 3,1 puuda = 50,8 kilogrammi.
- 1 Prantsuse tonn = 100 kilogr. = 61 puuda 1 nael 89 sol. 59 dooli.
- 1 laevatonn = 1021 kilogr. = 62 puuda 2 naela 20 sol. 59 dooli.

6. Apteegi mõõdud.

- 1 Apt. nael = 12 untsi = 84 solotnikku = 358,83 grammi.
- 1 Unts = 8 drahmi = 24 skruplit = 29,859 grammi.
- 1 Skrupel = 20 graani = 1,244 grammi.

Tempelmaks.

Tempelmaksu alal maksavad meil praegu määrused, mis kokku võetud „Riigi Teatajas“ nr. 71–72 1920 a. ühes järgnevate muudatustega. Sellest tähtsamad väljavõtted:

1. Vabastatud on: arved, mis teenijad koduseks majapidamiseks tehtud kulude üle annavad; riigi- ja omavalitsusasutuste ametnikkude arved ametikohustuste täitmisel tehtud kulude üle.

2. Arved eraasutustele ja eraisikutele käivad järgmiste maksude alla: arved 10–100 margani 20 penni; arved üle 100 marga $\frac{2}{100}$ arve summast.

Märkus: Tempelmaks kuni 1 m. 50 p. tõuseb 20 penniliste astmete viisi, üle 1 m. 50 p. aga 50-penniliste astmete viisi, näituseks tuleb 800-margalise arve pealt tempelmaksu tasuda mitte 1 m. 60 p., vaid 2 m. ja 1.050-margalise arve pealt mitte 2 m. 20 p., vaid 2 m. 50 p.

3. Ellepingud — $\frac{2}{5}$ lõpuliku lepingu tempelmaksust.

4. Ehituslepingud $\frac{2}{300}$ tasust.

5. Enampakkumise protokollid, tehtud ametnikkude või teiste elukutseliste oksjonipidajate poolt liikuva varanduse müügi üle — 1% üleüldisest müügil saadud summast, kulud maha arvatud; vähemalt aga 6 marka.

6. Kokkulepped (мировые сделки Vergleche) — 1% kokkuleppe teel lahendatud nõudmiste ülemmäärast; kõige vähemalt 6 marka; ei ole kokkuleppe objekti väärtus hinnatav 6 marka.

7. Lepingud rahaga hinnatavate asjade ja tegevuste kohta (töö, koht, teenistuse, abielu, päranduse j. m.), kui tariifis teisi määrusi nende kohta ei ole, — 1% asja ehk tegevuse väärtusest; vähemalt 6 marka.

Teenistuse lepingud on tempelmaksust vabad, kui palga määr ei ulata üle 60.000 marga aastas. Sunduslikud palgaraamatud tempelmaksu alla ei käi.

Märkus: See paragrahv on ka maksev selles nimetatud dokumentide kohta, mis enne selle seaduse maksmata hakkamist tehtud, kuid seni tempelmaksustamata.

Ostulepingud: a) liikuva varanduse üle — 1% ostuhinnast; b) liikumata varanduse üle — 2% ostuhinnast; c) kauba üle — $\frac{2}{100}$ ostuhinnast.

8. Palvekirjad eraisikutelt ametiasutustele ehk ametnikkudele eraasjus (kirjalikud ehk suusõnalisel, viimased prokolli võetud), niisama vastused nende palvekirjade peale ametiasutustelt ehk ametnikkudelt (väljaarvatud kohtuasutused ja ametnikud, kellele antavad palved tulevad tempelmaksta 6 mk. palve ehk selle poogna pealt) — 10 mk. iga palvekirja ja iga vastuse pealt. Palvekirjad ja ettepanekud sõidulubade asjus — 1 mk.*).

Vabastatud on: palvekirjad vaeste eest hoolekandmise, kiriklikkudes ja koolide asjus; palvekirjad, mis sisse antud seaduses ettekirjutatud kohuste täitmiseks või ametiasutuste nõudel, niisama ka vastused nende palvekirjade peale; palvekirjad väetee-
nistuse kohustuse asjus; kaebused ja palvekirjad rahvaväelaste perekondade toetamise asjus; rahvaväelaste ja nende perekondade pensioni küsimusse puutuv kirjavahetus ja tunnistused; kirjavahetus rekvireerimise asjus ja vabadussõja läbi tekkinud kahjude hindamise asjus; tulumaksu asjus; avaldused ja tähendused vallaja alevi tuluhindamise komisjonide kokkuseatud maksjate nimekirjade puuduste kohta.

9. Teisikud (ärakirjad) maksualustest dokumentidest — 10 mk. kuid mitte rohkem kui algkirjade tempelmaks.

10. Tõestamised (välja arvatud allkirjade tunnistamine postisaadetuste vastuvõtmise asjus kutsekirjadel): a) allkirjad—ameti-
asutustes ja ametnikkude poolt — 6 mk.; b) ärakirjad maksuko-

*) Erimäärused tempelmaksu kohta palvekirjadel immobiilkomisjonile ja vastustel ning litsentside nõutamisel — 50 marka iga palvekirja ja vastuse pealt („Riigi Teataja“ nr. 141/142 — 1920).

huslikkudest tõenduskirjadest — 10 mk., kusjuures ära kirja tempelmaks algkirja tempelmaksust kõrgem olla ei või.

11. Tunnistused eriasjades ametiasutustest ja ametnikkudelt väljaantavad, kui tariifis teist määrust ettenähtud pole — 10 mk.

Vabastatud on tempelmaksust: a) elukombe tunnistused, b) koolitunnistused, c) tunnistused vaesuse asjus, d) surma- ja matmisetunnistused; e) ristimise ja sündimise tunnistused, kui nad välja antakse: 1) koolidesse sisseastumiseks ja 2) alaealistele vabrikutesse tööle astumiseks; f) tunnistused, mille eest teiste määruste põhjal riigi heaks erimaksu võetakse (näit. sõiduload, elamisload, passid jne.).

12. Vekslid ja veksliprotekid — kaks marka iga tuhande marga pealt, poolikut tuhat täieks tuhandeks lugedes. Vekslit tempelmaksustamisel vekslit tähtaega arvesse ei võeta. (Vekslid tunnistatakse maksvateks, kui nad on kirjutatud sellekohasele vekslipaberile).

13. Volitused ja ülesanded volitaja kasuks toimetamise kohta.

1. Volitused üheks ainsaks toimetuseks: a) kui asja väärtus üle 3000 marga ei ulata — 3 marka; b) kui aga väärtus üle 3000 marga on ehk kui ta hinnatav ei ole — 10 marka.

2. Volitused asjaajamiseks rahukohtutes ja rahukogudes II astme kohtutena — 10 marka.

3. Kogu (generaal-) volitused — 40 marka.

4. Igasugused muud volitused — 20 marka.

Vabastatud on: 1. volitused postisaadetuste vastuvõtmiseks.

2. volitused pensiooni- ehk hoiukassadest hoiusummade kättesaamiseks.

3. volitused asjaajamiseks hoolekande- (vaestelaste) kohtutes.

14. Võlakohustused $\frac{2}{100}$ võlasummast.

15. Võlakohustuste tähtaja pikendused $\frac{1}{100}$.

16. Väljavõtted aktidest, ametlikkudest toimetustest (nõupidamistest, läbirääkimistest), ametlikult peetud raamatutest, registritest, kui nad eraisikutele nende soovil valmistatakse — 10 marka.

17. Testamendid (viimase tahtmise avaldused ja koditsillid):

1. kui varand. väärtus on kuni 1.000 mk. — 6 mk.

” ” ” ” ” 5.000 ” — 10 ”

” ” ” ” ” 10.000 ” — 20 ”

” ” ” ” ” 20.000 ” — 40 ”

” ” ” ” ” 50.000 ” — 80 ”

” ” ” ” ” 100.000 ” — 120 ”

” ” ” ” ” 300.000 ” — 160 ”

” ” ” ” ” üle 300.000 ” — 200 ”

2. kui korraldused hinnatud ei ole — 6 marka.

18. Üüri- ja rendilepingud:

1. liikumata varanduse üle, niisama ka nende lepingute pikendused, käivad tempelmaksu alla, kui aastane rent ehk üür:

üle 5.000 kuni 20.000 m. $\frac{4}{10}$ prots.

” 20.000 ” 40.000 ” $\frac{6}{10}$ ”

” 40.000 ” 80.000 ” $\frac{8}{10}$ ”

üle	80.000	"	160.000	"	$1\frac{2}{10}$	"
"	160.000	"	240.000	"	$1\frac{6}{10}$	"
"	240.000	"	—	"	2	"

üüri või rendi hinnast lepingus tähendatud lisatingimuste väärtused juure arvatud.

Lepingute pealt, mis määramata aja peale tehtud, arvatakse tempelmaksu $12\frac{1}{2}$ aasta üüri- või rendi-summast.

Määramata aja peale tehtavate üürilepingute juures, mille järele üüripäevade, nädalate või kuude viisi arvatakse, võetakse tempelmaksu aasta üüri pealt ja tasutakse kolme nädala jooksul iga lepinguaasta algul.

Üürilepingutega ühesarnaseks loetakse üüriraamatud, milles üüritingimused on tähendatud, missugused sel korral on vabad, kui tempelmaksetud üürileping olemas.

2. Üüri ja rendilepingud liikuva varanduse üle:

100—2000-margal. aasta üüri ehk rendi juures $4\frac{1}{100}$ %, kõrgema üüri ehk rendi juures 1%.

19. Kviitungid üle 10 marga — 50 penni iga kviitungi pealt.

Vabastatud on: 1) Riigi- ja omavalitsuste maksude vastuvõtmise kviitungid.

2) Kviitungid ühe ja sama asutuse sisemises asjaajamises.

3) Kviitungid teenitud palga kättesaamise üle.

4) Kviitungid tempelmaksetud dokumentide kohta, mille põhjal maksmist toimetatakse.

5) Posti ja telegraafi kviitungid.

6) Kviitungid, mis sunniteel võõrandamise kohta välja antakse.

20. Ühisuste ja seltside liikmekaartide, liikmeraha vastuvõtmise kviitungite, osatähtede ja osamaksu kviitungite pealt võetakse tempelmaksu 1 mark iga liikmeraha vastuvõtmise kviitungi, osatähe ja osamaksu kviitungi pealt.

Vabastatud on: Heategevate ja haridusseltside liikmekaardid ja kviitungid.

Kant- (kubik) jala tabelid

metsamaterjalide kant-massi väljaarvamiseks.

Metsade Peavalitsuse väljaande (1919 a.) järele.

Tarvitusel igas metskonnas üle riigi.

VÕRDLUSTABEL

ümargustest pakkudest ja palkidest kantitud metsamaterjali valmistamise juures.

№ 1

Laius	Kõrgus ehk paksus																				Laius
	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
	Läbimõõt ladvast ilma kooreta																				
5	7,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
6	7,8	8,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
7	8,6	9,2	9,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
8	9,4	10,0	10,6	11,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
9	10,3	10,8	11,4	12,0	12,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
10	11,2	11,6	12,2	12,8	13,4	14,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
11	12,1	12,5	13,0	13,6	14,2	14,9	15,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
12	13,0	13,4	13,9	14,4	15,0	15,6	16,3	17,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
13	13,9	14,3	14,8	15,2	15,8	16,4	17,0	17,7	18,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
14	14,9	15,2	15,7	16,6	16,8	17,2	17,8	18,4	19,1	19,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
15	15,8	16,2	16,6	17,0	17,5	18,0	18,6	19,2	19,8	20,5	21,2	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
16	16,8	17,1	17,5	17,9	18,4	18,9	19,4	20,0	20,6	21,3	21,9	22,6	—	—	—	—	—	—	—	16	
17	17,7	18,0	18,4	18,8	19,4	19,7	20,2	20,8	21,4	22,0	22,7	23,3	24,0	—	—	—	—	—	—	17	
18	18,7	19,0	19,3	19,7	20,2	20,6	21,1	21,6	22,2	22,8	23,4	24,1	24,8	25,5	—	—	—	—	—	18	
19	19,6	19,9	20,2	20,6	21,0	21,5	22,0	22,5	23,0	23,6	24,2	24,8	25,5	26,2	26,9	—	—	—	—	19	
20	20,6	20,9	21,2	21,5	21,9	22,4	22,8	23,3	23,9	24,4	25,0	25,6	26,2	26,9	27,6	28,3	—	—	—	20	
21	—	—	—	—	—	—	23,7	24,2	24,7	25,2	25,8	26,4	27,0	27,6	28,3	29,0	—	—	—	21	
22	—	—	—	—	—	—	24,6	25,1	25,6	26,1	26,6	27,2	27,8	28,4	29,1	29,7	—	—	—	22	
23	—	—	—	—	—	—	—	26,0	26,3	27,0	27,5	28,0	28,6	29,2	29,8	30,5	—	—	—	23	
24	—	—	—	—	—	—	—	26,8	27,3	27,8	28,3	28,8	29,4	30,0	30,6	31,2	—	—	—	24	
25	—	—	—	—	—	—	—	—	28,2	28,7	29,2	29,7	30,2	30,8	31,4	32,0	—	—	—	25	
26	—	—	—	—	—	—	—	—	29,1	29,6	30,0	30,5	31,1	31,6	32,6	32,8	—	—	—	26	
27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,4	30,9	31,4	31,9	32,4	33,0	33,6	—	—	—	27	
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,4	31,8	32,2	32,8	33,3	33,8	34,4	—	—	—	28	

Pikkus jalga	L Ä B I M Ö Ö T L A D											
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	K a n t -											(k u
3	0,1	0,3	0,4	0,6	0,9	1,0	1,5	1,5	2,0	2,5	2,5	
4	0,2	0,3	0,5	0,8	1,0	1,5	2,0	2,0	2,5	3,0	3,5	
5	0,2	0,4	0,7	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,0	4,0	5,0	
6	0,2	0,5	0,9	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	5,0	6,0	
7	0,3	0,6	1,0	1,5	2,0	2,5	3,5	4,0	5,0	6,0	7,0	
8	0,3	0,7	1,0	1,5	2,5	3,0	4,0	4,5	5,5	7,0	8,0	
9	0,4	0,8	1,5	2,0	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5	7,5	9,0	
10	0,5	1,0	1,5	2,5	3,0	4,0	5,0	6,0	7,5	8,5	10	
11	0,6	1,0	2,0	2,5	3,5	4,5	5,5	7,0	8,0	9,5	11	
12	0,7	1,5	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,5	9,0	11	12	
13	0,9	1,5	2,5	3,0	4,5	5,5	7,0	8,0	10	12	14	
14	1,0	2,0	2,5	3,5	4,5	6,0	7,5	9,0	11	13	15	
15	1,5	2,0	3,0	4,0	5,0	6,5	8,0	9,5	12	14	16	
16	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	7,0	8,5	10	12	15	17	
17	2,0	2,5	3,5	4,5	6,0	7,5	9,0	11	13	16	18	
18	2,0	3,0	4,0	5,0	7,0	8,5	10	12	14	17	20	
19	2,0	3,0	4,0	5,5	7,5	9,0	11	13	15	18	21	
20	2,0	3,5	4,5	6,0	8,0	10	12	14	17	20	23	
21	2,5	3,5	5,0	6,5	8,5	10	12	15	18	21	24	
22	2,5	4,0	5,0	7,0	9,0	11	13	16	19	22	25	
23	3,0	4,0	5,5	7,5	9,5	12	14	17	20	23	27	
24	3,0	4,5	6,0	8,0	10	12	15	18	21	24	28	
25	3,5	4,5	6,5	8,5	10	13	16	19	22	26	30	
26	3,5	5,0	7,0	9,0	11	14	17	20	24	28	32	
27	3,5	5,5	7,5	9,5	12	15	18	21	25	29	33	
28	4,0	5,5	7,5	10	13	16	19	22	26	30	34	
29	4,5	6,0	8,0	10	13	16	19	23	27	31	36	
30	4,5	6,5	8,5	11	14	17	20	24	28	33	38	
31	5,0	7,0	9,0	12	15	18	22	26	30	34	39	
32	5,0	7,0	9,5	12	15	19	23	27	31	36	41	
33	5,5	7,5	10	13	16	20	24	28	32	37	42	
34	5,5	8,0	10	13	17	21	25	29	34	39	44	
35	6,0	8,5	11	14	18	22	26	30	35	40	46	
36	6,5	8,5	11	14	18	22	27	31	36	42	48	
37	6,5	9,0	12	15	19	23	28	33	38	44	50	
38	7,0	9,5	12	16	20	24	29	34	39	45	51	
39	7,5	10	13	17	21	25	30	35	41	47	53	
40	7,5	11	14	17	21	26	31	36	42	48	55	
41	8,0	11	14	18	22	27	32	38	44	50	57	
42	8,5	11	15	19	23	28	33	39	45	52	59	
43	9,0	12	16	20	24	29	34	40	46	53	61	
44	9,0	12	16	20	25	30	36	42	48	55	63	
45	9,5	13	17	21	26	31	37	43	50	57	65	

ümmarguste pakkude ja palkide tarvis.

V A S T T O L L I D E S											Pikkus jalga d.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
b i k) j a l a d											
3,0	3,5	4,0	4,5	5,5	6,0	6,5	7,0	8,0	8,5	9,5	3
4,5	5,0	5,5	6,5	7,0	8,0	8,5	9,5	10	12	13	4
5,5	6,5	7,0	8,0	9,0	10	11	12	13	15	16	5
6,5	7,5	8,5	10	11	12	13	15	16	18	19	6
8,0	9,0	10	12	13	14	16	17	19	21	23	7
9,0	10	12	13	15	16	18	20	22	24	26	8
10	12	13	15	17	19	21	22	25	27	29	9
12	13	15	17	19	21	23	25	28	30	33	10
13	15	16	19	21	23	25	28	31	33	36	11
14	16	18	20	23	25	28	31	34	37	40	12
15	18	20	22	25	28	30	34	37	40	43	13
17	19	22	24	27	30	33	36	40	43	47	14
18	21	23	26	29	32	36	39	43	46	50	15
19	22	25	28	31	35	38	42	46	50	54	16
21	24	27	30	33	37	41	45	49	53	58	17
23	26	29	33	37	41	45	—	—	—	—	18
24	27	31	35	39	43	47	—	—	—	—	19
26	29	33	37	41	45	50	—	—	—	—	20
27	31	35	39	43	48	53	—	—	—	—	21
29	33	37	41	46	51	56	—	—	—	—	22
31	35	39	43	48	53	59	—	—	—	—	23
32	36	41	46	51	56	62	—	—	—	—	24
34	38	43	48	53	59	65	—	—	—	—	25
36	40	45	50	56	62	68	—	—	—	—	26
38	43	48	53	59	65	71	—	—	—	—	27
39	44	49	55	61	67	74	—	—	—	—	28
41	46	52	58	64	70	77	—	—	—	—	29
43	48	54	60	66	73	80	—	—	—	—	30
44	50	56	62	69	76	84	—	—	—	—	31
46	52	58	65	72	79	—	—	—	—	—	32
48	54	61	68	75	82	—	—	—	—	—	33
50	56	63	70	78	—	—	—	—	—	—	34
52	59	66	73	81	—	—	—	—	—	—	35
54	61	68	76	—	—	—	—	—	—	—	36
56	63	70	78	—	—	—	—	—	—	—	37
58	65	73	—	—	—	—	—	—	—	—	38
60	68	76	—	—	—	—	—	—	—	—	39
62	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
64	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45

Kant- (kubik) tabel kanditud valmismaterjali kuberimiseks.

Laius tollides	P a k s u s t o l l i d e s															Laius tollides
	1/2	5/8	3/4	7/8	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	2	2 1/2	3	3 1/2	4	4 1/2	5	
	Ü h e j a l a p i k k u s e k a n t s u u r u s															
1/2	0,0017	0,0027	0,0039	0,0049	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1/2
1	0,0034	0,0043	0,0052	0,0061	0,0069	0,0087	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1 1/2	0,0052	0,0065	0,0078	0,0091	0,0104	0,0130	0,0156	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1/2
2	0,0069	0,0087	0,0104	0,0122	0,0139	0,0174	0,0208	0,0243	0,0278	—	—	—	—	—	—	2
2 1/2	0,0087	0,0109	0,0130	0,0152	0,0174	0,0217	0,0260	0,0304	0,0347	0,0434	—	—	—	—	—	2 1/2
3	0,0104	0,0130	0,0156	0,0182	0,0208	0,0260	0,0313	0,0364	0,0417	0,0521	0,0625	—	—	—	—	3
3 1/2	0,0122	0,0152	0,0182	0,0213	0,0243	0,0304	0,0364	0,0425	0,0486	0,0608	0,0729	0,0851	—	—	—	3 1/2
4	0,0139	0,0174	0,0208	0,0243	0,0278	0,0347	0,0417	0,0486	0,0556	0,0694	0,0833	0,0972	0,1111	—	—	4
4 1/2	0,0156	0,0195	0,0234	0,0273	—	—	—	—	0,0625	0,0781	0,0938	0,1094	0,1250	0,1406	—	4 1/2
5	0,0174	0,0217	0,0260	0,0304	0,0347	0,0434	0,0521	0,0608	0,0694	0,0868	0,1042	0,1215	0,1389	0,1563	0,1736	5
5 1/2	0,0191	0,0239	0,0286	0,0334	—	—	—	—	0,0764	0,0954	0,1146	0,1337	0,1528	0,1719	0,1910	5 1/2
6	0,0208	0,0260	0,0312	0,0364	0,0417	0,0521	0,0625	0,0729	0,0833	0,1042	0,1250	0,1458	0,1667	0,1875	0,2083	6
7	0,0243	0,0304	0,0364	0,0425	0,0486	0,0608	0,0729	0,0851	0,0972	0,1215	0,1458	0,1701	0,1944	0,2188	0,2431	7
8	0,0278	0,0347	0,0417	0,0486	0,0556	0,0694	0,0833	0,0972	0,1111	0,1389	0,1667	0,1944	0,2222	0,2500	0,2778	8
9	0,0312	0,0391	0,0469	0,0547	0,0625	0,0781	0,0938	0,1094	0,1250	0,1563	0,1875	0,2188	0,2500	0,2813	0,3124	9
10	0,0347	0,0434	0,0521	0,0608	0,0694	0,0868	0,1042	0,1215	0,1389	0,1736	0,2083	0,2431	0,2778	0,3125	0,3472	10
11	0,0382	0,0477	0,0573	0,0668	0,0764	0,0954	0,1146	0,1337	0,1528	0,1910	0,2293	0,2674	0,3056	0,3438	0,3819	11
12	0,0417	0,0522	0,0624	0,0729	0,0833	0,1042	0,1250	0,1458	0,1667	0,2083	0,2500	0,2917	0,3333	0,3750	0,4167	12
13	0,0451	0,0564	0,0677	0,0790	0,0903	0,1128	0,1354	0,1580	0,1806	0,2257	0,2708	0,3160	0,3611	0,4063	0,4514	13
14	0,0486	0,0608	0,0729	0,0851	0,0972	0,1215	0,1458	0,1701	0,1944	0,2431	0,2917	0,3403	0,3889	0,4375	0,4861	14

Kant- (kubik) tabel

kanditud valmismaterjali kuberimiseks.

№ 3 järg.

Laius tollides	P a k s u s t o l l i d e s								Laius tollides
	6	7	8	9	10	11	12	15	
	Ühe jala pikkuse kantsuurus								
6	0,2500	—	—	—	—	—	—	—	6
7	0,2717	0,3403	—	—	—	—	—	—	7
8	0,3333	0,3889	0,4444	—	—	—	—	—	8
9	0,3750	0,4375	0,5000	0,5625	—	—	—	—	9
10	0,4167	0,4861	0,5556	0,6250	0,694	—	—	—	10
11	0,4583	0,5349	0,6111	0,6875	0,764	0,840	—	—	11
12	0,5000	0,5833	0,6667	0,7500	0,833	0,917	1,000	—	12
13	0,5417	0,6319	0,7222	0,8125	0,903	0,993	1,083	1,354	13
14	0,5833	0,6806	0,7778	0,8750	0,972	1,096	1,166	1,458	14
15	—	—	—	0,9379	1,042	1,146	1,250	1,562	15

Kant- (kubik) jala tabel

teivaste ja lattide kuberimiseks
tüve läbimõõdu järele.

№ 4.

Pikkus jalgades	Tüve läbimõõt tollides nelja tolli kõrgusel kännust					
	1	2	3	4	5	6
	100 tükki on kantjalga:					
10	2	8	15	—	—	—
15	3	10	25	40	—	—
20	4	15	40	65	100	—
25		25	50	90	140	200
30		30	65	110	175	250
35			75	135	210	300
40				155	240	350
45				175	275	400
50					310	450
55					345	500
60						550
65						590

Valdade nimekiri ja adressid.

Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab
Aakre	Tartu	Puka	Ellamaa vt.		
Aaspere	Viru	Kadrina	Hellamaa		
Abja	Pärnu	Abja	Emmaste	Lääne	Emmaste
Abroka	Saaremaa	Kuressaare	Enge	Pärnu	Pärnu Jakob
Adavere	Viljandi	Põltsamaa	Erastvere	Võru	Kanapää
Ahja	Tartu	Ahja	Erra	Viru	Lüganuse
Aidu	Viljandi	Paistu	Esna	Järva	Paide
Alatskivi	Tartu	Alatskivi	Haanja	Võru	Võru
Alavere	Harju	Raasiku r. t. l. Kehra	Haaslava	Tartu	Tartu [geri
			Hageri	Harju	Kohila l. t. Ha-
Albu	Järva	Araveste	Haimre	Lääne	Märjamaa
Aleksandri	Võru	Võru	Haljala	Viru	Rakvere
Alliku	Järva	Türi-Alliku	Hallinga	Pärnu	Pärnu Jakob
Ambla	Järva	Ambla	Harku	Harju	Tallinn
Anija	Harju	l. Kehra r. ja t.	Heimtali	Viljandi	Viljandi
		Raasiku	Hellamaa	Saaremaa	Kuivastu
Anna	Järva	Paide	Hellenurme	Tartu	Rõngu
Antsla Vana,			Helme	Valga	Puka
" Vastse	Võru	Antsla	Holstre	Viljandi	Viljandi
Are	Pärnu	Pärnu	Holdre	Valga	Tõrva
Aru	Tartu	Elva	Hummuli	Valga	Tõrva
Asuküla	Lääne	Haapsalu	Härjanurme	Tartu	Jõgeva
Avanduse	Viru	Simuna	Häädemeeste	Pärnu	Häädemeeste
Avinurme	Tartu	Mustvee	Iisaku	Viru	Iisaku
Andru	Pärnu	Pärnu	Illuka	Viru	Kuremäe
Auvere	Viru	Mereküla	Imavere	Viljandi	Võhma
Baltiski	Harju	Baltiski	Ingliste	Harju	Lelle
Eimtali vt.			Irboska	Petseri	Irboska
Heimtali			Joala	Viru	Narva
Einmanni	Järva	Järva-Jaani	Juuru	Harju	Juuru
Elistvere	Tartu	Tartu	Järvakandi	Harju	Järvakandi

Lühendused: l. = lihtsaadetis, t. = tähtsaadetis, r. = raha-
saadetis, vt. = vaata.

Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab
Järve	Viru	Kohtla Järve	Kavilda	Tartu	Tartu l. t.
Järvesuu	Petseri	Värsku			Keeni
Jäärja	Pärnu	Kilingi- Nõmme	Keeni	Valga	Sangaste
Jõeleftme	Harju	Raasiku	Kehtna	Harju	Keava
Jõgeveste	Valga	Tõrva	Keila	Harju	Keila
Jõgeva	Tartu	Jõgeva	Keina	Lääne	Keina
Jõgisoo	Lääne	Silla	Kernu, vt.		
Jõhvi	Viru	Jõhvi	Kirna Kohatu		
Jõõpre	Pärnu	Pärnu	Kihelkonna	Saaremaa	Kihelkonna
Kaagjärve	Valga	Valga	Kilinu	Pärnu	l. ja t. Kihnu
Kaarepere	Tartu	Kaarepere	Kiiu	Harju	r. Tõstama
Kaarli	Viljandi	Viljandi			l. ja t. Kiiu
Kaarma- Suur	Saaremaa	Kuressaare	Kilingi	Pärnu	r. Raasiku
					Kilingi- Nõmme
Kabala	Harju	Rapla	Kioma	Võru	Põlva
Kabala	Viljandi	Võhma	Kirbla	Lääne	Kasari
Kaelaste	Pärnu	P.-Jakobi	Kirepi	Tartu	Rõngu
Kahkva	Võru	Räpina	Kirna	Järva	Türi-Alliku
Kaisma	Pärnu	Kärgul. t. Kaiu	Kernu	Harju	Kohila l. ja t.
Kaiu	Harju	Juuru			Hageri
Kalju	Lääne	Risti	Kloostri	Harju	Vasalem
Kalvi	Viru	Kabala	Kodasuu	Harju	Raasiku
Kambja	Tartu	Kambja	Kodijärve	Tartu	Kambja
Kapu	Järva	Rakke	Kogula	Saaremaa	Laimjala
Karilatsi	Võru	Põlva	Kohila	Harju	Kohila
Kariste, Va- na- ja Uue-	Pärnu	Abja	Kohtla	Viru	Kohtla
			Koigi	Järva	Paide
Karksi	Pärnu	Nuia	Koiola	Võru	Põlva
Karula	Valga	Karula	Kokora	Tartu	Kallaste
Karula (Uue Võidu)	Viljandi	Viljandi	Kolga	Harju	Kolga
			Kolovere	Lääne	Risti
Kasepää	Tartu	Mustvee	Kongota	Tartu	Elva
Kaseritsa	Võru	Võru	Koonga	Pärnu	Pärnu
Kastre- Võnnu	Tartu	Tartu	Kooraste	Võru	Kanapää
Kavastu	Tartu	Kavastu	Koorküla	Valga	Tõrva
			Kose	Viru	Narva

Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab
Krabi	Võru	Võru	Laura	Petseri	Laura
Krüüdneri	Tartu	Kambja	Leebiku	Valga	Puka
Kudina	Tartu	Tartu	Lehtse	Järva	l. ja t. Lehtse
Kuigatsi	Valga	Puka			r. Tapa
Kuimetsa	Harju	Juuru	Leisi	Saaremaa	Leisi
Kuivajõe	Harju	Kose	Lelle	Pärnu	Lelle
Kuksemaa	Järva	Järva-Jaani	Lihula	Lääne	Lihula
Kunda-Malla	Viru	Kunda	Liigvalla	Järva	Rakke
Kuremaa	Tartu	Palamuse	Linnamäe	Võru	Antsla
Kurista	Viljandi	Jõgeva	Lohusuu	Tartu	l. ja t. Lohu- suu r. Must- vee
Kurna	Harju	Tallinn			
Kähri	Võru	Põlva			
Kärgula	Võru	Võru	Loodi	Viljandi	Paistu
Kärla	Saaremaa	Kuressaar	Loona	Saaremaa	Kuressaare
Kärstna	Viljandi	Tarvastu	Loosi	Võru	Võru
Käru	Järva	Käru	Luiste	Lääne	Silla
Küti	Viru	Viru-Jakobi	Lustivere	Viljandi	Põltsamaa
Kõlleste	Võru	Kanapää	Luunja	Tartu	Tartu
Kõnnu	Harju	Kolga	Luke	Tartu	Nõo
Kõo	Viljandi	Võhma	Lähtu	Lääne	Haapsalu
Kõpu-Suure	Viljandi	Viljandi	Lõve	Valga	Tõrva
Kõrgessaare	Lääne	l. ja t. Kõr- gessaase r. Kärdla	Lümmada	Saaremaa	Kihelkonna
			Maasi	Saaremaa	Orissaare
			Maidla	Viru	Lüganuse
Laanemetsa	Valga	Hargla	Malla, vt.		
Laatre	Pärnu	Mõisaküla	Kunda Malla		
Laatre	Valga	Sangaste	Martna	Lääne	l. ja t. Mart- na r. Haap- salu
Laeva	Tartu	Tartu			
Laiksaare	Pärnu	Kilingi- Nõmme	Massu	Lääne	Karuse
Laimjala	Saaremaa	Laimjala	Meeksi	Võru	Räpina
Laitse	Harju	Liiva	Meeri	Tartu	Nõo
Laitsna-	Võru	Võru	Mikitumäe	Petseri	Kärskä
Vana			Misso	Võru	Vastseliina
Laiuse	Tartu	Laiuse	Moisekatsi	Võru	Põlva
Lasva	Võru	Võru	Muhu, Suur	Saaremaa	Kuivaste

Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab
Mustajõe	Viru	Mereküla	Palupera	Tartu	Otepää
Mustjala	Saaremaa	Kuressaare	Pangodi	Tartu	Elva
Mäetaguse	Viru	Mäetaguse	Pankjavitsa	Petseri	l. ja t. Pankjavitsa
Mäksa	Tartu	Tartu			r. Petseri
Mäo	Järva	Paide	Passlepa	Lääne	l. ja t. Passlepa
Märjamaa	Lääne	Märjamaa			r. Haapsalu
Mõniste	Võru	Hargla			Kilingi-Nõmme
Nabala	Harju	Tallinn	Pati	Pärnu	
Naissaare	Harju	Tallinn			
Naroova	Viru	N.-Jõesuu	Patküla	Valga	Tõrva
Nehatu	Harju	Tallinn	Peetri	Viru	Mereküla
Nursi	Võru	Võru	Peipsiäärne	Tartu	Kallaste
Nõmküla	Järva	Ambla	Peningi	Harju	l. ja t. Peningi
Nõmme	Harju	Nõmme			r. Raasiku
Nõva	Harju	Vasalemm	Penuja	Pärnu	Abja
Obinitsa	Petseri	Petseri	Peri	Võru	Põlva
Olustvere	Viljandi	Olustvere	Petseri	Petseri	Petseri
Orajõe	Pärnu	Kabli	Pihtla	Saaremaa	Kuressaare
Orava	Võru	Petseri	Piirsalu	Lääne	Risti
Oro	Lääne	l. ja t. Linna-mäe	Pilkuse	Tartu	Otepää
		r. Haapsalu	Pindi	Võru	Võru
Paadremaa	Lääne	l. ja t. Paadremaa	Polli	Pärnu	Nuia
		r. Paatsalu	Porkuni	Viru	Rakvere
Paasvere	Viru	Rakke	Pornuse	Pärnu	Halliste
Paatsalu	Lääne	Paatsalu	Prangli	Harju	Tallinn
Pada	Viru	Kabala	Puiatu	Viljandi	Viljandi
Paju	Valga	Valga	Puurmanni	Tartu	Jõgeva
Pajusi	Viljandi	Põltsamaa	Päidla	Tartu	Otepää
Pakri	Harju	Baltiski	Päri	Viljandi	Viljandi
Pala	Tartu	Kallaste	Pärsamaa	Saaremaa	Leisi
Palivere	Lääne	l. ja t. Palivere	Pärtsi	Viljandi	Viljandi
		r. Haapsalu	Pöögle	Pärnu	Nuia
		Võsu	Pühajärve	Tartu	Otepää
Palmse	Viru		Püssi	Viru	Lüganuse
			Põlgaste	Võru	Kanapää

Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab
Põltsamaa			Salla	Viru	Rakke
Uue- ja Vana	Viljandi	Põltsamaa	Sangaste	Valga	Sangaste
Raadi	Tartu	Tartu	Saru	Võru	Hargla
Raasiku	Harju	Raasiku	Satserinna	Petseri	Petseri
Rae	Harju	l. Lagedi t. ja r. Tallinn	Saue	Harju	Saue
			Sauga	Pärnu	Pärnu
Raiküla	Harju	Rapla	Saulepi	Lääne	l. ja t. Saulepi
Rakvere	Viru	Rakvere			r. Paatsalu
Ranna	Tartu	Kallaste	Seli	Pärnu	l. ja t. Seli
Rannu	Tartu	Elva			r. Tõstamaa
Rapla	Harju	Rapla	Senno	Petseri	Irboska
Rasina	Tartu	Ahja	Sinalepa	Lääne	Haapsalu
Ravila	Harju	Kose	Sipa	Lääne	Märjamaa
Reiu	Pärnu	Pärnu	Skarjatina	Viru	Vasknarva
Riidaja	Viljandi	Tarvastu	Slobodka	Petseri	Värskä
Riisipere	Harju	Liiva	Sooniste	Lääne	l. ja t. Ella-
Rikholdi	Lääne	Haapsalu			maa-Vaksal
Roela	Tartu	Roela			r. Risti
Roela	Viru	Viru-Jakobi	Sooru	Valga	Valga
Rogosi	Võru	Võru	Soosaare	Viljandi	Kolga-Jaani
Roosa-	Võru	Võru	Sootaga	Tartu	Voldi
Vana-			Suigu	Pärnu	Tori
Roosa-	Võru	Võru	Suislepi, Uue	Viljandi	Tarvastu
Vastse-			Suislepi,	Viljandi	Tarvastu
			Vana		
Ropka	Tartu	Tartu	Sutlepa	Lääne	Haapsalu
Ruhnu	Saaremaa	Kuressaare	Suure-Kõpu	Viljandi	Viljandi
Rutikvere	Viljandi	Põltsamaa	Suuremõisa	Lääne	l. ja t. Kuri
Rägavere	Viru	Rakvere			r. Kärkla
Räpina	Võru	Räpina	Suur-Kaarma	Saaremaa	Kuressaare
Rõngu	Tartu	Rõngu	Suur-Muhu	Saaremaa	Kuivaste
Rõuge	Võru	Võru	Säreвете	Järva	Türi-Alliku
Saadjärve	Tartu	Voldi	Sürgavere	Viljandi	Suure-Jaani
Saaluse	Võru	Vastseliina	Sõmeru	Viru	Rakvere
Saare	Tartu	Palamuse	Sõmmerpalu	Võru	Võru
Saksi	Viru	Tapa	Taagapera	Valga	Tõrva
Saku	Harju	Saue			

Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa-konnas	Kust asutusest posti saab
Taali	Pärnu	Sindi	Uue-Võidu	Viljandi	Viljandi
Taebla	Lääne	I. ja t. Pali- vere r. Risti	(Karula)		
Taevere	Viljandi	Suure-Jaani	Uulu	Pärnu	Pärnu
Taheva	Valga	Hargla	Uusna	Viljandi	Viljandi
Tahkuranna	Pärnu	Pärnu	Vaabina	Võru	Antsla
Talli	Pärnu	Talli	Vahastu	Järva	Paide
Tammiste	Pärnu	Tori	Vaikna	Lääne	Silla
Tammistu	Tartu	Tartu	Vaimastvere	Tartu	I. Pedja t. ja r. Jõgeva
Tarvastu	Viljandi	Tarvastu	Vaivara	Viru	Sillamäe
Timmo	Võru	Põlva	Paju	Valga	Valga
Toolamaa	Võru	Räpina	Valgjärve	Võru	Kanapää
Torgu	Saaremaa	Kuressaare	Valguta	Tartu	Rõngu
Tori	Pärnu	Tori	Vana-Antsla	Võru	Antsla
Triigi	Harju	Kose	Vana-Kariste	Pärnu	Abja
Tsooru	Võru	Antsla	Vana-Kuuste	Tartu	Kambja
(Zooru)			Vana-		
Tudulinna	Viru	I. ja t. Tudulinna r. Iisaku	Laitsna	Võru	Võru
Tuhalaane	Viljandi	Tuhalaane	Vana-Otepää	Tartu	Otepää
Tähkvere	Tartu	Võtikvere	Vana-		
Tähtvere	Tartu	Tartu	Põltsamaa	Viljandi	Põltsamaa
Tännasilma	Viljandi	Viljandi	Vana-Roosa	Võru	Võru
Tõlliste	Valga	Sangaste	Vana-		
Tõstamaa	Pärnu	Tõstamaa	Suislepi	Viljandi	Tarvastu
Üderne	Tartu	Elva	Vana-Võidu	Viljandi	Viljandi
Ulila	Tartu	Tartu	Vana-		
Undla	Viru	Kadrina	Vändra	Pärnu	Vändra
Urvaste	Võru	Antsla	Vao	Viru	V.-Maarja
Uue-Kariste	Pärnu	Abja	Vara	Tartu	Tartu
Uuemõisa	Saaremaa	Orissare	Varangu	Viru	Kunda
Uue-Põltsamaa	Viljandi	Põltsamaa	Varbola	Harju	I. ja t. Varbola r. Liiva
Uue-Suislepa	Viljandi	Tarvastu	Vasknarva	Viru	Vasknarva
Uue-Vändra	Pärnu	Vändra	Vastsemõisa	Viljandi	Suur-Jaani
			Vastseliina	Võru	Vastseliina

Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab	Valla nimetus	Kus maa- konnas	Kust asutusest posti saab
Vastse- Antsla	Võru	Antsla	Voltveti	Pärnu	Kilingi- Nõmme
Vastse- Kuuste	Tartu	Ahja	Vorbuse Vormsi	Tartu Lääne	Tartu l. t. Vormsõ r. Haapsalu
Vastse- Roosa	Võru	l. t. Mõniste r. Võru	Vändra, Uue	Pärnu	Vändra
Vastse- Otepää	Tartu	Otepää	Vändra, Vana	Pärnu	Vändra
Vee	Pärnu	P. Jakobi	Väena	Harju	l. ja t. Väena r. Tallinn
Veinjärve	Järva	Koeru	Väetsa	Järva	Paide
Velise	Lääne	Märjamaa	Võhmatu	Järva	Järva-Jaani
Veltsa	Lääne	Lihula	Võidu-, Vana	Viljandi	Viljandi
Venevere	Viru	Rakke	Võisiku	Viljandi	Kolga-Jaani
Veriora	Võru	Võru	Võlla	Pärnu	Pärnu
Vesneri	Tartu	Tartu	Võnnu	Lääne	Haapsalu
Vigala	Lääne	Vigala	Võru	Võru	Võru
Vihterpalu	Harju	Vasalem	Võtikvere	Tartu	Võtikvere
Vihula	Viru	Rakvere	Ange, vt. Enge		
Viimsi	Harju	Tallinn	Õisu	Viljandi	Viljandi
Viiratsi	Viljandi	Viljandi	Zooru	Võru	Antsla
Viitina	Võru	Võru			
Viljandi	Viljandi	Viljandi			
Viluvvere	Pärnu	Kärgu			
Vohnja	Viru	Kadrina			
Voka	Viru	Koila			

Majapidaja käsiraamat.

Täielik majapidamise-kalender.

Tööde meeldetuletuseks, põllumeestele, aednikkudele ja mesilaste-
pidajatele.

Jaanuar.

Majapidamises. Loomatööt järelle vaadata, kas söötmine tegelikult sügisel ülesmääratud eelarve järelle on läinud. Leitakse siin eksitusi ühel ehk teisel pool, siis on seda nüüd veel võimalik parandada, mõnda osa juurde osta ja teist osa ära müüa. — Kartulikelbriid, loomatoidujuurikate-rõugud ja -kuhjad järelle vaadata ja külmal ajal külma vastu kaitsta. Leitakse keldrites ja rõugudes ülearu soojust, mis juurikate higistamisest ja tähtsamatamistest tunda on, siis tuleb keelpäeva ajal neile värsket õhku juurde juhtida. — Viljaseeme, mis kevadel väljakülkimiseks on määratud, tuleb hoolaste umbrohuist ja kõhnadest teradest puhastada ja idanemisejõud järelle katsuma. Leitakse, et seemnest vähem kui 75 protsenti idaneb, siis on see vilja seemneks kahtlane ja vaja selle asemel uut ja paremat muretseda. Külmal ajal juustukeldrit kas kütta ehk paja sees õõgavate sütega soendada, nii et temperatuur mitte alla 5 kraadi R. ei langeks.

Laudas. Tiinete loomadega söötmise juures ellaste ümber käia ja poegimise puhul neid hoolega ravitseda. Rana-landas pesad korras hoida, kanu hommiku vara ja õhtu hilja toita, et nad korralikult muneb võiks. Lehma- ja sealaudad soojad hoida ja tiinete loomade aje kiire hoida.

Metsas. Ehitusepalkide ja muu ehitusmaterjali raiumise wana tui kuival*) ajal. Palkide ja põletismaterjali kojuwadamine. Mäna- ja kuusekübide korjamine. Saare, lepa ja pärna seeme koguda. Noores metsas puid lume rõhumise eest kaitsta. Taimpeenraid ja puukooli metsaloomade eest kaitsta.

Mesilas. Talwemaja, kus mesipuid sees, pime hoida ja selle eest hoolt kanda, et seal ligikonnas mingit mürinat ega kolinat ei ole, mis mesilasi talwe uues wõiks segada. Talwemajas on hiired ja wäljas mõned wäiksed linnud mesilaste waenlased talwel. Wäljasolewaid mesipuid heleda päikesepaiste ja külmade tuulte eest kaitseada. Järele waadata, et surnud mesilased lennuaugu ees ei ole, mille järeldufel linnupuus õhu puudus wõib tulla.

Wiljapuuaia. Seemne- ja puukoolis olewaid noori wiljapuid hiirte närimise wastu kaitsta. Sündsam abinõu selleks on — lund juurte peale sõtkuda. Pookokjade lõikamine. Külma- kartwaid, õrnemaid wiljapuid, mis sügisel latmata jääwad, wõib weel nüüd katta, et lewadised õõkülmad neid ei saaks rikkuda. Pottides kaswawaid wiljapuid walguse paistele wälja tuua. Wiljapuud aias rõõwikute pesadest puhastada. Laululindude pesad ja lastid puhastada ja korda seadida.

Röögiaia. Komposti hunnikud ümber kaewada. Sõnnikulawa lastid ja aknad korda seadida. Relbrites juurikad ja teistes talweforteris olewad taimed hallitusest jne. puhastada. Seemnekauplustest tarwisolewad seemned ära osta ja nende idanemisewõim järele katsuda. Röögiaia külwikord lindlaste ära määrata ja sellejärele seemned muretseda ja järgmistel kuudel taimed kaswatada. Kuu lõpul sooja lawasse waraseid erneid, ube, lillekapsaid, salatit, spinatit, redist ja muud rohelist köögivilja külda.

Weebruuar.

Majapidamises. Jääd lõigata ja wadada ning jäätelbriid täita. Kui sellekohaseid telbriid ei ole, piimatalituseks

*) Kuivalts ajaks nimetatakse seda aega, kus tui wähem on kui pool kuud. Esimene weerand on noore tui, wiimane wana tui kuiv ehk kõwa aeg, teine noore ja kolmas weerand wana tui pehme aeg. Wana tui kuiva aega peetakse okaspuude ehitusmaterjaliks raiumiseks kõige kohasemaks.

aga tingimata jääb tarvis läheb, võib ka ilma keldrita walmis saada. Walitakse koht wälja, kuhu lõunapäikene peale ei paista, pandakse kahe jala paksune kord õlgi, saepuru, peenikesi haljaid kuuseõssi ehk linaluid maa peale ja meetakse jää sinna peale. On jääd oma teatav arv kääs, siis kaetakse hünit jälle sama suguse materjaliga, mis põhja pandi, kinni. Et külgede pealt parem katta oleks, lõõdagu iga nurga juurde jäähünitust kolme jala kaugusele postid ülesse, millede külge lattijid ehk lauapindu võib lüüa ja wahel soojustpidama materjaliga täis täita. Sarnasel wiisil kaetud jää seisab suwi läbi, kui alati peale jäämõtmist hünit hoolega jälle kinni kaetakse.

Rõõksugused põllutööriistad, nagu seemendamise- ja künni-
adrad, külmimasinad, äkked jne. tulewad hästi ära parandada ja igapidi korda seadida. Rõõk kunstjõnnitub, mida kunstheina-
maade, loomatoidujuurikate ja sumewiljade wäetamiseks tarwi-
tada tahetakse, tuuakse lumeteega koju, et tarwituse korral kää-
pärast mõtta oleks.

Sautades, kuhu sõnnik sisse jäetakse, tuleb õhuhahetuse peale rõhku panna. Et lämmastik amoniakgaasi näol sõnnikust ei lahkuks, raputatagu igal nädalal kuima turbamulda, gipsi, superfosfati ehk toomasjahu sõnniku hulka. Neil ainetel on omadus gaasiksmuutunud kõige tähtsamad põllurammu — lämmastikku — enesesse imeda ja kinni hoida. Kus puhtad laudad tarwitusel, seal tehtagu sedasama sõnniku hoiukohtades ja ka laudas, mis igapidi sõnniku wäärtust tõstab. Poegiwaid lehmaid, lambaid, sigu, kitsesi jne. silmas pidada ja hoolega ramitseda. — Ramu ja teisi kodulinda kehtpääwa ajal wärskel õhu kätte wälja lasta, neid tublisti toita, laudad puhastada ja pesad korras hoida. Run lõpul kanad, pardid, aned ja kalkunid hauduma panna.

Metjas põletispuude ja riistapuude raiumine. Balkide ja puude koduwebamine. Kui lumi liiga paks ei ole, võib noores metjas läbiraaidumist (kittumist) ette võtta. Saare- ja lepa-
seemne kogumine, määma- ja kuuseläbide torjamine ja kuwatamine.

Mesilas. Järele waadata, kas mesilastel mitte toidu puudus ei ole. Leitakse puudust, siis ülemelt toitu anda. Soojas talwemajas tuleb sellel huul mesilastel jänu, nii et neile kääna

eht schwammiga wett tuleb anda. Et ema sel kuul munemise-
algab, siis selle eest hoolitseda, et aias olevate puude peale
külmi kuul ei puhu.

Wiljapuu aias. Noorte wiljapuude jatkamine (kopu-
leerimine) tuas, kui puutesed sügisel üles mõeti ja keldrisse
liiwa peale pandi. Wanade wiljapuude noorendamine. Kõikide
wiljapuude tagasilõikamine, samblast, kuivanud, wesi- ja rist-
offadest puhastamine. Wõre- (Spalier) puude lõikamine, kinni-
sidumine ja maapinna üleskõlblastamine, niipea kui maapind
sedamõrd jula on. Ka kõigi teiste wiljapuude ja pöõsaste alune
maa nii wara kui võimalik, niidud ära teha, et kewade kuude
jaoks tööjõudu kokku hoida.

Röögi aias. Sõnnikulawade tegemine, kuhu 10—13
gr. R. soojuse puhul mitmesuguseid lilleid, nagu reseda, koleus,
lemkoi, astrid jne. kui ka lillekapsaid, waraseid peakapsaid, Türgi
ube, peetisid, peterisilid, spinatid, magusisibulat, rõigast, redist
ja muud köögivilja külitakse. Jaanuarikul tehtud lawade kinni
mõib niidud juba rohkem kasta ja keelpäewa ajal wärsket õhku
anda. Lawad iga õhtu õlematiga katta ja kui langet öökülma
karta on, siis need weel wiljakottide eht rogoskitega üle tõmmata.

Märts.

Majapidamises. Seemnemilja idanemisejõu läbikat-
sumine; kui seemnest niidud üle 85 prots. idaneb, siis mõib seda
tarwitada, wastasel korral parem muretseda. Kõik tööd nagu
ehituse-, tarbe- ja põletispuud koju wadada ja lumeteega ka
weksil käia ning kewade tarwitus walmis jahwatada.

Põllul. Talwemilja- ja põlluheinamäljadele kottufogu-
nud wesi ära juhtida. Heinamaad, mida harida tahetakse, äesta-
takse sellekohaste heinamaaätkedega, niipea kui heinamaapind
pealt ühe tolli mõrd lahti on sulanud. Seda tööd tehakse juure
hooga ja ruttu, sest mõne päewaga on maapind nii sügawalt
lahti julanud, et hobuseid enam ei kanna. Kraawitatud ja toru-
tatud kunstheinamaade harimine, wäetamine kompostiga eht
kunstjõnnikuga, seemne külimine ja raske fileda trulliga kinni
trullimine.

Metjas. Puude seemet weel niikaua korjata, kuni täbid
weel ei ole lahti kuivanud ega seeme pudenenud. Rähide kuima-

tamine. Seemne tagaivara järelvaatamine ja, kui tarvis, juurde muretsemine. Seemne idanemisevõimu järele katsumine. Puuraimumine ja -vedu lõpetada. Varasel lewadel metsa istutamise ja külwanise töödega algust teha.

Laudas. Poegivaid lehmi, lambaid, kitsesi, emiseid ja teisi koduloomi järele maadata ja tarwilisel korral abi anda. Haudumise lõpul kodulindude munaft väljatulnud noorsugu ravitseda ja otstarbekohaselt toita. Munejate lindude pesad puhastada ja korras hoida. Kanade suplemise liima hulka putukatepulbrit segada, kui lindude naha peal sõõdikuid on. Laudad igapäew tiulutada ja kõiki loomi ja lindsid korralikult sööta ja joota.

Mesilas. Kui keespäewa ajal üle 12 kraadi R. sooja on, tulewad väljasolewad mesilased puhastuslennule välja lasta. Ka talvemajas olevad mesipiid tulewad selleks otstarbeks aeda tunda. On lund veel maas ja leiame pärast puhastuslendu tarretanud mesilasi lume pealt, siis korjame nad kokku, wiime sooja tuppä ja niipea kui nad külmaft toibunud, laseme neid mesipiuusse.

Wiljapuuaia. Ilmade ehk muul põhjusel weebruarikuul tegemata jäänud tööd lõpetada. Wiljapuude istutamine. Wiljapuude poofimine praosse. Wiljapuude ja pöösaste wäetamine wedela wäetusega, iseäranis neid, kellel palju wiljaurbe on. Veel kord wiljapiid rõõwikute munadest ja tõukudeft puhastada. Puu tüwed ja kroonid lubjapiimaga üle pritsida. Glupuude, marjapöösaste ja rooside istutamine. Roosid talmetatte alt wabastada. Marjapöösaste kuniwunud ja ülearu oksadest puhastamine, ümberistutamine ja jaotamine.

Röögiaia. Igasuguste röögiaiwilja-seemnete küllamine. Borgandid, ja peterjelid peenardele; kapsad kaalikad, peedid jne. soojadele peenardele taimete jaamiseksi. Waremkülmatud soojas lawas kaswawate taimete ümberistutamine (pifeerimine). Siiglamaasikate talwetatte alt wabastamine ja esimene umbrohuft puhastamine. Sõnnikulawade juurde tegemine. Survelilled, nagu lewkoid, floksid, astrid paksaminid jne. sõnnikulawadesse külmata. Pottides kaswatatud lilled, lihtkaswud, tomatid ja kõrwitsad sõnnikulawasje istutada (toppida). Warased kartulid maha panna.

Aprill.

Majapidamises. Kõikuaetud sõnnik, pori ja kõik muud talwejätised kompostihumikusse vedada. Jääkeldris jää õlgedega kinni latta. Katused, aiad, kõnni- ja sõiduteed parandada.

Põllul. Niipea kui lumi läinud ja suur veesi jooksnud, ristilheina ja teiste liblikõislaste väljaledele gipsi külida. Dooma-toidu juurikate maa peale kaali ja fosforhappe väetus välja külida. Kuni lõpul loomatoiduporgandid ja -peedid külida, mida varem seda parem. Türgi kaera, wiki ja karja roheline toidu külm.

Metšas. Maa ettevalmistamine külwi- ja istutamise töödele. Oksapuude külwamine. Oks- ja lehepuude istutamine. Külwamine puukoolis. Liigsete oksade lõikamine. Umbrohuist ja kuluist puhastamine. Külwatud kohad lindude eest kaitsema. Sügiseste istanduste järelvaatamine, kusjuures külma läbi üleskerkinud taimed jälle kinni waja wajutada. Wigaste ja kuuwanud puude väljaraiumine wanemas metšas. Uue asutatava metša külwamine ja istutamine. Prii maatükid, liiwajed ja kiviised küntad, mis põld, heina- ega karjamaa ei ole, tulewad metšaks külwata ehk istutada; päris liiwakinkudele külwatagu ehk istutatagu ainult mändasid. Glupuude istutamine teede äärde ja õuede ümber. Kraawide, ojade, tiikide ja lompide äärde rajapajud panna, mis oma rutulise kaswamisega õige pea head põletusmaterjali annawad.

Laudas. Sulgloomi iga päew märste õhu tätte välja lasta. On palju sortisid ühest tõust ja tahetakse puhastwerd järelsugu saada, siis ei ole sünnis kõiki üheskoos välja lasta, waid iga sort teatava aja järele. Kõige sündsam lindude haudumise aeg. Kõikide lautade õhupuhastamine. Kõikide loomade poegimise järelwaatus ja hoolitsemine nende eest.

Mesilas. Kõik linnupuud põhjalikult talwejooksul kogu- nud mustusest puhastada. Kui sügisel liiga palju mett jäeti, nii et seda weel nüüd õige rohkesti olemas on, siis järele mesi mis suhkruks on muutunud, ära wõtta ja selle asemele meesuhkrusirupit jõutoiduna anda. Pärast puhastamist mesipuu kaaluda ja kaaluarm üles tähendada. Sumejooksul on selle kaaluarmu järele hõlbus mesipuu edenemist wastastikku wõrrelda. Nõrkadele peredele tublisti jõutoitu anda ja ilma emata pered teistega ühendada.

Wiljapuuaias. Wiljapuude haamad, mähjahaigused, põletikud, jne. ära puhastada ja haamad puusälwiga üle määrida. Rinnise ja lõwa loorega puudel koort tärkida (aadrit lasta). Uuesti istutatud puid iga päew kasta ja nende eest igatviisi hoolitseda. Põõsaste istutamine. Roojide lõikamine.

Röögiaias. Latierneste ja -ubade külm. Soojadele peenardele istutatakse sibulaid haljalt tarvituseks. Beetide, porgandite, salati ja spinati külm peenardele. On ilm külm, võib salat ja spinat soojale peenrale külida, kust ta pärast wälja istutatakse.

Mai.

Majapidamises. Enne külwi weel kord seenne idanemisejõud järele katsuda. Kivihooned ja alusmüürid parandada. Kivi- ja sawihoonete tegemine.

Põllul. Igajugused põlluharimise- ja külwitööd narmel ja niidul. Loomatoidu juurikate külm nii wana kui maapind lubab. Pärast külwi nädalas kats korda wau wahed üles lohendada, et umbrohi ja kahjulikud putukad ei saaks sigineda. Riipea kui juurikate taimed üles tõusnud, siis neid lämmastikuga, kas tshilisalpetri ehk wirtsja näol, rammutada. — Türgi kaera, erneste, ubade, kartulite, juwenisu ja loomatoidu wiki, pelushste ja segawilja külm kuu hakatusel. Odramaa kordamine ja harimine, hagukaera ja warase lina külm kuu kesk. Lina, tatra ja odra külm kuu lõpul. Kartuli äestamine.

Metjas. Mõõdaläinud aprillikuul poolelejäänud istutamise- ja külwamisetööd lõpetada. Seennepeenraid ja puukooli loomade eest hoida ja noortel puudel üleliigsed oksad ära lõigata. Istutatud puude tugede järelwaatamine, kas sidemed forras on. Wanema metsa puhastamine kuivast ja rikkiläinud puudest. Kuivi ja rikkunud puid ei tohi oksametsas millalgi sallida, sest et kooremardikad nendes elutsewad ja nende pealt ka terwete puude peale rikkumisetööle lähewad.

Laudas. Kariloomi kuiva toidu pealt halja toidu peale üle wiies enne harjutada, et loomadel seedimisekorratusi ette ei tuleks, mis piimaanni ja looma terwise peale halba mõju avaldaks. Wärsikaid, teda piima- ja suguloomadeks kaswatatakse, ei

tohi enne Jaanipäewa noore ristitheiua ega halja rohumaa
peale jõõma lasta. Noort rohtu mõib wafikatele ainult fiiwa
heinana jõõta.

Mesilas on sel kuul kõige rohkem tegemist. Tugevad ja jõukad puud annavad sel kuul esimesi peresid. Sellepärast olgu mesiniku hool kõik vabast tarud korda seadida ja kui neid vähe on ehk sugugi tagavaraks ei ole, neid juurde muretseja. Tarud tulevad enne tarvitusele mõtmist hoolega puhastada ja enne noore pere taruse lastmist wahasuitsuga suitsetada. Tarude ümbrus rohuist puhast hoida, et sipelgad ja kornad seal elutseda ei saaks. Et rohi ruttu ei kaswaks, pandagu mesipuu ümbrusesse ja ette tubli kord krunsa. Kui lesed hommiku kella seitsme ajal mesipuu ees lendavad, on sellel päeval sellest puust peret oodata. Kella 9—3-ni peetagu neid puud, milledest peret oodatakse, terawalt silmas. Mesipuudest, kust peresid loota ei ole, mõetagu mõned raamid, mis mett täis on, ja muristatagu tühjaks ja pandagu tühjalt tagasi, et mesilastele võimalust anda uuesti mett koguda ja dieaega kasulikult tarvitada.

Wiljapuuaias. Wiljapuude pooldamine koore alla ja wiljaoftjade tüme külge ofuleerimine. Võrepuid tekkide ettetõmbamise läbi õõkülmade vastu taitsta. Märtsikuul kaunistatud puude poofotjad sidentetest mabastada. Wormipuid pintseerida (otfjade mahlasjed otfad ära wäänata). Wiljapuid ja pöõsaid, kus rohkesti puumilja näha, tublisti rannuueega kasta ehk wedela mäetufega mäetada. Lilled aed lorda seadida: teed puhastada, peenarde äärtest rohi ära lõigata. Lilled mälja istutada. Wiljapuud ja pöõsad igajugustest söõditutest puhastada. Rewadel istutatud puud tublisti kasta.

Rõõgiatas. Rõik kõõgiaiamilja-taimed välja istutada, et neil sügise külma tulekuni aega oleks kaswada ja walmida. Rõik aiamilja peennrad korralikult umbrohuft puhastada ja maa kõblastada. Kikkumine ja kõblastamine korra järele sisse seadida, nõnda et iga peenar ehk wagu umbes kolme nädala järele uuesti kikkumise ja kõblastamise alla tuleb. Sga õhtu korra järele üks osa aeda fasta ja walada. Walge peatapsas, punane kapsas, roosikapsas, kaalikas, jeller ja tomat välja istutada. Warased kartulid mullata. Maasikad pehkimud sõnikuga katta ja

õitsemiseajal tubliste, vähemalt paar korda nädalas lasta. Maakirpused tubakatolnu külwamisega taimede pealt ära ajada. Mai-juunikad ära korjata ja kõiksuguste sõõditute vastu igasuguste abinõudega wõidelda. Kurgid sõnnikupeenrale teha ja alalist lastmist silmas pidada. Kasimine lehtpäewa ajal, et maa enne õhtut tubliste joeneda wõiks. Säbedal põl kurgid kinni katta.

Juuni.

Nurmel ja niidul. Kesajuurmed kiwides puhastada. Sõnnikuwedu. Kesaküünd. Turbaldikamine. Kartulid mullata iga nädal kord kuni õitsemiseni. Ristilheina ja niiduheina tegemine taimede õitsemise aja hakatusel. Üleüldse on soovitam põlluheina sel kuul ära teha, sest et juunis vähem wihmaseid päiwi on kui juulil. Pealeselle on hein, mis sel kuul tehtud, seedivate toiduainete poolest kõige rikkam. Enne Jaani tehtud heinast tilgub mett, pärast Jaani tehtust mett. Kõik loomatoidujuurikad umbrohuist puhastada ja tublisti harmendada. Enne Jaani põllupeenradelt umbrohud niita.

Laudas. Kariloomad hommiku wara karjamaale lasta ja palawal lehtpäewa ajal laudas pidada. Karja joogimise eest muretsemine. Lammaste pesemine ja niitmine. Kasumafikaid peale Jaanipäewa, kui esimene hein tehtud, hädala rohumaale peale lasta.

Metsas. Jalaka seemne kogumine ja haritud peenrale külimine. Seeme õhufeselt mullaga katta ja kergeste kinni waju- tada. Hoolitsemine seemne- ja puukooli eest. Okasmetlast need puud, kus okkad kolletama lõõnud, wälja rauida. Särel walwata, et leppasid ega kaskeid ei looritaks. Haoraiumine talwekütte materjaliks.

Mesilas. Sel kuul on kõige suurem pereheitmise- ja meesaagiaeg, kus mesinik igapäew mesilas järele peab vaatama, noortele peredele kunstkärgi andma ja wanadest puudest mett wälja wu- ristama. See kuu on kõige suurem meeandja, mida mesinik oma kasuks tarwitada peab oskama. Üleüldlikult tuleb siin kohal tähenda- dada, et meie kodumaal meesaagiaeg väga lühikene on, aga selle- gipärast mesilastepidamine enamast väga kasulikult ära tasub. Eht küll jaagiaeg lühikene on, leidub meie meesajal taimede õilmetes nii palju mett, et mesilased neid millagi meest tühjaks ei jõua

mõtta. Eht kuigi mehilased õhtul õilmed ära tühjendasiwad, on hommikul diektari kad jälle magust wedelikku täis. Võinapoolsemates maades tuntakse lewade, suwe ja sügise meeaega, meil üksnes suwe meeaega.

Wiljapuu aia s. Wiljakandjaid puid ja pöõsaid rammumeega walada. Istutatud puude küllest wili ära mõtta ja ülearu wiljaga koormatud puudel wilja vähemaks mõtta. Noorte wormpuude wormimine: kasude sidumine ja tagasi hoidmine. On lehtede haigust märgata, siis wääwliolnuga lehti pritsida. Ka roosid on sünnis wääwliolnuga pritsida. Titerberi ja puna-sõstra jurewõsed ära lõigata, maa kõblastada ja soola peale riputada.

Röögi aia s. Kurgid harwendada ja mullata; neid iga päew rammusa soojapäralise rammumeega kespäewa ajal kuni esimese wiljani kasta. Kurgide otsad ära näpistada. Rõiki jurewiljasi kõblastada ja mullata, umbrohuft puhastada ja kasta. Lillekapsaid kaali- eht tshiljalpetrisulatisega walada (2 teelusikatäit 10 toobi wee hulka). Peale pööripäewa, 10 juunist peale, võib lillekapsaid küllida, mis augusti lõpul eht septembri algul parajad tarmitaja on. Salati, porgandi, latierneste, ubade, spargeli lõikus. Rüpsed maasikad igapäew hommiku kastega ära torjata. Maasikapeenrad kõblastada.

Juuli.

Nurmel ja niidul. Voomatoidujuurikad wiimast lorda harwendada. Heinatöö lõpetada. Kartulid mullata. Kesa äestada ja lorrata. Rukkilõikus, enne kui terad kõrre otsas päris kuivaks saawad. Parema rukkilõikus paar päewa enne kui pärast pärast aega ette mõtta. Samblasoosid, mida rohumaaks tahetakse muuta, võib ettewaatlikult põletada. Sellejuures tuleb hoolt kanda, et tuli mõnes kohas sügawaid aukusid sisse ei põleta. — Kus mäetatud ja haritud heinamaad on ja kus lutserne ja warabitsejat ristitheiina kaswatakse, seal tehakse kuni lõpul teine, s. o. hädalalõikus, kui esimene niitmine maituul oli. Jäi hilise lewade pärast esimene lõikus juuniks, siis on teine lõikus augustil. Kuni algul tuleb ka kõik kesa peale külitud wili, nagu erned, pelushted, wistik, kaerad jne. ära niita ja kõrs nii ruttu kui võimalik alles künda ja kinni trullida. Sel kuul küntakse ka kõik

need põllud, mida rohelisteks väetuseks liivamaadele külliti, ümber. Enne ümberküündmist tuleb õitsen viili maha trullida, et roheline viili hästi mulla alla läheks. Niihästi kesa peal sisseküntud vilikõrs kui ka roheline väetus seisab trullitud (fordamata) ruffikülwini. Kunstjõnnikuga väetades, antakse wilikõrrele täis väetus, sisseküntud rohelistele väetusele ainult fosforhape- ja kaaliiväetus enne ruffikülwi.

Metsjas. Puukool umbrohuist puhastada ja seemnepeenrad kuival ajal kasta. Kaseseemne kogumine kuiva liivamaa peal. Seeme kuivatatakse kuivas, wilus kohas, nagu laskas (põõnigul) ehk mujal katuse all ja hoitakse laialilautatult üle talwe. Haoraiumine talwe tarbeks. Metsapuhastamine umbrohuist ja kuivadest oksadest.

Mesilas. Papppuude pesaruumist wanad, mustaksläinud kärjed wälja löigata, et mesilastel mahti oleks enne talwetulekut nende asemele uusi ehitada. Kõik puud põhjalikult läbi waadata, et näha saada kuipalju üks ehk teine puu on jõudnud töötada ja millejärele talwetoidu suurendamine, nõrkade perede ühendamine ja teised talwitamise küsimused otsustatakse. Wäga nõrkadele puudele antakse juba kuu lõpul talwetoitu, et mesilastel mahti oleks seda üles wõtta ja kinni kaanetada.

Wiljapuuaias. Kõikide wiljapuude juurest ja tüvedest wäljakasunud wõrjed ära löigata. Wiljakandjaid puid wedela väetusega wäetada. Wõrepuude kasud kinni siduda.

Kuu lõpul metsikute õuna- ja pirnipuude kui ka rooside pungamine ehk filmamine (okuleerimine). Õitsenud roosid ja teised lilled löigata, et järgnewate õilmete tulekut edendada.

Röögiaias. Lillekapsaid walatakse igapäew, teist aia wilja vähemalt kaks korda nädalas. Kõik aiawilja peenrad umbrohuist puhtad hoida, kõblastada ja mullata. Spargelipeenrad madalalt jõnnikuga läbi kõblastada ja wirtsaweega wäetada. Maasikate wäedid ära löigata ehk taimede kaswatamise otstarbel mulla alla panna, kus nad juured kaswatawad. Tomatide oksad löigata. Lehtkapsaste kõblastamine. Walminud kurgide, sibulate ja teiste wiljade ära korjamine.

August.

Nurmel ja niidul. Nukkipetsmine. Nukfikülv tats nädalat pärast tordamisküündi. Nukfikülv on kõige parajam 5 — 15 augustini. Nasse sawimaa peale külitatse waremalt, terge liiwamaadele hiljemalt. — Sunwili, niipea kui kollaseks muutub, tohe ära niita ja mitte oodata, kui ta walgeks pleegib ja maha pudeneb. Lina kattuda kui suprad kollaseks lõõnud ja alumine pool wartest lehed ära heitnud. Linad leotada. Linatigude wett mõib hobuse- ehk lambasõnniku nisse puistamisega pehmeks ja paremaks muuta. — Komposti ehk kunstjõnnituga mäetatud ja seltsamal temadel külitud heinamaad tulewad niita. — Kõie sõrepõllud, kuhu temade põlluheina-seemet ei külitud, tulewad seemendamiseatradega õhufeselt toorida ja tubliste äestada, ei mahapudenemud umbrohu-seemned taswama mõiwad halata. Kus kolme- ja neljajahalisi seemendamiseatru ei ole, seal mõib toorimist ka wedruälledega ehk ka hart-atradega teha. See on ainufene abinõu seemnet taswawat umbrohu põllust häwitada, mis juurikate taswatamise juures iseäranis filnas tuleb pidada.

L a u d a s. Kariloomad õõjets lauta panna ja õõ pittuse pärast lõunaft puhkeaga lühendada.

M e t s j a s. Kase-seemet koguda. Puukool ja seanepeenrad umbrohuft puhastada. Patiliste põllutööde pärast ei ole aega sel kuul juuremaid metsatalitust, nagu külmimist ja muid ettemõtta.

M e s i l a s. Täielik mesiperede rewideerimine, meemõtmine, nõrkade perede lühendamine, talwetoidu andmine ja muud talwe wastu walmistamised. Talwetoiduts paraja pere jaoks armatatse 25—30 naela mett ehk sellewäärist suhkrusirupit. Mida suurem pere, seda vähem sõrdlemist talwetoidu kulub. Mesilasepere kohta, kus umbes 20 tuhat mesilast on, kulub 22½ naela mett talwetoiduts, kuna pere, kus 40 tuhat mesilast on, 27½ naela meega läbi saab.

W i l j a p u u a i a s. Wiljaga koormatud puudele toed alla panna. Warase puuwilja mahawõtmine. Wiljapuude ja rooside pungamine ja wiljaõffade ofuleerimine. Wabarnatest wiljatannud puud wälja lõigata. Wormipudes liig juures taswanud

puuwiljale toetuslauakesed alla seadida. Wiljapuude juurde liblikate pilludmiselks lõhnut üles seadida. Puuwilja kuivatamine. Wiljapuude tüvide külge määrderõngad seadida, et tupesse heitwaid usfsi puutroonisse ronimaft takistada.

Röögi aias. Maasikate-maa sõnnituga läbi riholida eht tugewasti sõnnikuga wäetada. Maasikate istutamine ja pärast istutamist peenar peenikese sõnnikuga tahe tolli paksufelt finni-latta. Kaswawate maasikate peenardelt bösi laternatulega tigid ära korjata. Kapsaste pealt kapsaliblika munad ja usfid ära korjata. Seemnete ära wõtmine seemetaaalikatest, kapsastelt jne. niipea kui nad sedawõrd walminud on. Humalate korjamine.

September.

Murmel ja niidul. Suurewilja kottupanel. Kartu-liwõtmine. Koorigitud kõrrepõllud sügawasti ümber künda. Tulewa aasta tarwis loomatoidu juurikatele lauda sõnnik ära wedada, fiske künda ja äestamata jätta. Rõit künnitööd, kuhu fewadel suwewili, kartulid tulewad teha, wõimalikult sel kuul ära teha. Rehtepeetamine. Linade pleegit üleswõtmine. Hädalheina tege-mine ja kuivatamine. Kui uduste ilmadega hädalhein kuiwaks ei saa, wõib teda suwewiljapõhuga segatult külini panna, kus ta ära kuibab.

Laudas. Sead, feda nuumata tahetasse, teistest ära eraldada ja aegajalt paremine ja tihemine toitma halata. Lambad niita. Karjale böjeks kuiva põhku süüa anda, ja sellega harjutada, nii et talwetoidu peale üleminekul loomade juures feedimiseforratusi ette ei tule. — Põhu, heina ja muu looma-toidu kaaluarmu ja toiduwäärtuse ära hindamine ja sellejärele tariloomade arwu kindlaks määramine.

Karja talwetoidu peale ülemineku puhul kari klassidesse jagada, nii et wärskelt piimatunud lehmad paremine toidetud saawad kui need, kes linnijäämisel eht linni jäänud on. Sga klassi jaoks tuleb kindel söötmisewiis fiske seadida ja söötmise-tabel walmistada, millejärele loomade raskuse järele igasugust toitu teataw arm igapäew sööta tuleb.

Wetja s. Walminud tammetõrusid, kase-, wahtra- ja lepaseemet koguda. Kuivad, wigased ja teiste alla jäänud puud

ära rauuda. Otiad, ladwad ja muu põletismaterjal hunnikusse panna. Hagu rauuda.

Mesilas. Kõik mesipuu talweforterisse seadida. Hoone, kuhu mesipuu wiiakse, peab kõwa, kindel ja kuiv olema. Ühtlasi olgu ka mesilaste talwemaja niisuguses kohas, kuhu müra ja paukumist, mis majatalituses ette tuleb kuulda ei ole. Hiired ja rotid tulewad lõtsudega tinni püüda, lihtwiga ära häwitada ehk floorlubjaga mesilaste talweforterist eemale peletada. Kõige parajam talweforter mesipuudel on, kus soojus üle 5 kraadi R. ei tõuse ja alla 5 kraadi R. ei lange.

Wiljapuuaia s. Wiljapuude ja põõsaste istutamine, niipea kui lehed kollaseis läinud ja maha langewad. Wiljapuude seemned haritud peenrale maha külida ja neid hiirte wastu kaitsta. Wõrepuude ette lawa aknad seadida, et wili rutem walmida wõiks. Igapäew walminud puuwilja maha wõtmine. Wiljapuude wäetamine. Wiljapuude tüwidel määrderõngaid puhastada ja wärste liimisfarnase wedelikuga uuendada. Mahalangenuid lehed kompostihunnikusse wedada ja mul-laga tatta.

Röögi aia s. Kastmist ja walmist ei ole enam tarwis. Maasikad kuiwanud lehtedest ja wäätidest puhastada ja talwets peenilese jõnnituga tatta. Miamilja ärakorjamine ja hoiukohtadesse paigutamine. Villesibulad ja kewadelilled wälja istutada. Villesibulad pottidesse panna ja maa sisse matta. Kewadelilled maha külida. Kompostihunnikusse materjali wedada.

Oktoober.

Majapidamises. Rehepeetmine sel kuul lõpetada, ehk wili nurmedelt küünidesse wedada. Vinad masindada ja puhastada. Ratused parandada, mis sügisetuuled ära on lõh-lunud. Kartuli- ja loomatoidujuurikate-eldrite ukked lahti hoida, et eldriis soojus suureks ei lähe.

Kurmel ja niidul. Loomatoidujuurikad maa sees üles wõtta, eldriise ja kuhjadesse wedada. Et juurikad farnast rõhumist wälja ei tannata kui kartulid, siis on sünnis neid rõugu redelite alla panna. Redelite alumised otjad lastakse ehmise warwani maa sisse, seotakse ülemised warwad kottu,

taetatse pealt õlgede ja mullaga tinni ja pannakse juurikad alla. Redelitealune täidetakse täis ja jäetakse rõugu harja 12 tolli tühja ruumi. Kus kuiw maapind on, seal võib ka tuni 2 jalga rõugualust maa sisse kaevata, et rohkem juurikaid alla mahuts ja latmiseks vähem õlgi kuluts. Rõigepaalt söödetagu naerid (turnipsid) ära, siis porgandid ja kaalikad ja kõige viimaks peedid. Kus pasternakkisid loomatoiduks kasvatati, seal jäetagu nad sügisel maast üles võtmata ja võetagu kewadel niipea kui maa küla on. Need juurikad ei karda külma, ja kewadel, kui teised juurikad ära söödetud, on nad wärske toiduna väga head karjale sööta. Et naerid kõige rutemine rõugus palawaks lipuwad minema, siis on parem, kui pärast üleswõtmist neil paar ööpäewa maa peal humifus jahtuda lastakse, enne kui kuhja pannakse. — Piimalehmadele võib juurikaid päewas sööta: peetisid ja porgandid tuni 60 ja naerid, kaalikad ja pasternakkisid tuni 25 naela. Wiimaste juurikate rohkem söötmine annab piimale tiheda maigu.

Heinamaad lagudest puhastada. Kesnurmed kiwidest puhastada. Wett peale lastawatel heinamaadel paisud ja tammid parandada, et kewadine fuur weel neile kahju ei teeks. Rõit tegemata jäänud künni- ja mullatööd nüüd lõpetada.

Metjas. Sammetõrude, wahtra, jaare ja teiste lehtpuude seemne kogumine ja mahakülwamine. Metja läbiralumine. Mahamurdunud, wigaste ja kuiwade puude äratoristamine. Sügisefed külwamised ja istutamised.

Mesilas. Kui ilusaid, päitsapaistelisi, sooje päewi peats olema, siis aiasolewaid mesilasi weel wiimsele puhastuse lennule wälja lasta. Aiasolewaid mesipuid külma wastu taitsta ja talwemajas täielise rahu eest hoolitseda.

Laudas. Talwetoitmine täiest sisse seadida. Müümiseks määratud kodulinnud las ära müüa ehk nuuma peale panna. Lihaiks määratud lambad, porskad ja teised koduloomad ära weristada, kui neid enam edasi nuumata ei taheta. Munekate kanade eest hoolitseda, laudad ja pesad puhtad ja korras pidada.

Wiljapuuaia s. Talweduute ja teiste puuwiljade mahawõtmine ja hoiukohtadesse paigutamine. Wiljapuude ja

pöösaste alune maa ümber kaemata ja tasajaks rehitemata jätta. Wiljapuude augud, luhu tewade istutada tahetakse, niilid kaemata. Suured ilu- ja wiljapuud, mis suwi otša pottides ehk toobrites wäljas olivad, tulewad kaswuhoonesse wiia. Wiljapuud samblast ja mädanenud koorest puhastada ja lubja pudruga üle tõmmata.

Röögiatias. Rõit röögiatimaa sügawaste läbi kaemata ja tükides talwets seisma jätta. Sõnnik wedada ja sisse kaemata ehk sügawalt sisse kündu. Kompostihunikud ümber kaemata. Ka võib peetisid, porgandid, sibulad jne. küllida, niijama ka mitmesuguseid lillefid.

November.

Majapidamises. Elumajade, lautade ja tallide ukked ja aknad parandada ja korraldada, et külmi sisse ei tikuts. Alade latused parandada, et peenise lumi läbi ei tuistaks ja wilja ei niisutaks. Westil täia ja igasugust jahu jahwatada. — Linaharimine. Turbamulla hunikuste wadamine.

Kurmel ja niidul. Järele waadata, et talwewiljapõldudel wesiwaod korralikult mett ära wiia mõiwad. Leitakse siin puuduji, siis on wiimane aeg neid korrale seadida. — Kui lund weel maas ei ole ja maa külmanud, siis on väga sünnis wesiiseid heinamaid hagudest laastada.

Mettsas. Saare, lepa ja tamme seemne korjamine ja ületalwehoidmine. Sulamaaga sügisei istutamisetööfid teha. Põletispuude raiumine. Eimese lumeteega puude ja hagude tojumedamine.

Laudas. Pöegiwate lehmade ja lammaste järele waatamine ja tarwilisel korral flünnitamise juures abiandmine. Kasuwahtlate wäljawalit ja eeskirjade järele karwapealne toitmise. Munejatele kanadele tubliste toitu anda, sellejuures haljast toitu, lubja ja kruusa wahetoiduks andes. Sugupullide teise toidu juures koeru sööta ja vähemalt paar lorda nädalas wäljas waba õhu käes tund ehk paar jooksta lasta. Muum-anid ära weristada ja puhastatult turule saata. Muumigade weristamine.

Kariloomade toitmine eestirjade järele jisse seadida, nii et nad toidulitfuste järele tarwilise osa igasugust toitu saawad. Lehmad oma piima-anni järele klassidesse jagada ja iga klassi otstarbe kohaselt toita ja rawitseda.

Mesilaseel kuul ijeäralist tööd ei ole. Tuleb järele waadata, et raswatihased ega rähnid mesipuuude juures ei nokitse. Esimesed nokitsemad tihti leimulaudade peal, napfawad lennuaugu juurde tuleja mesilase kinni ja sööwad ta siiskonna ära. Teised raiuwad pehastatud mesipuu küljele augu jisse, kust nad wäljatulejaid mesilasi kinni nopiwad ja ära sööwad. Riisugusel juhtumisel on sünnis mõni plüssipauk lasta, mis arad linnud jäädawalt mesilast ära hirmutab. Et need linnud — tihased ja rähnid — oma kompsemiisega mesilased talwe-uneft illes äratawad, millega nad juuremat kahju kui oma söömiseega teewad, siis peats mesinik terve talw läbi neid walmama, et nad kahju ei saaks teha. Ka talwemajas äritawad hiired ja rotid oma alalise trabistamisega mesilasi, sellepärast hoitagu nad ütskõit misjuguiste abinõudega mesipuuudest eemal.

Wiljapuuaia s. Kõik õrnemad, külma kartwaid wiljapuud ja pööjad fatta ja talwe wastu ette walmistada. Möödaläinud kuul tegemata jäänud tööd lõpetada. Koojid maha tõmmata ja mulla ning puulehtedega fatta.

Köögiaia s. Möödaläinud kuul poolelejäänud tööd lõpetada. Keldrites ja teistes hoiukohtades kõiki aiasaadust järele waadata, neid liig soojuse ja külma kui ta mädanemise ja hallitamamineku wastu kaitsta.

Detsember.

Majapidamises. Saanide ja regede parandamine ja korraldamine. Kruusa ja kiwide wedamine ehituse tarbeks. Linaharimine lõpetada. Kaugemalt heinamaadelt heinade loju wedamine.

Lauda s. Kuiva turbamulda sõnniku peale raputada, et lämmastik sõnnikust ei lahtuks. Lehmad nädalas paar korda puhastada ja sugeda. Piimalehmade klassi järele muuta, kui wärskelt piimatulnud lehmi juurde on tulnud. Toitmise tabelid järele waadata ja nõnda korraldada, et loomad teatawa

armu jõutoitu, jahwtist ja kuiva toitu saamad ja et toitmine mitte alla määratud toidukiiruste ei lange. — Kanadele teise toidu juures nõgeseemnet ja lihatoitu anda ja nädalas kord kuivatatud ja tanguterade jarnasteks tükkideks tambitud kontifid sööta. Kanalanda soojus ei või alla 0 kraadi R. langeda. Kanadele hommiku kell 6, lõunal kell 12 ja õhtu kell 6 jüüa anda. See toitmise korraldus kestab 1. märtsini ja siis ei pea tanad munemises wahet.

Metjas on sel kuul õige palju tegemist, olgu küll, et päewad sel kuul kõige lühemad on. Ehituspalktide raiumiseks peetakse seda kuud kõige paremaks ajaks. Metsateadlased, õpetatud ehitusmeistrid, tegelised põllumehed ja teised eriteadlased armawad, et detsembris wana kuu kuival ajal raiutud palgid, roomikud ja latid hoones kuni 150 aastani vastu peawad. Jaanuaris jelsamal ajal raiutud materjal kuni 80, weebruaril 60, märtsil 40 ja aprillil waewalt 30 aastat. — Wluidu on sel kuul weel metjas talitust: saare ja lepaseemne, kuuse- ja männitähide korjamine. Kähbid tuleb parajas soojuses kuivatada, kuni seemned wälja tulewad. Ehitusmaterjali ja põletispuude sojuwedamine. Puutooli metjaloomade eest kaitsta.

Mesilase järele waadata, et külmad tuuled jõe ei puhu ja päike lennuaukude peale ei paista, mis mesilaste talweund segaks. Talwemajas olevate mesilastele schwammiga juua anda, liiategi siis, kui talwemaja soojapoolne on, nagu telbriid ja mõned tütetawad hooned.

Sellel kuul ei ole aias midagi iseäralist tööd. Tuleb ainult järele waadata, et külmakartwad puud ja põõsad korralikult kaetud on. Maaparandamise mõttes võib sel kuul turblamulda, savi, kruusa, liiva, lubja jne. teatawatesse kohtadesse wedada, kuhu seda järgmisel kewadel arwatakse minewat.

Punktimehed.

Üheteistkümnne-aastane Zuku ja üheksa-aastane Roosi olid punktimehed; nad pidasid alati meest sõnast ja hārga sarwest, ei, ei, see on hārga sarwest, ei, ei, see on hārga sarwest nad küll ei jõudnud, aga papat sõnast ja mammat sabast. Nad täitsid, tõit, mis nad teha lubasid, ja nõudsid, et tõit täidetaks, mis neile lubati. Kui lubas Roosi Zukul näo lõhki kriipida, siis ta ka kriipis, ja kui ema lubas nendele mõne ulatuse eest witsu anda, siis ei annud nad emale enne rahu, kui see neile witsu andis. Ühesõnaga: punktimehed mis punktimehed.

Ühel päewal lätsid wanemad kodust, üteldes lastele:

"Sina, Zuku, waatad kitse järele ja sina, Roosi, waatad kaspaste järele."

Heafene küll. Olid wanemad läinud, sõnas Roosi:

"Mina wõin kas wõi magamagi heita, ega's kaspad ikka kuhugile jookse."

"Aga kui kits kaspastesse tuleb?" ajatas Zuku.

"Pole minu asi, mind lästi kaspaid walwata, sind — kitse. Sinu süü, kui kits kaspastesse tuleb."

"Ei ole," waidles Zuku wastu. "Sina pead waatama, et keegi kaspastele kurja ei tee, mina waatan jälle, et keegi kitsele kurja ei tee."

"Ära seleta!" jonnis Roosi. "Mamma ütles: Sina, Roosi, waatad kaspaste järele ja sina, Zuku, waatad kitse järele. Sina waata, et kits kurja peale ei lähe, mina waatan, et kaspad kuhugile ära ei lähe."

Kitsele meeldis see waielus wāgo; ta tahtis näha saada, kumb järele annab ja lātski kaspapeenrale.

"Zuku, kits on kaspastes, aja wälja!" karjus Roosi.

"Sina pidid kaspaid kaitsema, eks sa aja!" wastas Zuku.

"Aga sina pidid kitse järel waatama."

"Aga sina kappaste järele."

"Kits on sinu kaitseada."

"Kapsad sinu kaitseada."

Ja nõnda edasi. Kits aga, wa' mõnus loom, sõi poole kappapeenart paljaks, pööras siis oma naeratawa näo waidlejate poole, raputas nende punktipealsuse üle habet ja läks ise ajamata iseteadmalt kappastest välja.

Kui wanemad koju tulid ja leidsid, et kits poole peenart kappastest ära lagastanud oli, kutsusid nad lapsed ette.

"Witsu saate, miks teie sõna ei kuulanud!" wihasas isa.

"Mina waatafin kits järele, u-huu!" nuttis Zuku.

"Mina waatafin kappaste järele, u-huu!" nuttis Rooši.

"Zuku saab selle eest, et ta kits kappasid lastis minna ja Rooši selle eest, et ta kits kappastest välja ei ajanud," mõistis isa.

Zuku peatas nuttu, mõtles weidi järele ja sõnas siis otsekoheselt:

"Papal on õigus."

"Eks hakatu siis kord juba peksma, laua's me ootame!" kriiskas karsitu Rooši ja pühkis kaitsega märgi silmi ning ninatarka nina.

Rätsepp Ritsik'u äpardus.

Naljajutuke.

Oli imelik mees see rätsepp Ritsik.

Mõned pidasid teda liig kergeks, nagu rätseppa kunagi ja öelsid, et ta pressrauda taskus kanda, muidu lendaks päris õhku. Teised pidasid teda pool mõttetargaks ja nimelt nende plakatide järele, mida ta oma töötoa seinale oli paigutanud: Ühes seinas, just tema oma pääkohal kukla taga, rätsepa-laua kõrval, seisis valgel papil suurte mustade tähtedega: „Võlgu siin ei õmmelda!“ ja näo ees, teises seinas, veel suuremate tähtedega: „Ära vannu kurja!“

Need plakatid panid kõiki kundesid järele mõtlema, kuidas mõlemad sõnad teine teisega kokku käivad: Üks nagu mõttesalm — teine ajalehe kuulutus umbes. Olid ju kõik senini ainult pühakirja salmisi seinal näinud, nagu: „Looda Jehova pääle!“, „Israeli hoidja ei tuku ega maga“, „Küll mäed liiguvad jne.“, aga siin nii iseäralised asjad! Kes selle wanapoi si kandsu käest õieti

midagi võlgu saabgi! Vaevalt ihnab ta süüa ja säärekatteks on õige paigatud kaltsud. Ja igamees teadis, et needki omal ajal üle kääri on kukkunud. Ei olnud siis ime, kui pea iga kolmas võeras küsis:

„Mes sildi neo ommava!“

„Hm!“ mähkas Ritsik — „trükitu om — loe!“

Kel tolku oli, see nõudis veel edasi, aga kel ei olnud, see ei saanud targemaks, kui enne oli. Ainult harva kõige paremas tujus olles seletas rätsepp: „Kae, see om nii — kui kiäki rõivit võlgu taht, sis ei kõnnele ma sõnnagi, ent näita näpuga sildi pääle ja nii ei ole mul ega täl sõnu raisku. Om ta häbemädä ja ütlep seda silti lugeden „kurat“ — sis näita ma näpuga vasta seisva seina pääle ja ta tiid silmapilk, et kurja vanduminä om keeletu!“

Seesinane plakatite seletus sai ajajooksul üle kihelkonna ja üle aleviku, kus Ritsik elas, tuttavaks ja sellest tuligi, et mõned teda pool mõttetargaks pidasid.

Iseärsnis tähtis oli ta aleviku lastele.

Karjas seisid nad suvel ta lahtise akna ees ja vahtisid plakatid, mis aastate jooksul kollasemaks muutunud, kui rätsepa oma nägu, ja tema väledaid kõhne näppa, mis ime osavasti nõelaga kord riide all, kord riide pääl sipeldasid. Vahel sekka ajas ta ka lastega külajuttu ja nii sai ta välisest ilmast ilma vaevata teada, ilma et ajalehte oleks lugenud, ehk kirikus käinud. Kas oli kusgil seatapp, ehk oli kana kadund või kõrtsi juures kakeldud, see oli temal niisama teada, kui Kooba-Maril ja Rebase-Reedal, kes veel pääle kiriku ja kõrtsi kõik majad nädala jooksul läbi lasksid.

Kord kuulis Ritsik laste käest, et Sepa Sassal noor harakas on, mida mamma toast välja tahab visata sest et ta põranda ja teinekord ka söögilaua ära rüvetab. Mitukord olevat ta linnukest juba kassiga ähvardanud, aga Sassal läinud korda tarka lindu, keda Jakobson „rääkijaks linnuks“ hüüda, ära päästa.

Ritsikul sähvaskohe tark mõte pähe. Rääkija lind, kui selle omale saaks! Sildid seinal on liig koltunud, kärbsemusta üleni täis ja ämblikud ja lutikad tikuvad ka taha rüvetama. Kui võtaks targa linnu ja õpetaks rääkima: „Võlgu siin ei õmmelda“ ja „Ära vannu kurjal“, siis ei oleks neid sildi närakaid enam tarvis.

„Kuule, Sassa, too lind mulle, saad viis marka!“

„Viis marka!“ hüüdis Sassa ja kadus kui vilu.

Viie miuuti pärast oli ta tagasi, pika sabaga kirju lind kaenlas.

Rätsepp võttis linnu läbi akna vasta, käänas teda käte vahel seliti, nagu uuriks ta, kas tal ka mõlemad jalad alles on, vaatles siis nokka, katsus näpuga lahti kangutada ja kui see tal korda ei läinud, siis pööris Sassa poole:

„Kas kõnelep?“

„Ei mõista veel — ei saanu opeta, mamma ei pidanud rahu!“

„Seh, siin om raha!“ Ta pistis metallraha läbi akna poisile pihku.

„See om kolmeline!“

„Kolmeline jah, lind ei kõnela veel — mul temaga palju vaiva!“

Sassa pistis raha püksitasku ja ütles: „Koi vana koi, vana riidekoil“ ja pistis jooksu. Ta teadis küll, et haraka pää suurt üles ei võta; juba nädal aega laulis ta linnule ette: „Mamma, anna leiba!“, aga tark lind ei teinud nokka lahti, just nagu oleks see kinni tinutatud olnud. Ainult silmad keerlesid pääs kui helmed ja vaatasid ümber, kas midagi söödavat silma ei puutu. Noo, ainult selle pääle oli ta mees: liha, leib, vihmaussid, rotipojad — kõik kugistas ta alla ja ilalgi ei tulnud isul lõppu, kuid suud lahti teha ja midagi õppida, sellega ajas ta nagu jonni. Õieti öelda, Sassal oli hää meel, et söödiku eest kolmelisegi pihku sai, lase ta muidu lahti, või lind sellegi eest tänulik on! Tuleb suureks saades tutvavad teed tagasi ja viib viimati veel kanapojad ära.

Ritsik hakkas kohe lindu õpetama, sest Jakobsonis seista selge sõnaga, et harakas rääkija lind on, tõendasid poisid. Ta seadis pressraua enese ette ja kükitas linnu sinna istuma nokk oma poole. Esiteks võttis ta lühema mõtte sõna: „Ära vannu kurja“ käsile, sest, mõtles ta: lind on veel noor ja pää ei võta palju tarkust vastu.

„Nüüd, mo kirju kutsik, nakame pääle. — Ära vannu kurja!“ Harakas soputas saba.

„Nää, nää — vai ei taha! Aga kui ma sulle mööda nokka anna!“

Rätsepp võttis käärid ja keerutas linnu noka ees, see pööras aga silmi ja vahtis, kas tal midagi söödavat pihus on.

„Ä—ra van—nu kur—ja!“ ütles rätsepp aeglaselt ja kindla, kõva häälega.

Harakas jõllitas silmi ja raputas pääd.

„Noh, mis tark sa sis olet. Ja muidu trükvä raamatude, et tark! . . . Ära — vannu — kurja!“ . . .

Lind tegi noka lahti, nagu tahaks ta midagi suhu napsata, mis alla lõgistada võiks.

„Kae kurja — vai aigutap! —“

Poisikesed olid kõik see aeg akna taga vaadanud ja iga nurjaläinud katse juures kangesti naernud.

„Kuulge poisid, kasige kodu, te hirmutade mu linnukese ära, selle ta ei kõnela!“

Rätsepp võttis küünarpuu pihku ja see oli igakord tundemärgiks, et nüüd enam nalja ei ole.

Poisid panid minema.

Rätsepp tõmbas akna kinni ja hakkas linnuga uusi katseid tegema, kuid kõik asjata — linnuke oli liiga noor ja rumal. Nüüd läks rätsepal hing täis ja ta kihutas loomale hää matsu mööda tiibasid, nii et see poolde tuppa lendas, kuid sääl muutis ta kurssi

ja järgmisel silmapilgul istus lind riidevarna otsas, kus parajasti uus valmis tehtud hele meesterahva suve ülikond rippus.

„Kui sunnikuhaud nüüd ei lase — !...“

Ritsik tõmbas nurgast luua, et lindu maha tõugata.

„Äh sa kuram (ta ei julgenud kurat ütelda, sest see oleks kurjast), või juba laskis!“

Ja tõepoolest, uue kuue rinnaesist mööda nõrgus pool musta, pool valget alla, nagu lind, nõnda ka ta asi. Lind sai hää matsu luuaga, nii et ta kangesti karjudes pliidi-truubi päale lendas, kust suur tolmupilv üles kerkis.

„Kuram, sunnik, suur sunnik, mädanu haud, põrgukutsik, libu mis libu — vai lask vastse särgi pääle... nüüd pea ma välla masma! Aga ooda sa mädanuhaud...“

Rätsepa silmad langesid sildile — „Ära vannu kurja!“ ja nüüd oli ta vihas mitu kurja välja ütelnud kuigi ta küll pää kurja „kurat“ nimetuse eest oli hoidnud.

„Aga ma sulle ei jäta!“ töötas ta siiski ja andis luuaga hää matsu truubi päale, kust haraka must saba paistis. Lind tõusis lendu, kuid seekord laua poole, kus rätsepa ilusam toaeh — kupliga lamp, mis seekord säääl alevis uudis ja haruldane oli, seisis.

„Nüüd lendas otsa!“

Sellele hädahüüdele, mis kriiksuvalt rätsepa suust tuli, käis klaasi tirin — harakas oli tõepoolest lambi otsas jaamavahet pidanud. Silender oli ainult katki tilisenud.

Ta ütles: „Viruta kuramuse nahale luuaga, aga siis lääva kupli ja elipott looja karja!“

Sellepärast pani ta luua tasakesi käest nurka, tegi häkklise hüppe, nagu kass ja käes oli ta, see kurjategija. Ta kägistas teda igapidi ja rigistas hambaid. Pistis siis linnupoja kaenla alla, võttis lauvalt ühe paela, siis ahjusuu päält peaaegu kahenaelalise telliskivi tüki ja sidus selle „kurjategijale“ jalgu. Siis võttis ta varnast kaabu ja ladus pool jookstes mäest alla (tema tare seisis just mäe veerul kirikutee ääres) niidu poole. All nüdul seisis ilus hallikas, vesi nagu kristal, kust alevi rahvas külaliste vastuvõtmise puhul karastavat ja selgemat vett said, kui seda kaevudest leidis. Siia tahtis Ritsik targa linnu uputada.

Sepa Sassa ja Pekri Karla, kes praegu Linnamäelt kutsikat mängimast tulid, nägid lugu ja plagasid järele. Nad said ta nõust aru.

„Kos Sa linnuga lähed — vai nüüd tahap ära uputada! Uputa Sa hull, küll pappu Sulle näitab. Su osmik om meie maa peal, tõukame kõige sellega kukerkuti mäest alla, sis uput esi lätedel!“

Rätsepp, kes pea juba hallika äärel oli, jäi seisma. Siis rebis ta „targal linnul“ paela ja kivi jalge küljest ning viskas ta õhku. Lind tundis vabadust tiibade all ja õhus üles alla hüpsides, nagu harakas kunagi, lendas ta Linnumäe poole — poisid karjudes järele. Aga kätte ei saanud nad teda ühti. Lind laskis küll

soo pääl vahel maha, aga enne kui poisid juure said, tõusis ta jälle õhku ja viibutas edasi.

Rätsepp Ritsik läks kodu poole ja mõtles: „Või see ongi see tark harakas, kes tulisel heinaajal veelähkrisse kiva kandis, et nii säält vett kätte saada. Noh, tänagu taevast, et lendu pääsis — nüüd võib tulisel heinaajal jälle vee lähkrit otsida. Kuid mul tuleb rikutud ülikonna eest välja maksta.“

Ja nii see tuligi. Ritsik pidi väljamaksma ja kuue omale võtma, sest pool musta pool valge pleki väljavõtmine bensiini ja tärpendiini abil ajas asja veel hullemaks, ehk rätsepp muidu küll kiitis, et ta kõik plekid kaotab.

Need mõnituhat marka, mis ta maksis, tegi ta südame nii hapuks ja hinge nii täis, et ta selsamal päeval töötas sedasinast rätsepaametit mitte pidada. Kõige päält tõmbas ta sildi „Võlgu siin ei õmmelda!“ seinalt maha ja viskas pliidi alla. — Siis kargas ta kahe käega „Ära vannu kurja!“ kallale, ütles „kurat“, kis kus sildi juba seina pääl tükkideks, nagu oleks see harakas olnud, kellele neid sõnu õpetas ja kui silt õige peeneks oli tehtud, nagu villad kraasi all, pühkis ta nad põrandalt ja laua äärelt kokku pihku, tegi akna lahti ja viskas nad kolme ilmakaare — hommiku- põhja- lääne poole laiali.

„Vii tuul va araka rõipele järgil!“

Siis tõmbas ta akna kinni ja istus toolile, kus harilikult töötas, toetas käe lõua alla ja mõtles kaua, kaua...

Jumal ja kurat.

Kõige õigem maailma ja inimese loomise lugu.

Vanarahva teaduse-salvest.

I. Ilma loomine.

Algusel lõi Jumal taeva ja maa. Ja vesi lainetas üle kõige maa. Ja Jumal küsis kuradilt:

„Noh, kas on hää?“

„Mis tal nüüd viga,“ lausus kurat, — „aga kus meie puhata võime? Aina vesi ja vesi igal pool!“

Jumal käskis kuradit põhja minna ja peotäis maad välja tuua.

Kurat läks ja tõi.

Jumal puhus, ja peotäiest sai väike saareke. Nii suur, et vaevalt kahel ruumi.

„Vaata vigurit!“ mõtles kurat. „Nii võin mina ka.“

Heitsid siis Jumal ja kurat saarekesele lamama ja jäid magama.

Kuradil aga ei püsinud uni. Ta oli Jumala pääle kade, et see taeva ja maa lõi.

„Oota!“ kavatses ta. „Ma lükkan Jumala vette ja jään ise saarekese peremeheks.“

Ja ta hakkas Jumalat vette veeretama.

Kallas aga kasvab ja kasvab aina, ja kuidagi ei jõua kurat Jumalat ääreni veeretada.

Nii veeretab kurat Jumalat kuni hommikuni ja maad sai palju.

Kui päike üles tõusis, ärkas Jumal.

„See on suurepäraline!“ ütles ta. „Nüüd teen veel inimese, kes pale higi sees seda maad künnaks. Omale teen aga kaks mäge: Sinai ja Ararati!“

Jälle käskis kuradit põhja minna ja nüüd kaks peotäit muda tuua.

Kurat läks ja mõtles ise:

— Toon õige omale ka ja loon ka midagi.

Ja et Jumal aru ei saaks, sõi kurat kõhu pori täis. Vaevalt suutis veel pinnale ujuda.

Siis võttis Jumal need kaks peotäit muda ja tegi Sinai ja Ararati.

Kuradil hakkas aga söödud porist paha. Ta jooksis Jumala pale eest ära ja oksendas igale poole. Ja kuhu oksendas, kerksivad metsikud mäed, sügavad lõhed ja kuristikud.

Jumal tahtis maa siledaks jätta, aga kurat reostas kõik ära.

II. Inimese loomine.

Jumal nägi, et maa ilus oli; lilled õitsesid ja lõhnasid, loomad käisid toitu otsides ringi . . .

Aga inimest ei olnud veel.

Ja Jumal ütles:

„Teeme inimese!“

„Võttis potisavi, voolis inimese valmis ja pani päikese pais-tele kuivama. Aga et kurat midagi paha ei teeks, pani truu koera valvama.“

„Ole valvel, sulle saab hästi tasutud!“ ütles ta koera vastu.

Ja truu koer istus ja pidas vahti, hädad tasu lootes.

Nälg hakkas aga näpistama, ja lähedal ka mitte kui midagi.

Kurat sai asjast aru ja tuli meelitama.

„Hei koerake!“

Aga koer vastu:

„Ära tule lähedale! Ma täidan Jumal käsku ja kisun su tükkideks, kui sa ei kasi.“

Kurat tõi selja tagast vorsti nähtavale ja hakkas sellega koera äritama. Koeral ka kohe suu vett jooksmas.

„Ära karda,“ usutas kurat. „Ma olen mõnus mees.“

Ja viskas koerale vorsti, mille see ahnelt lennust kinni püüdis ja ära sõi.

„Aitäh!“ tänas koer. „Aga hoia ennast ikkagi eemale!“

Vorst oli aga soolane ja koeral hakkas janu. Nagu kõrve-
tas kurgus.

„Mine jõeale jooma!“ sõnas kurat. „Ma valvan seni inimest.“
Koer ei jõudnud enam kannatada ja läks. Aga kurat sülitas
seni ümbertringi täis. Ainust puhast kohta ei jätanud.

Ise pani aga jooksu.

Kui koer tagasi tuli, hakkas ta huluma.

Jumal kuulis ja tuli vaatama.

Näeb, inimene kõik ära reostatud.

Istus ja mõtles:

„Uue tegemine võtab kaua aega, ja kuhu sedagi panna!“

Võttis ja pööris inimese pahurpidi. Ja puhus hinge sisse.

Inimene tõusis üles ja läks . . .

Sellepärast olemegi väljast-poolt libedad, aga sees — aina
sodi! . . .

Kavalad naised.

Aleks. Remisov.

1.

Seaduse järele oleks Veera oma mehe Iljaga terve eluaja
elama pidanud.

Ja elas Veera oma mehega hulga aastaid õnnes ja rahus.

Kuid süda ei kuula seadusest: hakkas Veerale Nikita meel-
dima. Mõtles ta, mõtles: elab ju inimene ainult ükskord ilmas!
ja sõbrustas salamahti Nikitaga. Ja kõik läks ladusaste. Juba laps
kasvab, aga Ilja ei märka midagi.

Elasid nad kolmekesi nagu sõbrad.

Aga hädaoht varitses siiski.

Sõitis Ilja kord äriasjus teele. Äri ei läinud aga nii, nagu
arvatud, ta pööras ruttu tagasi ja astus ootamata tuppa — mõtles
naist üllatada, aga oli ise veel rohkem üllatatud: naise juures
istus sõber Nikita, ja, nagu Iljale näitas, natuke juba liiga koduselt.

Või näitas see ainult nii?

Ei, ei, midagi oli. Ei tahaks Ilja küll mõtelda, aga ikkagi
mõtleb: kas tõeste tõsi, kas naine mul tõeste niisugune?

Ja sugugi ei ole enam äratunda Iljat, tigidaks muutus
teine, iga asja üle toriseb.

Ja ka Veera käib tusase näoga ringi.

Elu rikutud.

Ja olekski rikutuks jäänud, kuid Veera ei ole sihuke.

„Tahan,“ ütleb „pihtile minna.“

„Noh, eks mine siis.“

Iljal jäi nagu kergemaks.

Mõistlik mees oli ta, mõistis: teinekord juhtub ju kogemata
patt, aga lähed preestri juure, pihtid ära ja oled jälle nagu ennegi.

Pihtil tunnistas Veera kõik üles.

Kuulas teda hea isake, õiglane preester Spiridon.

„Tead mis,“ ütleb siis, „igasugusest paastumisest ja pihtimisest kõige parem on see, kui mehele kõik tõtt mööda üles tunnistad.“

Kerge ütelda „tunnista üles!“ — aga niisugust asja peab väga targu tegema, nii et ei ühelegi mingit pahandust ei tuleks. Ja Veera mõtles.

Kuid mitte kaua. Varsti läks ta kauplusesse ja ostis omale hirmsa näokatte, suure kongus ninaga ja pika sassis habemega.

„Ei tea, mis lapsega peale hakata,“ ütles ta siis õhtul mehele: „nutab ja nutab teine. Vaja teda pisut hirmutada.“

„Aga kudas seda teha?“

„Säh, pane see näokate ette, laps näeb sind niisugusena, kardab, ja jätab nutmise.“

Ta andis mehele selle kohutava näokatte, ise aga, lipsti, teise tupp, lapse juure.

Ilja seadis näokatte ette, ja kah tasakesi järele.

Veera aga võttis lapse sülle ja hüüdis hirmutisele vastu:

„Kasi minema, koll, ei anna, ei anna! Pole sinu laps, koll, teise isa laps!“

Laps jäi hirmu pärast kohe vait.

Ja Veera oli rõemus; „tunnistasin üles!“

Ilja aga unustas rõemu pärast kõik viha.

Ja elasid nad endist viisi rahulikult, nagu ei oleks midagi juhtunud.

2.

Surres ütles Kusma Irinale:

„Pea meeles, Irina, kui suren, müü härg ära, ja niipalju kui saad, anna kirikule hingepalve heaks.“

„Muidugi, Kusma, muidugi. Ma müün peale härja veel midagi, nii et hingepalve jaoks rohkem kui küllalt saab.“

Suri Kusma, maeti maha.

Nuttis Irina, kurvastas, esimesel turupäeval aga viis härja müügile, peale selle võttis veel vana halli kassi kaasa.

Noh, ja läheb Irina teed mööda, vastu tuleb lihunik.

„Palju härjast tahad?“

„Mis seal nüüd tahta: kaks rublakest.“

Lihunik jäi juhmilt vaatama.

„Mis sa nüüb naljatad, räägi õieti!“

„Puhas tõsi, kaks rubla. Ainult härga ilma kassita ei müü.“

„Aga palju kassi eest?“ naeratas lihunik: naine nähtavaste viguriga.

„Nelikümmend rubla.“

Lihunik kaalus mõttes: kallid on nüüd küll kass, aga härja kõrval võib osta.

„Noh, käed kokku!“ ja andis Irinale nelikümmend rubla, ja veel kaks rubla.

Läheb Irina koju — meel rahul: kass tuleb tagasi ja raha jääb kassi eest ikkagi taskusse — nelikümmend rubla — ilus summake.

Läks Irina kirikusse, andis kaks rubla.

Ja tänas Irina Jumalat:

„Süda rahul, ja surija tahtmine täidetud.“

Osav valetaja.

Inglise nali.

Raudteel, kolmanda klassi vagunis, vaterdab vahetpidamata keegi kuivetu, kõhn herrake. Ta jutustab kõige iseäralikumaid lugusid, mis temaga olla juhtunud. Ja ta on tihti oma jutust nii kaasa kistud, et ise neid muinaslugusi uskuma hakkab.

„Ma olen tähelepanemise väärt jahimees,“ kõneleb ta, „lasen nõnda, et kõik imestavad... Arusaadav, et küttimine ja jahimehe püssilaskmine ei ole suurem asi, kuid ometigi... Silm!.. kõigetähtsam on püssilaskjal — silm! Peab hästi terav olema! Nimelt kahes ametis on teravat silma tarvis: biljardimängus ja püssilaskmise juures... Teie peaks nägema, kuidas ma biljardit mängin, — kõige paremale mängijale võin viiskümmend ette anda! Kolme löögiga on partii läbi! Mul on imelikud matemaatilikult kasvatatud silmad!.. Lindusi lasen lennust! Tuhandest paugust satuvad kõige rohkem kaks kõrvale! Jumala tõsil.. Näituseks käesoleva kuu viieteistkümnemal päeval olen ma krahv Sabotsaari mõisas jahil. Meie vedasime temaga kihla, kes meist rohkem lindusid maha laseb, ja algasime. Mis te arvate, kui palju ma ühe tunni jooksul metspüüsi ära tapsin? — kaheksasada üheksakümmend üheksa tükkil!.. Ja!“

Keegi kaasreisija, kes juba varem oma seltsilise jutustuse tõelikkuse juures kahtles, küsis naerdes:

„Kaheksasada üheksakümmend üheksa?“

„Jah — akkurat.“

„Miks ei ütle Teie üheksasada?“

„Sellepärast, et ma ei valeta! — Mina, mu herra, kõnelen faktisi ja ei jutusta mitte muinasjutte.“

Kahtlustaja naaber, kes jultunud valetajale väikest vingerpussi tahab mängida, jutustab talle selsamal silmapilgul välja mõeldud lugu:

„Mul püsib mälestuses üks tähtis fakt, mille tunnistajaks ma ise olin. See oli ammu, ma sõitsin aurulaevaga üle okeani Liverpoolist Bostoni ja panin kogu reisi aeg laevalaelt ühte veidrat isikut tähele, kes üle okeani ujus. Räägiti, et see inimene vene-lane olnud; oma vägitüki pani ta kihlveo pärast toime. Ja võite omale ettekujutada, ta ujus õnnelikult okeanist üle ja ei väsinud

mitte ära. Meie laev jõudis tervelt kolm tundi pärast teda Bostoni, ehk meie küll Liverpoolist ühel ajal välja sõitsime. —“

Valetaja küsib rõõmsa häälega:

„Kas Teie seda tõesti nägite?“

„Kuidas ma siis muidu teaks!“

„Kas sa näe, missugune õnn!“

„Mis Teil siis sellest on?“

„Kuidas, mis? Teie vaadake mulle paremini näkku... Vast tunnete mind?“

„Ei...“

„Mina olen ju seesama inimene, kes okeanist üle ujus.“

„Ei või olla!“

„Ausõna!... Arusaaday, ma olen sellest ajast saadik palju muutunud, kuid seesama ma olen!... Saatuse ise on meid kokku juhatanud! Ah, kui rõõmus ma olen!... Keegi ei uskunud mind, kui ma seda imelikku fakti jutustasin, kuid praegusest silmapilgust alates saan ma Teie, kui ausa päältnägija päale põhjendama!

Noh, ütle siis veel, kas see polnud suur terasuse tipp, kuidas see valetaja kõigega valmis sai.

Kohtu otsus.

Idamaa muinasjutt.

Bagdadi targa kohtuniku juure tuli auväärt vanamees, pojatütre saatel.

„Vaata seda neidu!“ ütles ta murtud häälega. „Alles veel üsna hiljuti oli ta lõbus kui lind, ilus ja lahke kui Shirasi värske lill; nüüd aga on ta — õnnetu, murtud südamega, hävitatud hingega — liiakasuvõtja Abu-Hassani kelmuse tõttu.

Metsiku kire leekides ihaldas see kiimuline vanamees seda õrna neitsit omale naiseks, teades, et see Bek-Aroviga kihlatud on, keda palavalt armastab ja kes üks ausameelsematest noormeestest on meie külas.

Eitavast vastusest tulivihaseks saades, püüdis vana naistekütt minu vaese pojatütre ausat nime alatute laimujuttude laiali laotamise läbi mudasse tallata.

See läks tal õnneks, sest ikka veel leidub meie maal inimesi, kes valmis on ennast raha eest ära müüma, kuigi ainult tühjade juttude laiali laotamiseks.

Armastatud peigmehest mahajäetud, kes alatuid kuulujuttusi uskus, närtsib see noor neiu nüüd ahastuses.

Oh, tark kohtunik, astu meie eest välja ja kaitse meid Allahi ja tema prohveti Muhamedi nimel, igauhele tema tegude järele tasudes.“

Tähelpanelikult kaebtust ärakuulates, käskis elus vilunud kohtunik rikka liiakasuvõtja kohtu eite tuua, kus oma tarkuse abil teda oskas süüd üles tunnistama panna ja veel allkirja võttis, et kõik jutud, mis ta noore neiu peale teinud, valed ja kuritahtlised on.

Järgmisel päeval kuulutati kohtuotsus.

„Abu-Hassan!“ kuulutas tark kohtunik pühalikult. „Sa riisusid süüta neiu! tema kallima varanduse — au ja hea nime.

Selle eest mõistsin ma sulle kõigevaljuma karistuse, mis Muhamedi seadused varguse ja riisumise eest määravad.

Sa oled kuritahtlisi laimujutte laiali laotanud, teades, et need valed on — selle eest lõigatakse sul kõrvad maha.“

Anti märk — kohtuotsus täideti kõrvalekalduma täpipeal-susega.

„Halastust! Armu!“ ägas alatu liiakasuvõtja. „Oma ülestun-nistamisega andsin ma neiu! ju tema hea nime ja au tagasi...“

„See on õige... Sellepärast korraldasin ma ka, et sulle kõrvad saaks tagasi ömmeldud...“

Määratud ja täidetud...

Ega inimesed muidu Bagdadi targa kohtuniku õigusemõist-mist veel tänapäevani ei kiida.

Kui eestlane muiste suri.

Mõnda meie esivanemate kommetest surijatega ümberkäimisel.

Kui haige surema hakkas, asetati ta, et suremist kergenda-da, voodi kõrvale õlgedest tehtud asemele. Nüüd pesti surma-higi külma veega, pühiti põrand, riputati lilli või kuuseoksi ja avati uks, et hing takistusteta majast välja pääseks. Siis haka-takse surma ootama.

On väljas parajasti tuuline, siis nimetatakse seda hingetuuleks. Juhtub toas peegel olema — kaeti see, et surm peeglist vastu vahtima ei hakkaks.

Kuni surnukeha matmata, ei tohtinud keegi külas töötada, sellega kutsutavat surma jälle ühele elanikest.

Kui surnu oli väga armastatud, pandi temale villu kirstu ning kirstu pähitsesse seoti ristamisi lõng.

Meessurnule pandi kirstu viina, kirves, habemenuga ja muid asju, mis järelejäänud tarvitada ei tohtinud; naissurnule peotäis hõõvlilaaste, seep, peahari, viht ja natukene raha (valget). Ka toitu ning asju, mis kadunule elus armsad olnud.

Selga tõmmati harilikult särk, milles ta suri, abielurahvale aga pulmasärk, mis harilikult seks otstarbeks alles hoiti, kätte anti peerg, et tal oleks valge läbi surmaoru minna.

Nõel, millega surnuriie õmmeldakse, jäetakse riidesse. Kui nüüd kirst kinni löödi, andis veel igaüks paar korda käega naela pihta, kes seda aga teha ei saanud, — väikesed lapsed, — nendel võeti käest kinni ja löödi siis.

Oli kirst juba äraviimiseks vankril, raiuti vankri tagumise otslaua peal kukel pea otsast, et surnu kodu käima ei hakkaks. Samuti valati ärasoitnud surnuvankrile pangetäis vett järele või jälle löödi nael ukse pihta. Viimane toiming täitis ka statistilist otstarvet, et oleks näha, palju surnuid majast välja on saadetud.

Värvasse jõudes valati vankri rataste alla õlut, et kadunud teises ilmas janu ei oleks.

Alutaguses istunud tatar isa kirstu peal ja hüüdnud: Miks surid sa? kas sul polnud kõike külluses, leiba, liha, herneid jne.

Talvel, kui harilikult teed üle põldude on aetud, tegi matuserong ringi õiget teed mööda, olgugi, et viimane tuisanud ja paha, sest matuserongi ülesõitmine olla põllule iseäranis kahjulik.

Enne surnu ärasaatmist ei tohtinud tuba pühkida, pesu pesta, ega sauna kütta; pärast püstitati väike kadakapõõsas ukse kõrvale.

Õled, millel keegi suri, ja lauad, millel ta olnud, viidi kohe pärast kirstu äraviimist tee peale ning põletati ära. Muidu surevat jälle keegi majas.

Mõnel pool pandi isegi hauale andeid, viina, peahari, lilli ja muud.

Hauale püstitatud rist põimiti kirjude paeltega. Jõudes tagasi matusemajja, vehkisid matuselised teelt murtud kuuseokstega ja hüüdsid majarahvale: „Ärge surge enam — surnuaial pole ruumi.“

Hästimaksetud vaataja (kuulaja).

Aastal 2000

on olemas täiesti uus ja kalli rahaga maksetav elukutse: vaataja (kuulaja) elukutse.

Tol ajal koosneb inimseltskond ainult kunstnikest, kirjanikest, lauljaist, näitlejaist, tantsijaist, maalijaist ja kujureist. Iga inimene võib kõike; andetu inimtüüp, mis tänapäev on nii arvurikas, on tol ajal hoopis kadunud. On ainult geeniusi, loojaid, virtuoose igal alal. Kuid ei ole ainustki inimest, kes kuulaks või vaataks tasuta teise kunsti. Sest ühes andetu inimtüübiga on välja surnud ka vaataja ja nii luuakse, nagu ülal öeldud, sootu uus elukutse: vaataja (kuulaja) elukutse!

Ärgem naergem! Tänapäev on veel küllalt inimesi, kes ei lähe mingi hinna eest teatri, kui esineb see või teine näitleja. Praegu on need erandid. Aastal 2000 on nad aga reegliks. Tol

ajal peab näitleja pealtvaatajale (kuulajale) korralikult maksma, sest muidu peaks näitleja mängima oma peeglile või laulja laulma toaseintele. Sest nagu öeldud: iga inimene võib sama palju või teinekord veel enamgi, kui kunstnik, kelle vaatajaks või kuulajaks ta peab olema, seepärast peab kunstnik naudingu eest, et teda kuulatakse või vaadatakse, tublisti maksma.

Aastal 2000 on varanduseta lavakunstnikud päris võimatud. Sest nad ei saa maksu publiku eest, või paremal juhtumisel väga alaväärtusliku eest. Kunstniku headus ja kuulsus oleneb aga ainult publiku headusest ja kuulsusest, kellele ta võib maksta. Sest nagu tänapäev on kunstnikke, kellele seda paremini tasutakse, mida parem on nende kunst, nii on aastal 2000 vaatamise ja kuulamise virtuoosse, tähti, kes saavad kõige kõrgemat palka, need vaatajateruumi tähed omavad juba tänapäev haruldase omaduse, kunstnikku hästi ja kaua kuulata ja temale nii mõnu luua. Mis maksaksid juba meie päivil lavakunstnikud, näitlejad, lauljad või tantsijad selle eest, et neid kuulaks või vaataks arusaaja publik. Mõnel hästimaksetud vaatajal (kuulajal) on nii suurel määral kannatlikkuse vöörust, et ta vaatab ja kuulab päeva jooksul mitut näitlejat ja lauljat. Niisuguse kõvanärvilise inimese sissetulek on muidugi haruldaselt suur.

On arusaadav, et ka need kunstnikud, kellel on väga vähe raha, et omale osta mitmeid vaatajaid (kuulajaid), ei taha loobuda sellest naudingust, et neid vaadatakse või kuulatakse. Nad astuvad piiratud pealtvaatajate arvuga ühingusse, kus igaüks maksab teatud osa.

Aastal 2000 on teatriplatside hinnad sootu teistsugused kui tänapäev. Need platsid, kus väga halvasti näeb ja kus võib segamatult magama uinuda, maksavad lavakunstnikule võrdlemisi vähe. Kõige esimesed platsid aga maksavad väga kõrget hinda, sest need pealtvaatajad (kuulajad), kes seal istuvad, on enam-vähem sunnitud pealt vaatama ja kuulama. Nad peavad selle raha omale ausalt teenima.

Kõige halvemini käib kirjanikkude käsi. Nad peavad oma lugejatele maksma kõrget tasu. See on teatud laadi päevapalk, kusjuures aga lugeja tööpäev ei ole pikem, kui neljatunniline. Kirjanikud peavad maksma kirjastajatele, kes omalt poolt võivad ainult nii palju äri teha, et nad muretsevad kirjaniku raamatutele odavamaid lugejaid, kui seda kirjanik ise saaks teha.

Üsna vilets on ka maalikunstniku ja kujuri seisukord. Need kunstnikud peavad väga palju vaeva nägema, et saada hinnalalandust nende inimeste juures, kes end lasevad maalida või modelleerida.

Tänapäev väljub teater eksiarvamisest, et kõige tähtsam on kirjanik või näitleja, direktor või etteütletaja, kuna aga mees kassa juures juba ammugi teab, et kõige tähtsam on vaataja (kuulaja). See vaataja ei ole veel kaugeliki täiel teadmisel oma tähtsuse kohta. Ta ei tea ikkagi veel, et teater temaga tõuseb ja langeb ja ta on isegi veel nii tagasihoidlik, et ta selle eest, et ta

teatri teeb võimalikuks, maksab sissepääsumaksu. Tulevatel aastakümnetel on tee sootu teisiti. Kunstnikud on need, kes maksavad — ja kõige kõrgemaid hindu — et publikut nautida. Seni võivad nad seda teha muidu. Kasutagu nad veel seda aega. Sest tulevik kuulub kahtlemata vaatajale (kuulajale), tänapäeva maksjale teenrile, kelles aga peitub homse kalliltostetav peremees.

Suurim pettus inimkultuuri ajaloos.

Üheks geniaalsemaks leiduseks peetakse trükikunsti. Kogu ilmale on teada, et trükikunsti leidja oli sakslane Johan Gutenberg. Leidub aga ilmas väike riik, kus tõendatakse ajalooliste andmete järele, et trükikunsti leidmise au ei kuulu sellele, kelle ta peaks olema.

Jutt on siin Hollandist. Hollandlane Laurentsius Jantson, pärastise nimega Koster, oli esimene trükikunsti ülesleidja.

15. aastasaja algul oli Hollandis, pisikeses Harlemi linnakeses peakiriku kellalööjaks Laurentsius Koster.

Kord, see oli umbes 1480. a. ümber, jalutades metsas, hakkas Koster ajaviiteks oma pisikesele pojale, kes temaga kaasas oli, kasepuust üksikuid nimetähti välja nikerdama. Töö edenes hästi, koju tulles tegi ta need tähekesed, mis tema poja nime tähendasid, siledaks. Korraga tuli ta mõtte peale neid tindiga määrida. Mõeldud, tehtud. Paberil oli sama nimi, mis tema! üksikutest puuklotsidest oli kokku seatud. Samuti hakkas ta ka teisi tähti välja lõikama ja üksikuid silpisid kokku seadma, millest järgnesid lõpuks sõnad.

Häid tagajärgi saavutades, hakkas Koster oma sugulase Thomas Piteriga ülesleidust arendama, mille tagajärjel peagi Hollandis ilmus väike kogu luuletusi, pealkirja all, „Vagaduse peegel.“

Selle raamatu ilmumisega hakkasid varsti kirjutamisel olevad raamatud Kosteri trükikotta valguma, sünaitsades ümberkirjutajate hulgas pahameelt, nende ameti äravõtmisega.

Kuid ka kohe tekkisid Kosteril vihamehed, kes teda kadestasid. Kord pärast kestvamat äraolekut koju tulles, nägi ta, et üks tema töölistest, nimelt sakslane Johan Gutenberg, oli tema trükikoja kirju ja riistu kaasa võttes põgenenud.

Nagu pärast selgus, oli põgeneja esialgu Amsterdami asunud, siis Kölni ja lõpuks Mainzi, kus ta Kosteri pooleli jäänud töö, kirjanik Aleksander Galusi teose „Doctrinale“ lõpetas.

Kõike seda tõendavad Hollandi ajaloolased usutavate dokumentidega.

Paar lugu Edisonist.

Edisoni esimene kõne.

Edison on sündinud rohkem töö kui kõnelemise jaoks. Ta ei ole veel kunagi avalikul koosviibimisel kõnelenud. Isegi mitte siis, kui püstitati mälestusmärk ta esimesele katsele telegrafeerida. Paari nädala eest kogusid Ameerika vanad telegrafistid „möödunud kuldseid päevi“ mälestama. Pidustus pandi toime ristleja „Olimpici“ peal, mis Nev-Yorgi sadamas. Ka Edison viibis pidul. Teda paluti kõneleda. Esimest korda oma elus oli Edison sellega nõus. Ainult seekord peab ta kõne.

Lauale toodi raadio mikrofoon. Pidi ju Edisoni kõnet terve pool ilma kuulama. Pst! Laeva pidusaalis tekkis vaikus. Meie aja tehniline suurvaim kõneleb. Thomas Alva Edison paneb oma huuled aparaadi vastuvõtte toru juure ja lausub kõne, mille ta poole aastasaja eest dr. Grahm Belliga — telefoni leidjaga kombineeris. Ta lausus: „Halloo!“

Ja see oligi kõik, mis ta kõneles.

Lase aga tullal

Samal pidul, millest eelpool jutt, viibis ka vana telegrafist Rich. Hutchinson. Edison pigistas soojalt Hutchinsoni kätt ja naeris-südamlikult. Talle tuli meele juhtumine aastate eest. Siis oli Hutchinson telegrafistik Nev-Yorgis ja Edison samas ametis ühe Bostoni suurema ajalehe juures. Esimest tunti kui kõige nobedamat telegrafisti, viimasega tahtsid teised alati vingerpusse mängida. Kord pidi Edison vastu võtma pikema telegrammi Nev-Yorgist. Saatjaks-telegrafistik Hutchinson. Ta võttis kokku kõige oma kiiruse, et poisikest kiusata. Morsemärgid otse lendasid teineteise kannul. Korraga katkestati telegrammi edasiandmine. „Kas suudate kõik vastu võtta?“ küsiti Nev-Yorgist. „Lase aga tullal teiseigi jalaga!“ telegrafeeris Edison vastuseks.

Vanad sõbrad naersid nüüd koos selle juhtumise üle.

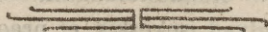
Tõsiselt juhtunud lood.

Ühe linna arsti juurde, kellel õige palju tegemist on, tuleb üks töömees kõnetunni ajal. Tohter on juba kolm haiget läbi vaadanud. „Ruttu, tõmmake riided seljast maha!“ käseb ta. Talupoeg hakkab imestava näoga ühe riidetüki teise järele seljast maha tõmbama, seni kui ainult veel hame tema ihu katab. „Kus viga on?“ küsib tohter kärsitult. „Jah, tohtri herra“, seletab haige naeratates, „ma kuulsin, teie tahtvat oma puid lõhkuda lasta ja nüüd tahtsin küsida, kas te seda tööd mitte minu kätte ei taha anda...!“

Teinekord tuleb sama tohtri juurde haigetanud maamees, kes arsti juures käimisest nii palju on kuulnud, et seal peab riidest täiesti paljaks võtma. Mees kõlistab arsti uksekella, tüdruk laseb sisse ja käsib riided maha võtta ja istuda ootetuppa järke ootama. Tüdruk tähendas küll ainult mehe paksu talvevammust, aga mees sai teisiti aru ja kooris kõik maha mis tal ihu peal oli ja astus siis omas täiuses ootetuppa, kus mitmed linna herrad ja daamid järke ootasivad. Mis seal siis sündis, kujutagu lugeja ise omale ette.

* * *

Kindral läheb kasarmust mööda, kust praegu soldatid ühe suure katla välja kannavad. Kindral on alati selle üle mures, kas soldatid ka küllalt hästi süüa saavad. „Seisa“, kamandab ta, astub katla juure, tõmbab lusika, mis tal ikka taskus on, välja ja proovib katlas olevat vedelikku. „Kas see mõni supp on? See on ju päris solk“, sülitab ta siis. „Käsu pääle, kõrgus, solk jah“, tuleb vastuseks.

Naljad.

Pikk hamba juur.

Ameerika rahvanali.

Irlane Pat tuleb ühe nõndanimetatud valuta hambaarsti juurde, et omal ühte hammast välja tõmmata lasta. Et iirlased ilalgi tühja asja pärast raha väljaanda ei taha, ütleb arst oma abilisele:

„Nüüd pange tähele. Kui hamba väljatõmbamise juures valu sünnitatud ei saa, arwab mees, et töö midagi väärt ei ole. Võtke sellepärast see nõõpnõel ja sel silmapilgul, kui mina „hopp“ hüüan, pistke temale nõelaga selle pehme, seljast allpool oleva kehaosasse, mille pääl ta istub, aga õige kõvasti!“

Kõik läheb toredasti.

Arst karjub — hopp! Tema abiline torkab kõigest jõust nõelaga — ja hammas on väljas.

„Noh, kuidas oli?“ küsib hamba arst.

„Püha Mursi!“ ütleb Pat ja hõõrub nimetatud kehaosa. „Seda ma ei oleks arvanud, et hamba juur nii sügavas oli!“

Maksis rõõmsalt nõutud kolm dollarit ja läks rahulikult minema.

Ema, ära ehmatal

Väike Juss tuleb jookstes väljast ja hüüab järsku: „Ema, ära ehmatal! Väljas ukse ees on üks surnukeha maas.“

„Heldene taevas!.. Ega ometi isale midagi pole juhtunud!“ hüüab ema ehmatades ja käsi laotades. „Ma pean kohe järele vaatama.“ Tahab minna.

„Ei, ema, see on ainult üks surnud hiir!“ ütleb poiss nüüd naerdes.

„Oot sa sunniku nahk!“ pahandab ehmatanud ema ja annab pojale vibalikuga tulise põraku.

Poiss (huludes): „Ma õelsin ju: Ema, ära ehmatal!“

Kokkuhoidlikult.

Isa ja ema räägivad isekeskis, et praegusel ajal kõik asjad nii väga kallid on; midagi ei või enam osta, kõik peab katsuma ise teha.

Veidi aja pärast, kui nad välja minna tahavad, ütleb ema tütrele:

„Ole pai tütreke, nüüd ilusasti kodus! Kui sa hea laps oled, ostab ema sulle poest väikese õekese...”
Tütreke vaatab ema, siis isa otsa ja küsib:
„Mispärast osta? Kas te ise teha ei või?...”

Ettevaatlik.

Nõmmikul tuleb tädi külasse ja jääb ööseks. Perenaine tahab teda oma väikese poja voodi magama asetada ja ütleb pojale:

„Kuule, Juku, tädi heidab täna sinu voodi magama; isa ei jõua enne hommikut linnast koju, sa tuled ööseks minu juure...”

Väike poeg teeb suured silmad ja vastab:

„Kui isa minevkord linnas oli ja Rebase-Jaan öösel sinu juures oli, ja kui isa seda kuulis, tahtis ta Jaani maha lüüa! Ma tuleks küll, aga kui jutt külas laiali läheb ja isa kuulda saab, et ma sinu juures magasin, ta lööb mu mahal...”

Kui kaks teevad sama, pole see ikkagi sama.

Mihkel oli paariks päevaks läinud kalale. Ühel hommikul püüab ta suure havi; rõõmus selle üle telegrafeerib kodu naisele: „Sain ühe. Kaalub seitse naela. Päris toredusasi”. Selle peale saab ta kodust järgmise vastuse: „Sain ka ühe. Kaalub kümme naela. Pole mingi toredusasi. On sinu nägu. Tule koju.”

Kosimine.

Ameerika senaator Vedderist kõneldakse järgmine lõbus lugu sellest ajast, kui ta nooremehena ühes tütarlaste koolis õpetajaks oli. Tal oli üks õpilane, kes ainult mõni aasta temast noorem oli, kaunis kena laps muidu, aga natuke liig edev. Ta alaline naerimine pahandas kooliõpetajat tihti. Ühe tunni lõpul, kus ta kannatus otsa oli lõppenud, tahtis ta tütarlast vähe karistada ja ühes sellega ka terve klassile hoiatust anda. Ta tahtis talle kõige klassi ees liinlauaga paar lööki peopesasse anda. —

„Andke mulle oma käsi,” ütles ta liinlauda käes hoides tütarlapse ligi astudes.

See läks näost punaseks ja kummardas päa alla.

„Kas annate mulle oma käe?” kordas koolmeister uuesti valjumalt.

Nüüd tõstis tüdruk pikkamisi päa üles ja ütles: „Herra Vedder, seda ei kõlba Teil ometi siin nii avalikult teha. Vähemalt peaksite enne mu isaga rääkima.” —

See naerutorm, mis selle järele tuli, ehmatas koolmeistri vist nii ära, et ta isalt küsima enam ei läinudgi.

Miks juudid sea liha ei söö.

Juudid tahtnud katsuda, kas Mooses ka hirmu tunneb. Nad pannud hulga lapsi ühe suure tõrre alla, et need sääl Moosest hirmutaksid.

Mooses tulnud. Juudi lapsed hakanud rõhkima.

„Kes need sääl on?“ küsinud Mooses.

„Sead!“ vastanud juudid.

Mooses ütelnud: „Kui need sead on, siis olgu ka sead!“

Kohe saanud juudi lastest sead.

Sellepärast ei söö juudid sea liha.

Keerd ülesanne.

Ants: „Ma annan Sulle ühe ülesande, arva välja: Eesel oli kuue jala pikkuse nõõri otsa seotud. Kaheksateistkümmend jalga temast eemal oli heina tuust. Ja eesel tahtis heinu süüa. Kuidas see tal võimalik oli?“

Andres: „Oh, see on vana nali. Sa ootad, et ma ütlen: „sellest ei tule midagi välja,“ et Sina võiks siis ütelda: „nii arvas teine eesel kah.“

Ants: „Mitte sugugi nõnda.“

Andres: „Noh, kuidas see tal siis võimalik oli?“

Ants: „Ta läks heinte juure juure ja sõi.“

Andres: „Aga sa ütlesid, et ta kuue jala pikkuse nõõri otsa oli seotud.

Ants: „Niisee ka oli. Aga teine nõõri ots ei olnud kuhugi kinni seotud.“

Kaks lombakat.

Soomemaal on kusagil viisiks, et õpetajale surnumatmise eest üks lehm antakse. Nüüd tõi üks talumees oma surnud naise matuste tasuks lehma kirikumõisasse, aga sääl panivad tüdrukud tähele, et lehm lonkas ja ütlesid õpetajale, et ta seda looma vastu ei võtaks. Õpetaja tõreles sellepärast ka talutaati, miks see talle lombaka looma olla toonud.

Talutaat: „Noh, mis sest siis viga on, minu õnnis vana-moor oli ka lombakas,“ vastas mees rahulikult.

Petlik lootus.

Sõber A.: „Terve õõ otsa ei ole ma nahka silmale saanud, sest ikka pidin selle vekslile peale mõtlema, mis mul täna äramaksta on!“

Sõber B.: „Aga, kallid vennas, miks sa mulle juba eila õhtul midagi ei ole oma suurest murest nimetanud?“

Sõber A. (rõõmsasti): „Kas sull siis raha on?“

Sõber B.: „Raha küll mitte, aga väga mõnus unerohi!“

Mehine tegu.

Päältvaataja: „See oli ometi mehine tegu! Kui Teie nii vahva ei oleks olnud siis oleks vaene mees ärauppunud. Tõesti, Teie südidust tuleb kiita ja imestleda!“

Päästja: „Sellest ei maksa niipalju rääkidagi. Tema, lontrus, oli mulle ju 500 mrk. võlgu. Kas ma siis omast pidin ilma jääma!“

Mooses ja Vilson.

Nev-Yorgis käib ringi järgmine kena lugu: Kui Voodrov Vilson tuli taeva ukse taha, kohtas teda Mooses ning siis tekkis järgmine kahekõne:

Mooses: „Kas teie olete mr. Vilson?“ — „See ma olen.“ — Oh, mul on teist kahju.“ — „Kuidas nii?“ küsib Vilson. — „Jah, kas teie olete Voodrov Vilson, Ameerika Ühisriikide president?“ — „Ja muidugi.“ — „Kas need ei olnud mitte teie neliteist punkti, mis aitasid suurt sõda lõpule viia?“ — „Jah, minu.“ — „Vaadake, mul on teist hirmus kahju, kui ma mõtlen, mis inimesed on teinud teie neljateistkümne punktigu.“ — Selle peale ütleb Vilson: „Siis minge korra alla maa peale ja vaadake, mis nad on teinud teie kümne käsuga.“

Inimese sõõjad.

Peen lord ja tema abikaas, suursugu lady viibisid pulmareisil Sise-Aafrikas. Kord tungisid neile kallale inimesesõõjad ja võtsid nad vangi. James, vana truu teener, küpses juba viis minutit hiljem varda otsas. Peen lord ja suursugu lady vaatasid jäise rahuga pealt, kuidas inimesesõõjad valmistusid truu Jamesi sõõmiseks. Järsku karjatas suursugu lady ja langes minestusse. Kui ta meelemärgusele tuli, sosistas ta täis hirmu:

„Armsam! Ma ei suuda iial unustada seda kohutavat pilti.“

„Vaene James, kas pole?“ ütles peen lord tundlikult.

„Ei... aga kas sa ei näinud, kuidas nad sõid? Kahvlit ei tarvitanud nad üldse mitte, ja isegi ladyd panid noad suhu...“

Tänapäeva tütarlaps.

Philipp on kihlatud mustaverelise iludusega. Ühel õhtul istuvad armastajad üheskoos ja kõnelevad pruudiema juuresolekul.

Tema: „Tähelpanuväärt, ma tahan abielluda sinuga, brünetiga, ja ometi on mulle täna...“

Temake (rahutult): „Mis on juhtunud?“

Tema: „Ma lasksin käetarka endale tulevikku kuulutada.“

Temake (ikka kartlikumalt): „Ja siis?“

Tema: „Ennustaja ütles mulle, et ma abiellun blondiga.“

Temake: „Ja kas ta ei öelnud, mis aja jooksul umbes?“

Tema: „Kolme kuu jooksul.“

Temake (täiesti rahuldatult): „Oh, siis on mull ju aega küllalt, blondiks minna!“

A. VILLERS JA K^o.

KAUPLUSEST ja LADUST

Jõhvis, Turuplats Nr. 7, Kõnetraat Nr. 40.

SOOVITAME:

Suhkurt, Jahu, Riisi, Manna, Kohvi, Teed.	Igasuguseid köögi ja laua nõusi: Tassid, Taldrekud, Ämbrid, Keedupotte jne.	Ukse ja akna hinged.
Igasuguseid Kompvekka ja Shokolaadi.	Lambid, Lambiklaasid.	Kruuvid, Lukud, Naelad, Akna klaasi jne.
Sool, Heeringad, Sibulad jne.	Maaldri värvid, Õlid, Riidevärvid.	Sepa süsa, Sordi rauda, Prae ahjud, Pliita uksed, Siibrid jne.

Ilmakuulsaid „LANZ“ vabriku masinaid.

„GOPEL“ peksumasinad, viljaniidu ja heina-
niidu masinad.

„GREIF“ loo rehad. Rootsi koorelahutajad.

Riia „AULL“ viljapuhastamise masinad.

Seemendamise sahad, kultivaatorid, adrad, vedru-
äkked, põllurammu.

Masinate eest täieline vastutus.

KAUPMEESTELE 0/00/0

N. Pertens'i

ROHU ja VÄRVI KAUPlus

— — — JÕHVIS, — — —

Rümmeli majas, Turu plats Nr. 5.

SOOVITAB ODAVATE HINDADEGA:

Karbiiti, Seebikivi

Lõhkumise kaali

Salpeetrit, Maarjajääd

Söögi- ja Pesusoodat

Pesupleeki ja Seepi

Glauberi- ja Põdrasarve soola

Bensiini ja Terpentiini

Värnitsat ja Õlivärve

Riide- ja lõngavärve

Polituuri, Lakki ja Beitsi

Puhast ja puhastamata vaseliini

Kubeme rihmu

Elektri taskulampe ja patareid

Lõhnaõlised

Kõiksugu seepe ja muid kosmeetilisi aineid.

NAHATÖÖSTUS M. TRIISA ja K^o.

JÕHVIS, VABRIKU TÄN. Nr. 11.

Võtab vastu ümbertöötamiseks kõiksugu tooresnahku ja valmistab: Pinsoli, Pastla, Juhti, Kausta ja paremas headuses Sussi

NAHKA

Peale selle töötatakse välja hroom vasika ja lamba nahad, ning kõiksugused karusnahad.

Töö korralik. ===== Hinnad mõõdukad.

M. TRIISA ja Ko. Vabriku tän. Nr. 11, Jõhvis.

KARL

Joala tänav

NOORMÄGI

Nr. 15, Narvas.

-- Päevapildi tarbeasjade kauplus. --

Saadaval aparaadid, reisu kaamerad, platid, — paberid, postkaartid, keemia ained j. n. e. — Ülesvõtted igas suuruses. Suurendused kunni loomul. suuruseni. Asjaarmastaja ülesvõtted kopeeritakse ja ilmutakse platidest ja filmidest.

Tarvitan agenta suurenduste korjamiseks.

V. Abelov'i

Saapa ja naha kauplus

Jõhvis, Turu plats Nr. 7

Soovitab omast ärist kõiksugu mood-
said hästipassivaid, esimese järgu mater-
jalist valmistud

meeste,

naiste ja

laste jalanõusi.

Töö korralik ja hästi valmistud.

Peale selle mitmetsugu naha
kaupa ja igasugu kingsepa
:-: tarbeid suures valikus. :-:

 HINNAD MÕÕDUKAD.

Austusega

V. Abelov.

Talurahva kaupasi:

vankri mäaret, tõkatit, masina õli, tõrva, värnitsat, seebikivi, köienööri, kabjanaelu jne.

Tuletikud, paberossid, tubak, hülsid.

Suures valikus majandus tarbeid:

lambid, laternad, taldrekud, tassid, noad, kahvliid, pannid, ämbrid, toobid, emaleeritud nõud igasugused.

Kolonial kaubad:

sool, suhkur, thee, kohv, saiajahu, manna, riis, makaronid ja mitmesugused maitseained.

Petroleum I s.

Heeringaid, kilu, silku.

Ainult heas väärtuses ja mõõdukate hindadega soovitab oma praegustele, tulevastele ja endistele ostjatele

A. Palkmann

JÕHVIS,

Rakvere tän. nr. 13.

A. Lorenz, Jõhvis, Rakvere tän. Nr. 7.

A. LORENZ'i KELLASEPA TÖÖSTUS

Jõhvis, Rakvere tän. Nr. 7

Kõiksugu kellad ja uurid
parandatakse minu tööko-
jas kõige korralikumalt ja
—: ruttu. —:

Õige käigu eest täielik vastutus.

Austusega A. LORENZ
Jõhvis, Rakvere tän. Nr. 7.

A. Lorenz, Jõhvis, Rakvere tän. Nr. 7.

Friedrich Luts

Jõhvis, Narva t. 5. || Kõnetraat 49.

Belgia original F. N. Bro-
ving püstolid.

Püssirohi.

Laetud padrunid.

Kivilõhkumise rohi.

|| Süttenöör.

Haavlid.

Tongid.

Laadimise abinõud.

Püssi õli.

Hinnad võistlemata odavad.

M. TRIISA

mehaaniliste jalanõude kauplus
JÕHVIS, TURU PLATS Nr. 5, RÜMMELI MAJAS

Soovitab Jõhvi ja ümbruskonna
rahvale omast kauplusest kuulsa
:—: Eesti saapavabriku :—:

„UNION“

valmistatud jalanõusid, igas fas-
:—: songis ja suuruses :—:

MEESTELE, NAISTELE ja LASTELE.

Jalanõud on valmistatud
kõigeparemast materjalist ja
töö eest vastutab vabrik
:—: täielikult. :—:

Hinnad mõõdukad, kooskõlas
:—: vabriku hindadega. :—:

Austusega M. Triisa.

T. BACHVAL'I

**RIIDE ja PUDUKAUBA ÄRI,
JÕHVIS, NARVA TÄN. 3.**

Soovitab omast rikkalikust tagavarast
kõiksugu moodsaid kleidi, pluuse ja
kostüümi riidet suures valikus, iga-
sugu värvis ja mustris.

Igasugu ülikonna ja palitu riidet
parematest kodu- kui ka väljamaa vabrikutest.

Pruutpaaridele

kleidiriided, loorid, pärjad, kindad, slipsid,
paelad ja lindid.

Valmis pesu, voodi tekid.

Kõiksugu PUDU KAUBAD: nõöbid, niidid, pitsid,
paelad, siidiniidid, käsitöö lõngad ja värviline
märkimise siid.

Koetud villased kaubad

jakkid, jumbred, shallid, kindad j. n. e. alati suu-
res ja mitmekesises maitserikkas väljavalikus.

Hinnad mõõdukad.

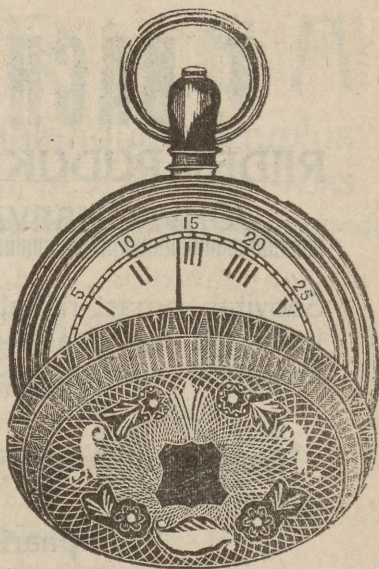
Austusega T. BACHVAL.

Kellade, kuld- ja
hõbeasjade
kauplus

A. Schmidt,

Jõhvis, Narva t. 4.

KÕNETRAAT 6.

ALATI SAADAVAL:

Pruutpaaridele kuld kihla- ja laula-
tuse sõrmused, käevõrud,
prossid ja ketid.

Schveitsi uuridest suur valik
kuld, hõbe, mustad ja nikkel kui ka
seina-, laua- ja äratamise kellad.

Gramofonid ja plated.

Aleksander Jürgenson

JÕHVIS, TURU PLATS № 5.

Soovitab riide-, pudu- ja koloniaal
kaupasid mõõduka aga kindla
— — hinnaga. — —

Kangaste vastuvõtmine vanutamiseks ja
värvimiseks, villade vastuvõtmine ket-
ramiseks A/s. „Vill“ vabrikule Narvas.

Lina ja taku vastuvõtmine ketra-
miseks I Pärnu lina- ja takuket-
— ramise vabrikule Pärnus. —

AKTSIA SELTS

«VILL»

end. Eesti auru-iluvärvimise vabrik

NARVA,
7. Peetri t. 16/21. Tlf. 161.

Villa osakond:

Vanutamine,	Pressimine,
värvimine,	tekateerimine,
schäärimine.	KUDUMINE.

VILLADE KRAASIMINE ja KEDRAMINE.
VILLASE LÕNGA VÄRVIMINE.

Puuvilla osakond:

— Puuvilla riide värvimine ja apreteerimine. —
Puuvilla lõnga värvimine ja MERTSERISEERIMINE (lõngale SIIDI LÄIKE andmine).

Töö korralik. : - : - : - : Ninnad möödudak.

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE:

Narvas, 7. Peetri tän. 16/21.
Rakveres, P. Püss. Pikk tän. 17
Jõhvis, A. Jürgenson. Turu plats.
Püssi—Unikülas, H. Källo.

PABERI & KIRJUTUSMATERJAALI KAUPlus

E. BIRKENFELDT

RAKVERES — LAI TÄN. № 18 — RAKVERES

Soovitab kõige odavamate hindadega:

Kantseleidele

Kirjutuspaber., ümbrikka,
kassa ja protokolli raamatud, arvelauad, kirjutusmasina ja Schapirografi lindid, paberi korvid, käärid jne.

Koolidele

Igasugust kirjutus- ja
käsitöömaterjali

kõige

suuremas

valikus.

Pidutoimkondadele

KONFETTID, SERPANTIIN, SIIDI ja KREPP PABER,
POSTKAARTID, NÖÖPNÕELAD jne.

Suuremal arvul ostjatele kõrged % %.

Suur väljavalik Jõulu ja Uueaasta
postkaartidest.

Austusega

E. BIRKENFELDT.

Tõsine ajakirjandus on rahva hingeelu väljendaja, ta aitab kaasa kultuurilise tasapinna arenemisele, ning arvustab seltskonna pahesid.

Virumaal on ainukese lehena suurima poolehoiu osaliseks saanud Rakveres ilmuv ajaleht

„Virulane“

„Virulase“ lugejad leiavad „Virulase“ veergudel nädala ülevaates niihästi kodu-, kui ka väljamaa sündmuste kohta õige pildi. Rohke kirjasaatjate arvu abil on „Virulasel“ alati kõige mitmekesised sõnumid üle terve Virumaa.

Ärimehed, kes omale turgu tahavad võita ja kes soovivad, et nende ettevõtted areneks, kuulutavad ainult „Virulases“, sest iga kirjaoskaja virulane loeb „Virulast“.

„Virulase“ toimetuse aadress: Rakvere, Lai tän. 17.

Tellimisi võtavad vastu kõik Vabariigi postkontorid ja postiagentuurid.

Ajaleht „Põhja Kodu“

Ilmub Narvas seitsmendat aastakäiku
O-Ü. „Narva Kirjastusühisuse“ väljaandel.

„PÕHJA KODU“ on Narvas kõige loetavam
ajaleht ja sellepärast äri- kui ka tööstusring-
:-: kondadel kõige kohasem kuulutamiseks. :-:
Igaüks, kes Narva elu õieti jälgida tahab, loeb
:-: ainult „PÕHJA KODU“. :-:
„Põhja Kodu“ talitus.

O-Ü. „Narva Kirjastusühisuse“

TRÜKIKODA

trükitab elektrijõul igasugu trükitöid ruttu
ja mõõdukate hindadega.

Ladus alati valmis laululehed laulatuse
ja matmise jaoks ja volikirjad.

Kõige odavam nime- ja kihlakaartide
trükkimine.

KÕIGE PAREMAD
EESTI VEINID

NARVA
Põhja marjaveini

≡ **fööstus** ≡

Madeira
Sherry
Portvein

VAHUVEIN
„Corte d'or“
ja palju muid sortisi.

Saada kõigis paremates veinikauplustes ja restoraanides.

A/S. „Saku“ ja „Jõhvi“

ühine õlleladu ja
alkoholita jookide
:—: tehas :—:

NARVAS, VIRU TÄN., Nr. 15.
Kõnetraat 88.

J. Veber ja G. Tensing.

Kauplus ainu- ja hulgaviisi V-d Poljakov'id

Äri asutatud 1890 aastal.

Peetri plats, oma maja. == Kõnetraat 239.

Soovitab nahakaupe
oma- ja väljamaa
tehastest.

Jalanõud oma töös-
tusest ja mehaanilis-
test vabrikutest.

Kaupmeestele vastav hinnaalandus!

**TUBAKA-
TENAS „REGINA“**

NARVAS, SUUR TÄN. 23.

Pakub austatud tarvitajatele oma odavaid, kõrge-
väärtuslisi ja laialt tuntud tubaka saadusi, valmista-
tud parematest väljamaa lehttubakatest:

Eri kange piibutubak

„Vana Taat“

Kange piibutubak

„Schvitsent“

Keskmisest kangem
piibutubak

„Kuld Ratsanik“

Paberossi tubak

„Sportlane“

Nõudke kõigis kauplustes!

ASTUGE SISSE
A. Kondratjev'i
jalanõude kauplusse
Posti tän. Nr. 69

ja Teie saate

rahuldud nende jalanõude
fassongi kui ka headuse
poolest, mis temalt ostate.

K. KÜTT

NARVAS,
Peetri plats Nr. 1
Tshugunovi maja

soovitab lugupeetud kaubatarvi-
::: tajatele kõiksugu kaupasi :::

katuse plekki, tõrva, pappi, nae-
lad, lukud, hinged, laua ja köögi
nõud, akna klaasi, tapeeti, seina-
pappi, lambid, priimused jne.

„VIKERKAAR”

Jõhvis, Turu pl. № 3. Telefon № 24.

—Kõiksugu uuem ja vanem Eesti kirjandus.—

Kooli- ja õperaamatud.

Kirjutusmaterjalid.

Õpeabinõud.

Paberikaubad.

— Tapeedid, borden ja seinapapp. —

Mänguasjad.

Albumid.

Pildid.

Piltpostkaartide ladu.

Kõigesuurem valik. Kõige odavamad hinnad.

MITMESUGUNE PUDUKAUP.

PARFÜMEERIA ja KOSMEETIKA KAUBAD

SUURES ja MAITSERIKKAS VALIKUS.

— Elektri taskulambid ja patareid. —

Peenike teraskaup. Tasku- ja habeme
noad, käärid, juukselõikamise masinad,

— küünepuhastajad j. n. e. —

MUUSIKARIISTAD:

keeled ja teised üksikud osad; soovikorral

võetakse muusikariistade tellimisi terve

orkestrite viisi vastu ja täidetakse

korralikult ning mõõdukate

— hindadega. —

Suurem ja kasulikum ostukoht Alutaguse
maakonnas on K/m. „Vikerkaar” Jõhvis.

R/m. VENNAD KILGAS, Narvas.

Telef. № 106 PEETRI TURG Telef. № 106

Koha peal kõige täielisem ja kindlam kauba ostu koht, raua, puu, terariistade, ehituse materjaali ja igasugu majapidamise tarbete alal, seega alaliselt ladus saadaval.

PÖLLUMEESTELE:

adrad, äkked, tuulimasinad, koorelahutajad, vikatid, sirbid, eht Ameerika käsi külvi aparaat „Cyclone“.

KALA- ja MERIMEESTELE:

tõrvatud ja tõrvmata kanepi ja manilla nõõrid igas jämeduses, võrgud, võrgu paelad, linane niit, petroleum, bensiin, määrded, laeva laternad, pääste rõngad, ujumise vestid, igasugu blokid ja teras vaier.

MAJAPEREMEESTELE-EHITAJAILE:

lubi, tsement, gips, katuse tõrv, papp, plekk, ehituse naelad, lukud, käeraud, hinged, ehituse takud, seinapapp ja tapetid suures väljavalikus.

TISLERITELE ja MAALDRITELE:

kuivad ja õlis õerutud värvid, õli ja piirituse lakk, beitsid õlis ja vees sulavad, kriit, värnits, liim, värvi pinslid, terpentiin.

RAUA- ja PUUTÖÖLISTELE:

sordi raud, sepa söed, sepa alased, kruusangid, kluped, võtmed, kerved, saed, viilid.

JAHIMEESTELE:

kõik jahitarbed ja laskeriistad.

PERENAISTELE:

suures väljavalikus laua ja köögi nõud, email, alumiin, plekk, fajangs, portselaanist, lae, laua ja seina lambid, nende üksikud osad ning mitmesugused köögi ja majapidamise tarbed.

49(25)